

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

Department of Groundwater Resources

แผนพัฒนากระบวนการ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภาพรวม

โครงการศึกษาและพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภูมิภาค
อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพอุทกธรณีวิทยา.....	1
บทที่ 2 การปฏิบัติงานตามภารกิจ.....	11
2.1 ภารกิจของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล.....	11
2.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) การดำเนินงาน.....	21
บทที่ 3 ข้อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการ.....	22
3.1 การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ ประชาชนในพื้นที่.....	23
3.2 การพัฒนากระบวนการเพื่อยกระดับสมรรถนะและการปฏิบัติงานให้รองรับภารกิจที่ ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง.....	25
3.3 การพัฒนากระบวนการบริการ.....	35
3.4 การพัฒนาสถานที่และบรรยากาศการบริการ.....	80
3.5 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	86
3.6 การเตรียมความพร้อมพัฒนาบุคลากรรองรับการเกษียณอายุและการปรับโครงสร้าง.....	89
บทที่ 4 แผนปฏิบัติการ.....	101

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	พื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	2
ตารางที่ 2	แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	3
ตารางที่ 3	พื้นที่แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	5
ตารางที่ 4	สภาพอุทกธรณีวิทยาและความเสียหายในการบริหารจัดการน้ำบาดาลรายเขต	7
ตารางที่ 5	ระดับความลึกและปริมาณน้ำแต่ละจังหวัด	9
ตารางที่ 6	ประเภทการใช้ประโยชน์ของบ่อราชการแต่ละจังหวัด	10
ตารางที่ 7	ภารกิจที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง	11
ตารางที่ 8	สรุปภารกิจและอำนาจการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล	15
ตารางที่ 9	สรุปสถานะการดำเนินงานตามภารกิจในปัจจุบัน	18
ตารางที่ 10	รายได้ค่าใช้น้ำบาดาล ปี 2556 - 2557	69
ตารางที่ 11	แผนปฏิบัติการ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	101
ตารางที่ 12	แผนปฏิบัติการของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขตอื่นๆ	105
ตารางที่ 13	แผนปฏิบัติการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ส่วนกลาง)	109

สารบัญญภาพ

	หน้า	
แผนภาพที่ 1	พื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	1
แผนภาพที่ 2	พื้นที่แอ่งน้ำบาดาล (ตร.กม.)	5
แผนภาพที่ 3	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)	6
แผนภาพที่ 4	ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)	6
แผนภาพที่ 5	จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	9
แผนภาพที่ 6	สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) การดำเนินงาน	21
แผนภาพที่ 7	เป้าหมายการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการของ สทบ.	22
แผนภาพที่ 8	การบูรณาการความร่วมมือเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกร หลังฤดูการทำนาแก้ปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืนของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	23
แผนภาพที่ 9	การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ของ สทบ.	24
แผนภาพที่ 10	การศึกษาแนวทางในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล ในพื้นที่ที่เดินทางยากลำบากหรือมีความยากในการดำเนินการ	25
แผนภาพที่ 11	การเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้และการเผยแพร่ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ไปใช้ประโยชน์	27
แผนภาพที่ 12	กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์	28
แผนภาพที่ 13	การติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลในระดับพื้นที่	29
แผนภาพที่ 14	กระบวนการติดตามผลการสำรวจธรณีฟิสิกส์	30
แผนภาพที่ 15	การจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลในระดับพื้นที่	31
แผนภาพที่ 16	กระบวนการเตรียมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล	32
แผนภาพที่ 17	การกำหนดผู้รับผิดชอบเฉพาะ (Helpdesk) ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย	33
แผนภาพที่ 18	แนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านกฎหมายร่วมกับบัณฑิตกร	34
แผนภาพที่ 19	แนวคิดการออกแบบกระบวนการบริการ (Process Design)	35
แผนภาพที่ 20	กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล (As Is)	37

สารบัญญภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพที่ 21 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดที่ได้รับ การถ่ายโอนภารกิจด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาล (As Is)	39
แผนภาพที่ 22 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันนอกเขตวิกฤตการณ์ น้ำบาดาล (As Is)	41
แผนภาพที่ 23 คำขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลรวม 12 เขต	43
แผนภาพที่ 24 คำขออนุญาตใช้น้ำบาดาลรวม 12 เขต	44
แผนภาพที่ 25 กระบวนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลปัจจุบัน (As Is)	47
แผนภาพที่ 26 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้พื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการ น้ำบาดาลหลังการปรับปรุงระยะสั้น	50
แผนภาพที่ 27 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้พื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล หลังการปรับปรุงระยะสั้น	52
แผนภาพที่ 28 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาล (To Be)	54
แผนภาพที่ 29 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลในอนาคต (To Be)	57
แผนภาพที่ 30 กระบวนการอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในอนาคต (To Be)	59
แผนภาพที่ 31 การแสดงผลจากระบบการติดตามใบอนุญาต	60
แผนภาพที่ 32 ระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาตโดยส่วนกลาง	61
แผนภาพที่ 33 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน (As Is)	62
แผนภาพที่ 34 คำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากภายนอกมายัง สทบ. รวม 12 เขต	63
แผนภาพที่ 35 ภารกิจของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลส่วนกลางและสำนักทรัพยากร น้ำบาดาล	64
แผนภาพที่ 36 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลในอนาคต (To Be)	65
แผนภาพที่ 37 การศึกษาโครงสร้างต้นทุนค่าตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลและปรับปรุงแนวทางการ จัดเก็บให้เหมาะสม	67
แผนภาพที่ 38 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในปัจจุบัน (As Is)	68
แผนภาพที่ 39 รายได้จัดเก็บค่าใช้น้ำของ สทบ. 12 เขต	70
แผนภาพที่ 40 ค่าใช้น้ำค้างชำระของ สทบ. 12 เขต	71

สารบัญญภาพ (ต่อ)

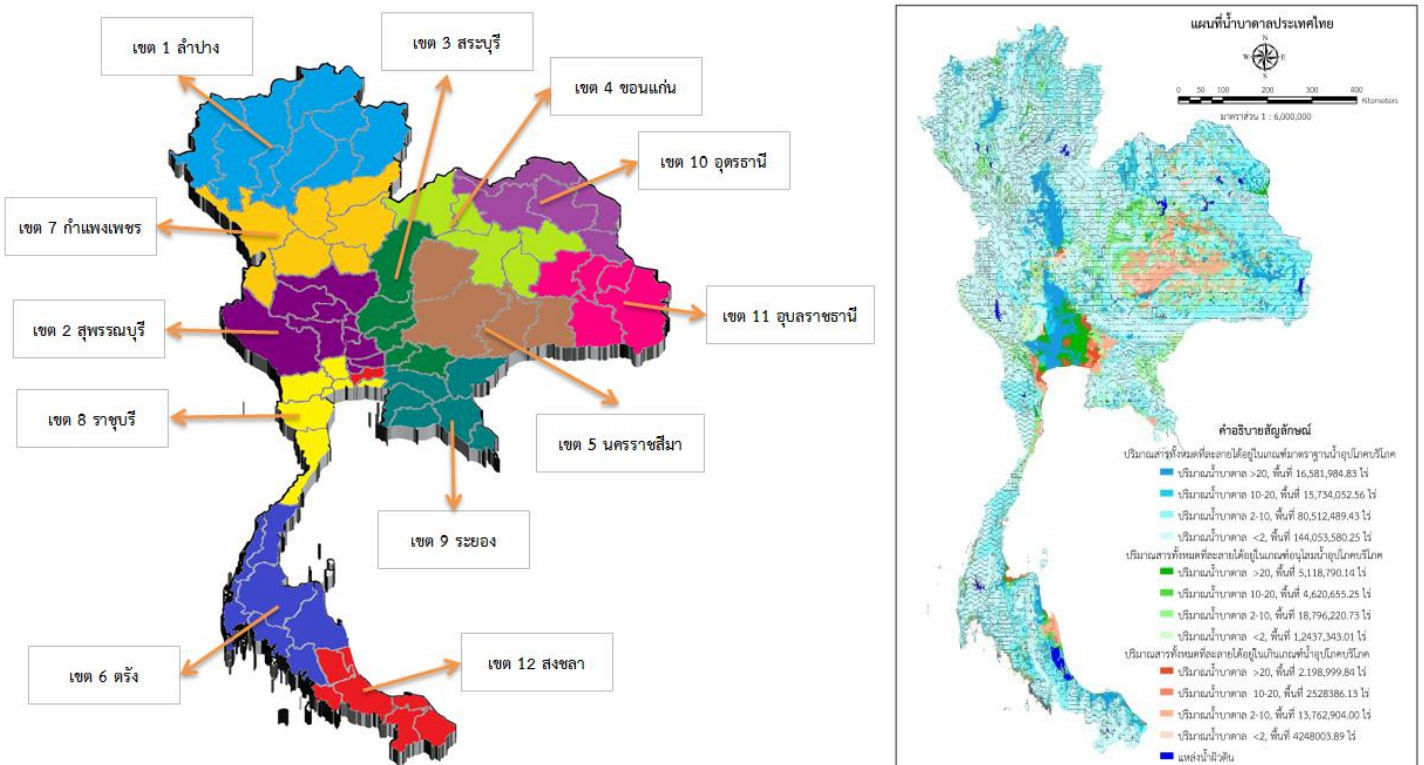
	หน้า
แผนภาพที่ 41 การพัฒนาระบบการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)	72
แผนภาพที่ 42 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในอนาคต (To Be)	74
แผนภาพที่ 43 ระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล	77
แผนภาพที่ 44 การแจ้งยืนยันการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)	77
แผนภาพที่ 45 กระบวนการจัดทำแผนบริการทางวิชาการและบริการข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล	78
แผนภาพที่ 46 ตัวอย่างการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	81
แผนภาพที่ 47 แผนผังการดำเนินงานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)	81
แผนภาพที่ 48 ตัวอย่างการจัดมุมเรียนรู้ (Learning Corner)	83
แผนภาพที่ 49 ตัวอย่างป้ายนำทาง/แสดงจุดให้บริการ	84
แผนภาพที่ 50 ตัวอย่างการประกาศแสดงขั้นตอนหรือระยะเวลาการให้บริการ	84
แผนภาพที่ 51 ตัวอย่างบรรยากาศภูมิทัศน์สำนักงานน้ำอยู่	85
แผนภาพที่ 52 ตัวอย่างบรรยากาศห้องน้ำ	85
แผนภาพที่ 53 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	87
แผนภาพที่ 54 ตัวอย่างการออกแบบกระบวนการในการเผยแพร่ดูงานด้านน้ำบาดาล	87
แผนภาพที่ 55 โครงสร้างและอัตรากำลังสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในปัจจุบัน	89
แผนภาพที่ 56 จำนวนบุคลากรแต่ละสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	91
แผนภาพที่ 57 กระบวนการวางแผนสืบทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Planning ช่างเจาะน้ำบาดาล	93
แผนภาพที่ 58 กลุ่มโครงสร้างหลักของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	94
แผนภาพที่ 59 โครงสร้างสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต สทบ.ในอนาคต (To Be)	95

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไปและสภาพอุทกธรณีวิทยา

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล (สทบ.) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในแต่ละภูมิภาค โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อเสนอแนะ มาตรการ แผนงาน และงบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในส่วนที่รับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของกรม จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการศึกษา สำรวจ ประเมิน ศักยภาพน้ำบาดาล การบริการจัดการและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด การส่งเสริมและ สนับสนุนในการกำกับดูแล ควบคุม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล การแก้ไขปัญหาความ เต็ดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ การให้คำปรึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการ พัฒนาและบริหารจัดการน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน การให้บริการข้อมูลและ สารสนเทศน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลในเบื้องต้น และการปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ปัจจุบันกรมทรัพยากรน้ำ บาดาลมีการจัดตั้งสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล 12 เขต โดยแบ่งเป็น สทบ. ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวงแบ่ง ส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2551 จำนวน 6 เขต และ สทบ. ที่ตั้งขึ้นเป็นการภายใน จำนวน 6 เขต ได้แก่

แผนภาพที่ 1 พื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

ตารางที่ 1 พื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	พื้นที่รับผิดชอบ
เขต 1 ลำปาง	ลำปาง เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา แม่ฮ่องสอน น่าน ลำพูน แพร่ (8 จังหวัด)
เขต 2 สุพรรณบุรี	สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา* (10 จังหวัด)
เขต 3 สระบุรี	สระบุรี ลพบุรี เพชรบูรณ์ นครนายก ปราจีนบุรี (5 จังหวัด)
เขต 4 ขอนแก่น	ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู เลย (5 จังหวัด)
เขต 5 นครราชสีมา	นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ (4 จังหวัด)
เขต 6 ตรัง	ตรัง ชุมพร ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต นครศรีธรรมราช กระบี่ (8 จังหวัด)
เขต 7 กำแพงเพชร	กำแพงเพชร พิจิตร อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิษณุโลก (6 จังหวัด)
เขต 8 ราชบุรี	ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นครปฐม* เพชรบุรี สมุทรสาคร* สมุทรสงคราม สมุทรปราการ* (7 จังหวัด)
เขต 9 ระยอง	ระยอง ชลบุรี สระแก้ว ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ตราด (6 จังหวัด)
เขต 10 อุดรธานี	อุดรธานี หนองคาย สกลนคร นครพนม มุกดาหาร บึงกาฬ (6 จังหวัด)
เขต 11 อุบลราชธานี	อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ ร้อยเอ็ด (5 จังหวัด)
เขต 12 สงขลา	สงขลา สตูล นราธิวาส ยะลา ปัตตานี พัทลุง (6 จังหวัด)

หมายเหตุ : * เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล เป็นเขตท้องที่ที่มีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในปริมาณที่มากเกินไปกว่าปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่ชั้นน้ำบาดาล จนอาจทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน หรือการแพร่กระจายของน้ำเค็มเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาล หรือการลดตัวลงของระดับน้ำในชั้นน้ำบาดาล หรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ และกรุงเทพฯ

ทั้งนี้ พื้นที่รับผิดชอบของ สทบ. สามารถจำแนกตามพื้นที่แอ่งน้ำบาดาลได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

แอ่งน้ำบาดาล	สภาพภูมิประเทศ	ลักษณะชั้นหินให้น้ำ	เขต 1	เขต 2	เขต 3	เขต 4	เขต 5	เขต 6	เขต 7	เขต 8	เขต 9	เขต 10	เขต 11	เขต 12
ฝาง	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินร่วน-หินแข็ง	✓											
เชียงราย-พะเยา	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินร่วน-หินแข็ง	✓											
เชียงใหม่-ลำพูน	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินร่วน	✓						✓					
แม่ฮ่องสอน	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินแข็ง	✓						✓					
ลำปาง	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินร่วน	✓											
แพร่	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินร่วน-หินแข็ง	✓						✓					
น่าน	แอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง	หินร่วน-หินแข็ง	✓						✓					
เจ้าพระยาตอนบน	ที่ราบหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินร่วน	✓		✓	✓			✓					
เพชรบูรณ์	ที่ราบหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินร่วน-หินแข็ง		✓	✓	✓	✓							
ตาก	ที่ราบหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินแข็ง	✓	✓					✓					
เจ้าพระยาตอนล่าง	ที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินร่วน		✓	✓		✓		✓	✓	✓			
กาญจนบุรี	ที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินร่วน-หินแข็ง		✓					✓	✓				
ปราจีนบุรี-สระแก้ว	ที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินแข็ง			✓		✓				✓			
นครราชสีมา-อุบลราชธานี	ที่ราบสูง	หินแข็ง			✓	✓	✓				✓	✓	✓	
อุดรธานี-สกลนคร	ที่ราบสูง	หินแข็ง				✓						✓	✓	
เลย	ที่ราบสูง	หินแข็ง			✓	✓			✓			✓		
ชลบุรี	ที่ราบหุบเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล	หินแข็ง									✓			
ระยอง	ที่ราบหุบเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล	หินแข็ง-หินร่วน									✓			
จันทบุรี-ตราด	ที่ราบหุบเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล	หินแข็ง									✓			
เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและชายฝั่งทะเล	หินร่วน-หินแข็ง						✓		✓				
สุราษฎร์ธานี	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและชายฝั่งทะเล	หินร่วน						✓		✓				
ระนอง-สตูล	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและชายฝั่งทะเล	หินแข็ง						✓						✓
นครศรีธรรมราช-พัทลุง	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและชายฝั่งทะเล	หินร่วน						✓						✓

แผนพัฒนาระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

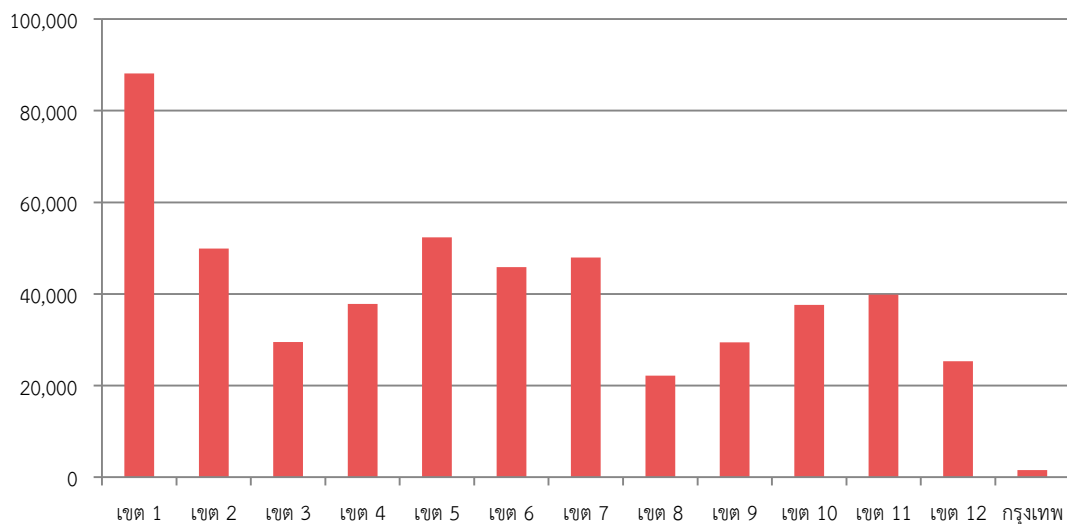
แอ่งน้ำบาดาล	สภาพภูมิประเทศ	ลักษณะชั้นหินใต้น้ำ	เขต 1	เขต 2	เขต 3	เขต 4	เขต 5	เขต 6	เขต 7	เขต 8	เขต 9	เขต 10	เขต 11	เขต 12
หาดใหญ่	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและ ชายฝั่งทะเล	หินร่วน												✓
ปัตตานี	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและ ชายฝั่งทะเล	หินร่วน-หินแข็ง												✓
นราธิวาส	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและ ชายฝั่งทะเล	หินร่วน-หินแข็ง												✓
จะนะ	เป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและ ชายฝั่งทะเล	หินร่วน-หินแข็ง												✓

ตารางที่ 3 พื้นที่แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

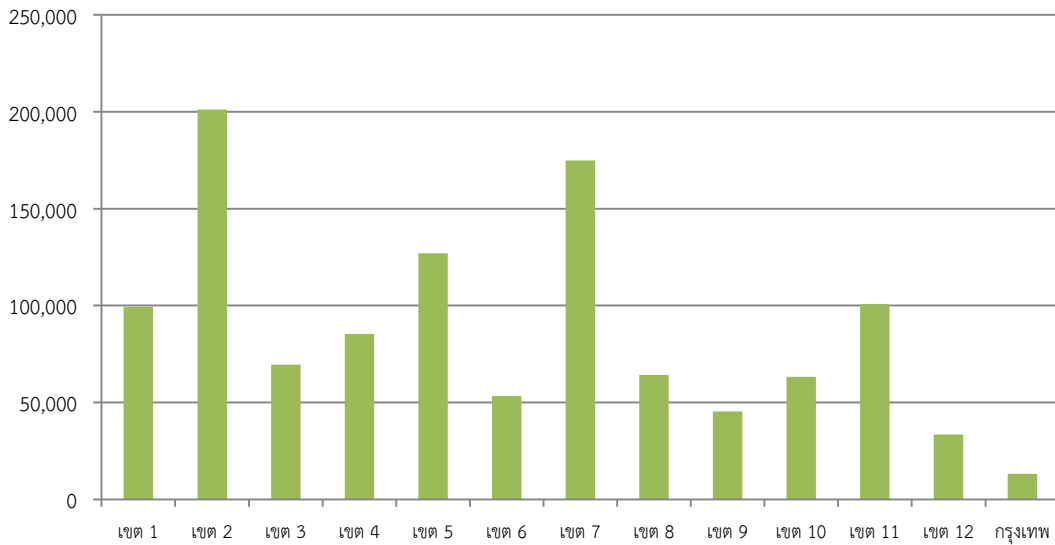
สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	พื้นที่แอ่งน้ำบาดาล (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)
เขต 1 ลำปาง	88,125.46	99,411.71	12,171.81
เขต 2 สุพรรณบุรี	49,927.03	201,068.07	19,374.05
เขต 3 สระบุรี	29,504.10	69,519.94	6,105.42
เขต 4 ขอนแก่น	37,787.01	85,268.62	5,930.39
เขต 5 นครราชสีมา	52,363.15	126,943.77	8,257.55
เขต 6 ตรัง	45,884.40	53,267.37	7,481.05
เขต 7 กำแพงเพชร	47,933.61	174,925.16	17,228.62
เขต 8 ราชบุรี	22,130.40	64,152.19	5,302.34
เขต 9 ระยอง	29,413.64	45,387.28	5,615.55
เขต 10 อุตรธานี	37,620.33	63,251.55	5,466.42
เขต 11 อุบลราชธานี	39,843.02	100,715.51	6,772.15
เขต 12 สงขลา	25,276.96	33,434.17	3,706.64
กรุงเทพฯ	1,563.21	13,130.97	937.93
รวม	507,372.32	1,130,476.31	104,349.92

แผนภาพที่ 2 พื้นที่แอ่งน้ำบาดาล (ตร.กม.)

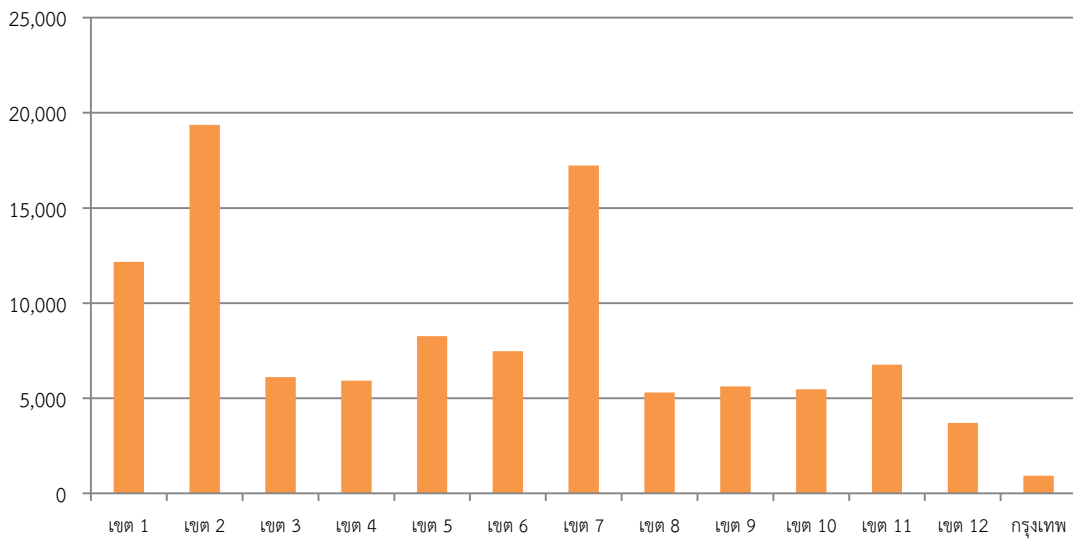

แผนภาพที่ 3 ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)

แผนภาพที่ 4 ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)

แอ่งน้ำบาดาลทั้ง 27 แอ่งของประเทศไทย มีสภาพอุทกธรณีวิทยาที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่ในจังหวัดภาคเหนือ มีสภาพภูมิประเทศเป็นแอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่สูง ลักษณะชั้นหินให้น้ำส่วนใหญ่เป็นชั้นหินแข็ง ขณะที่พื้นที่ในจังหวัดภาคกลาง มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ลักษณะชั้นหินให้น้ำเป็นชั้นหินร่วน เป็นต้น ทำให้ปริมาณและคุณภาพน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารจัดการน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนความยากง่ายในการปฏิบัติการกิจของ สทบ. แต่ละแห่ง มีความแตกต่างกันไปด้วย เช่น สทบ.เขต 1 ลำปาง ต้องเผชิญความยากในการเดินทางลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงาน เนื่องจากพื้นที่ดำเนินโครงการเป็นพื้นที่เขาสูง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น พื้นที่มีปริมาณสารละลายในน้ำบาดาลค่อนข้างสูง ทำให้มีปัญหาเรื่องน้ำบาดาลเป็นน้ำเค็ม ทำให้ต้องระงับการทะลักของน้ำเค็มปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาล โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของการสูบน้ำบาดาลมาก สทบ.เขต 9 ระยอง พื้นที่มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดการรั่วซึมของสารพิษปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลได้ เป็นต้น

ตารางที่ 4 สภาพอุทกธรณีวิทยาและความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาลรายเขต

สำนัก ทรัพยากรน้ำ บาดาล	สภาพอุทกธรณีวิทยาและความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาล
เขต 1 ลำปาง	สภาพภูมิประเทศเป็นแอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง ทำให้มีความยากลำบากในการเดินทางลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการดำเนินงานโครงการในพระราชดำริ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ยากลำบาก นอกจากนี้ การเจาะบ่อบาดาลมักเจาะเจอกรวดใหญ่ อีกทั้งลักษณะชั้นหินให้น้ำส่วนใหญ่เป็นชั้นหินแข็ง ไม่เอื้อต่อการได้ปริมาณน้ำบาดาลที่เพียงพอ
เขต 2 สุพรรณบุรี	แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิวดินของ สทบ.เขต 2 สุพรรณบุรี มีปริมาณน้ำกักเก็บและปริมาณน้ำเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น ประกอบกับเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร และอุตสาหกรรมค่อนข้างสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อชั้นน้ำบาดาลได้
เขต 3 สระบุรี	สภาพภูมิประเทศมีความหลากหลาย โดยมีทั้งพื้นที่ที่เป็นที่ราบหุบเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบสูง ทำให้รูปแบบในการพัฒนาบ่อบาดาลในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์จากส่วนกลางหรือข้อจำกัดในการพัฒนาบ่อบาดาลภายใต้โครงการที่ สทบ. ดำเนินการ ยังไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่เป็นจริง
เขต 4 ขอนแก่น	ปริมาณสารละลายในน้ำบาดาลค่อนข้างสูง ทำให้มีปัญหาเรื่องน้ำบาดาลเป็นน้ำเค็ม หรือไม่สามารนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม ทำให้ต้องเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาลเพื่อตอบสนองคำขอและความต้องการใช้น้ำบาดาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องเฝ้าระวังการทะลักของน้ำเค็มปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาล โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของการสูบน้ำบาดาลมาก
เขต 5 นครราชสีมา	สภาพภูมิประเทศมีความหลากหลาย โดยมีทั้งพื้นที่ที่เป็นที่ราบหุบเขา ที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบสูง ทำให้รูปแบบในการพัฒนาบ่อบาดาลในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์จากส่วนกลางหรือข้อจำกัดในการพัฒนาบ่อบาดาลภายใต้โครงการที่ สทบ. ดำเนินการ ยังไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่เป็นจริง นอกจากนี้ ในบางพื้นที่ที่มีปริมาณสารละลายในน้ำบาดาลค่อนข้างสูง ทำให้มีปัญหาเรื่องน้ำบาดาลเป็นน้ำเค็ม หรือไม่สามารนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ ทำให้ต้องเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาลเพื่อตอบสนองคำขอและความต้องการใช้น้ำบาดาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องเฝ้าระวังการทะลักของน้ำเค็มปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาล โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของการสูบน้ำบาดาลมาก
เขต 6 ตรัง	บางพื้นที่มีปัญหาเรื่องน้ำกร่อย-น้ำเค็ม เช่น ชั้นน้ำบาดาลของแอ่งน้ำบาดาลระนอง-สตูล ส่วนใหญ่เป็นชั้นน้ำกร่อย โดยมีชั้นน้ำเค็มแทรกตัวอยู่ระหว่างชั้นน้ำกร่อย และมีชั้นน้ำจืดอยู่ด้านบนหรือแทรกตัวสลับกับชั้นน้ำเค็ม หรือชั้นน้ำบาดาลในแอ่งน้ำบาดาลนครศรีธรรมราช-พัทลุงบางส่วน มีปริมาณสารละลายในน้ำค่อนข้างสูง และมีการรุกคืบของน้ำทะเลเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาล
เขต 7 กำแพงเพชร	ลักษณะชั้นหินให้น้ำส่วนใหญ่เป็นตะกอนร่วน มีปริมาณน้ำกักเก็บและปริมาณน้ำเพิ่มเติมอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่น ประกอบกับเป็นพื้นที่เพาะปลูก ขณะที่แหล่งน้ำผิวดินในภูมิภาคมีจำกัด ทำให้มีความต้องการใช้น้ำบาดาลค่อนข้างมาก ส่งผลให้ระดับน้ำบาดาลลดต่ำลง และหากมีการใช้น้ำบาดาลเกินสมดุลต่อไปเรื่อยๆ อาจส่งผลให้สูบน้ำบาดาลไม่ขึ้น ต้องเปลี่ยนเครื่องสูบน้ำใหม่ ทั้งนี้ หากระดับน้ำบาดาลลดต่ำลงไปเรื่อยๆ เป็นเวลานาน จะเป็นสิ่งบ่งชี้การเกิดวิกฤตการณ์น้ำบาดาลต่อไปในอนาคต
เขต 8 ราชบุรี	สภาพภูมิประเทศมีความหลากหลาย โดยมีทั้งพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ราบหุบเขาและชายฝั่งทะเล ทำให้การเจาะบ่อบาดาลในแต่ละพื้นที่มีความยากง่ายแตกต่างกัน เช่น พื้นที่ที่ติดภูเขา สภาพชั้นหินให้น้ำเป็นหินแข็ง ต้องมีการสำรวจธรณีฟิสิกส์ก่อนเจาะบ่อบาดาล ขณะที่พื้นที่ติดฝั่งทะเล สภาพชั้นหินให้น้ำเป็นชั้นกรวดทราย ซึ่งเจาะได้ง่าย แต่ต้องเลือกชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์จากส่วนกลางหรือข้อจำกัดในการพัฒนาบ่อบาดาลภายใต้โครงการที่ สทบ. ดำเนินการ ยังไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่เป็นจริง

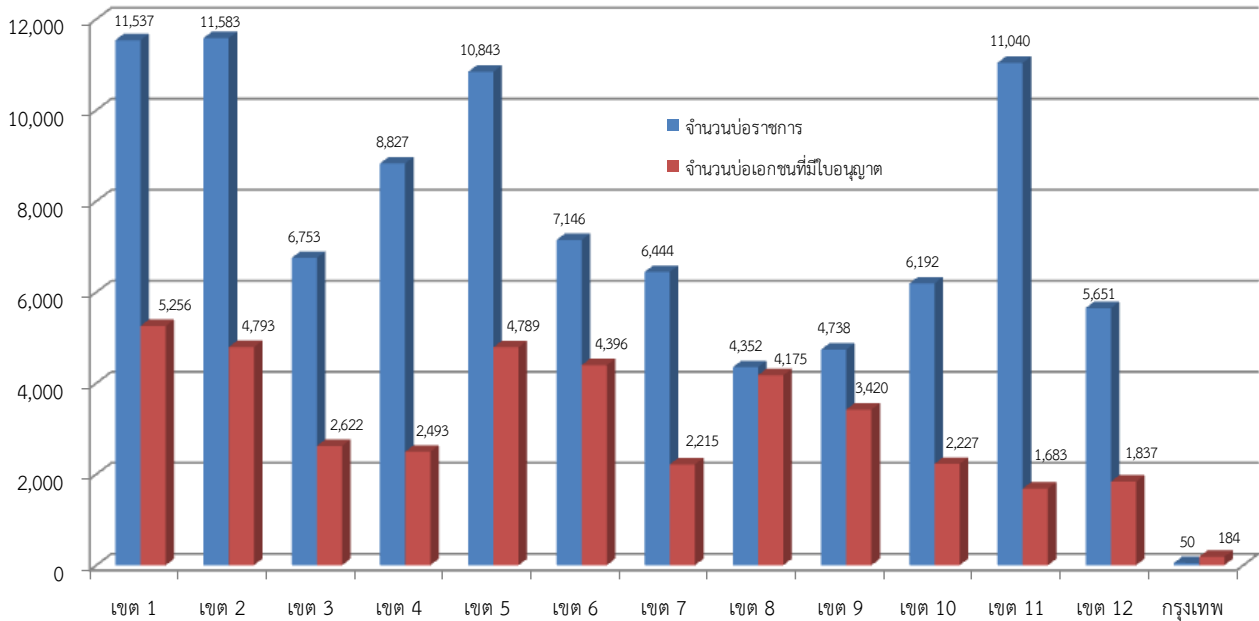

สำนัก ทรัพยากรน้ำ บาดาล	สภาพอุทกธรณีวิทยาและความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาล
เขต 9 ระยอง	สภาพภูมิประเทศมีความหลากหลาย โดยมีทั้งพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ที่ราบสูง ที่ราบหุบเขา และที่ราบชายฝั่งทะเล ขณะที่สภาพอุทกธรณีวิทยา พื้นที่ราวร้อยละ 50 ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาลปราจีนบุรี-สระแก้ว ซึ่งมีปริมาณน้ำค่อนข้างจำกัดและมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำกร่อยหรือเค็ม โดยเฉพาะบริเวณจังหวัดฉะเชิงเทราเกือบทั้งหมด และบริเวณใกล้ชายฝั่ง นอกจากนี้ จังหวัดในพื้นที่ความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 9 ระยอง มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งอาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดการรั่วซึมของสารพิษปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลได้
เขต 10 อุดรธานี	สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ขณะที่สภาพอุทกธรณีวิทยา พื้นที่กว่าร้อยละ 90 ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาลอุดรธานี-สกลนคร ลักษณะชั้นหินให้น้ำเป็นหินแข็ง ทำให้มีปริมาณน้ำกักเก็บไม่มาก
เขต 11 อุบลราชธานี	พื้นที่ราวร้อยละ 94 ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาลนครราชสีมา-อุบลราชธานี โดยส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และร้อยเอ็ด สำหรับสภาพอุทกธรณีวิทยา ลักษณะชั้นหินให้น้ำเป็นหินแข็ง และในบางพื้นที่มีปริมาณสารละลายในน้ำบาดาลค่อนข้างสูง เช่น พื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้มีปัญหาเรื่องน้ำบาดาลเป็นน้ำเค็ม หรือไม่สามารนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ ทำให้ต้องเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาล เพื่อตอบสนองคำขอและความต้องการใช้น้ำบาดาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องเฝ้าระวังน้ำเค็มปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาล โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่ได้มีการอุดกลบบ่อบาดาลที่ไม่ได้ใช้
เขต 12 สงขลา	สภาพภูมิประเทศเป็นคาบสมุทร ที่ราบหุบเขาและชายฝั่งทะเล พื้นที่กว่าร้อยละ 70 ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาลนครศรีธรรมราช-พัทลุง แอ่งน้ำบาดาลนราธิวาส และแอ่งน้ำบาดาลปัตตานี สำหรับลักษณะธรณีวิทยา ลักษณะชั้นหินให้น้ำมีทั้งหินร่วนและหินแข็ง อย่างไรก็ตาม พื้นที่ในความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 12 สงขลา มีปริมาณน้ำกักเก็บและปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับ สทบ. อื่นๆ

เมื่อพิจารณาจำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ. เป็นรายเขต พบว่าพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 2 สุพรรณบุรี มีจำนวนบ่อราชการมากที่สุดที่ 11,583 บ่อ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.17 ของจำนวนบ่อราชการทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สทบ.เขต 1 ลำปาง สทบ.เขต 11 อุบลราชธานี สทบ.เขต 5 นครราชสีมา และ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ตามลำดับ สำหรับจำนวนบ่อเอกชนที่มีใบอนุญาต พบว่าพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 1 ลำปาง มีจำนวนบ่อเอกชนมากที่สุดที่ 5,256 บ่อ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.11 ของจำนวนบ่อเอกชนที่มีใบอนุญาตทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สทบ.เขต 2 สุพรรณบุรี สทบ.เขต 5 นครราชสีมา สทบ.เขต 6 ตรัง และ สทบ.เขต 8 ราชบุรี ตามลำดับ

แผนภาพที่ 5 จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนบ่อราชการเป็นข้อมูลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นับเฉพาะจำนวนบ่อราชการที่ใช้งานได้
ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและระบบภูมิสารสนเทศอุทกธรณีวิทยาและการจัดการน้ำบาดาล

เมื่อพิจารณาความลึกเฉลี่ยและความลึกพัฒนาเฉลี่ยของบ่อบาดาลแต่ละจังหวัด สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 ระดับความลึกและปริมาณน้ำแต่ละจังหวัด

จังหวัด	ความลึกเฉลี่ย (เมตร)	ความลึกพัฒนา เฉลี่ย (เมตร)	ปริมาณน้ำ (ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง)
เขต 1 ลำปาง	59.06	47.38	6.47
เขต 2 สุพรรณบุรี	98.08	74.49	15.52
เขต 3 สระบุรี	59.90	52.67	6.68
เขต 4 ขอนแก่น	47.79	37.59	6.03
เขต 5 นครราชสีมา	43.81	33.54	5.00
เขต 6 ตรัง	56.40	51.11	6.55
เขต 7 กำแพงเพชร	57.15	46.11	9.08
เขต 8 ราชบุรี	98.40	85.74	17.45
เขต 9 ระยอง	62.19	55.42	7.85
เขต 10 อุดรธานี	46.67	39.92	5.52
เขต 11 อุบลราชธานี	39.66	30.94	5.63
เขต 12 สงขลา	44.52	34.98	6.82
กรุงเทพ	181.07	134.99	21.89

และเมื่อพิจารณาประเภทการใช้ประโยชน์ของบ่อราชการ และประเภทของบ่อราชการจำแนกตามสภาพน้ำบาดาล สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 6 ประเภทการใช้ประโยชน์ของบ่อราชการแต่ละจังหวัด

จังหวัด	จำนวนบ่อราชการ	จำนวนบ่อตามการใช้ประโยชน์			จำนวนบ่อตามสภาพน้ำ	
		บ่ออุปโภค-บริโภค (บ่อ)	บ่อเกษตร (บ่อ)	บ่อเกษตร ระดับตื้น (บ่อ)	ใช้ได้-น้ำจืด (บ่อ)	ใช้ได้-น้ำกร่อย (บ่อ)
เขต 1 ลำปาง	11,537	10,806	591	140	11,520	17
เขต 2 สุพรรณบุรี	11,583	10,907	676	0	11,538	45
เขต 3 สระบุรี	6,753	6,447	306	0	6,687	66
เขต 4 ขอนแก่น	8,827	8,428	397	2	8,565	262
เขต 5 นครราชสีมา	10,843	10,364	479	0	10,549	294
เขต 6 ตรัง	7,146	6,901	245	0	7,104	42
เขต 7 กำแพงเพชร	6,444	6,112	332	0	6,427	17
เขต 8 ราชบุรี	4,352	4,210	142	0	4,290	62
เขต 9 ระยอง	4,738	4,456	282	0	4,718	20
เขต 10 อุดรธานี	6,192	5,796	396	0	6,155	37
เขต 11 อุบลราชธานี	11,040	10,517	413	110	10,807	233
เขต 12 สงขลา	5,651	5,509	142	0	5,609	42
กรุงเทพ	50	50	0	0	50	0
รวม	95,156	90,503	4,401	252	94,019	1,137

จากตารางที่ 6 หากจำแนกประเภทของบ่อราชการตามการใช้ประโยชน์ จะเห็นว่าบ่อราชการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการอุปโภคบริโภค คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 95 ของจำนวนบ่อราชการทั้งหมด และเมื่อจำแนกประเภทของบ่อราชการตามสภาพน้ำ พบว่าส่วนใหญ่เป็นบ่อบาดาลที่มีสภาพน้ำบาดาลเป็นน้ำจืด คิดเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 99 ขณะที่บ่อบาดาลบางส่วนมีสภาพน้ำบาดาลเป็นน้ำกร่อย

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความต้องการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรเป็นหลัก ประกอบกับประชาชนหรือเกษตรกรบางส่วนไม่มีงบประมาณในการว่าจ้างบริษัทเอกชนในการขุดเจาะบ่อบาดาล ทำให้ในแต่ละปีมีปริมาณคำขอโครงการต่างๆ เข้ามาที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ สทบ. แต่ละเขตเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม กรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่สามารถให้ความช่วยเหลือ/ตอบสนองคำขอได้ทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ ในการปฏิบัติที่ผ่านมา สทบ. แต่ละเขต จะคัดกรองคำขอในเบื้องต้น โดยการลงพื้นที่สำรวจความเหมาะสมในการขุดเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล ความพร้อมในการดำเนินการต่อยอดของพื้นที่ เพื่อจัดทำแผนในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

บทที่ 2

การปฏิบัติงานตามภารกิจ

2.1 ภารกิจของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

2.1.1 การปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับถ่ายทอดโอนจากส่วนกลาง

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับมอบภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางใน 5 ภารกิจหลัก ได้แก่ 1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ 2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน 3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล 4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม 5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล โดยมีรายละเอียดหน้าที่ในแต่ละภารกิจ ดังนี้

ตารางที่ 7 ภารกิจที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับการถ่ายทอดโอนจากส่วนกลาง

1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล
สำรวจธรณีฟิสิกส์ เจาะสำรวจทางวิชาการ เก็บตัวอย่างแปลชั้นดิน หยั่งธรณีหลุมเจาะ สุบทดสอบ สำรวจธรณีวิทยาภาคสนาม วิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแ่ง สนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ส่วนราชการในพื้นที่ท้องถิ่น	สำรวจพื้นที่เพื่อสร้างสถานีสังเกตการณ์และเครือข่ายเฝ้าระวัง จัดสร้างสถานีสังเกตการณ์เฝ้าระวัง เจาะบ่อสังเกตการณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาระดับพื้นที่ รายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาล การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้	จัดทำแผนปฏิบัติการ การฟื้นฟูบ่อน้ำบาดาลด้านกายภาพ สำรวจรวบรวมข้อมูลด้านปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำบาดาลระดับพื้นที่ ศึกษาข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยาในระดับพื้นที่ ดำเนินการฟื้นฟูโดยการเป่าล้างหรือสูบน้ำออก วัดระดับน้ำ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ สำรวจรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำบาดาล ปริมาณการใช้น้ำบาดาล ศึกษาทิศทางแนวโน้มของน้ำบาดาลระดับพื้นที่	จัดทำแผนปฏิบัติการสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย สำรวจข้อมูล Demand Side, Supply Side วิเคราะห์หาความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ จัดทำและพัฒนาระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ การพัฒนาบ่อน้ำบาดาล รวบรวมข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ สำรวจ รวบรวมตรวจสอบสภาพเบื้องต้น วิเคราะห์สภาพ	การอนุญาตเจาะอนุญาตใช้นอกเขตวิฤตน้ำบาดาล การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การยกเลิกการใช้น้ำบาดาลในเขตพื้นที่วิฤตน้ำบาดาล การยกเลิกการใช้น้ำบาดาล นอกเขตพื้นที่วิฤตน้ำบาดาล การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่วิฤตน้ำบาดาล การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายนอกเขตพื้นที่วิฤตน้ำบาดาล การจัดทำแผนการใช้

แผนพัฒนากระบวนการงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

1) ภารกิจด้านการ สำรวจและประเมิน ศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการ อนุรักษ์เพื่อปกป้อง ให้มืออยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่ สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อ ตอบสนององความ ต้องการเศรษฐกิจและ สังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้ เป็นไปตามกฎหมาย น้ำบาดาล
	น้ำบาดาลและบริหาร เป็นเครือข่าย เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อการเกษตร การปศุสัตว์ ภาคอุตสาหกรรม สมาคมน้ำบาดาล 8. อุดกมลบ่อน้ำ บาดาล	9. จัดหาแหล่งน้ำดิบ สำหรับการเติมน้ำ 10. ดำเนินการเจาะบ่อ และก่อสร้างระบบกรอง น้ำ 11. วัดระดับน้ำจากบ่อ สังเกตการณ์การ บำรุงรักษาระบบ ประปาบาดาลและให้ คำปรึกษาแนะนำ	เครื่องจักรพร้อมทั้ง จัดทำแผนการซ่อม บำรุง 9. ศึกษา พัฒนาระบบ เพิ่มประสิทธิภาพการ ใช้น้ำบาดาลและระบบ ประปาบาดาล 10. ศึกษาเพื่อกำหนด ชั้นน้ำบาดาลให้ เหมาะสมสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การใช้ ประโยชน์ 11. กำหนดคุณลักษณะ เฉพาะของบ่อน้ำ บาดาลและประปา บาดาล 12. ศึกษาและระบบ ปรับปรุงคุณภาพน้ำ บาดาลให้เหมาะสมกับ สภาพของพื้นที่และ การใช้งาน 13. การจัดสรรน้ำ บาดาลเพื่อการใช้ ประโยชน์อย่างเป็น ธรรมและถูกต้องตาม หลักวิชาการ 14. จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างการมีส่วน ร่วมภาคประชาชน 15. จัดทำคลินิกน้ำ บาดาล และบริการทาง วิชาการ เพื่อบริการ เชิงรุก	น้ำในแอ่งน้ำบาดาล 8. อบรมช่างเจาะบ่อน้ำ บาดาลและออกหนังสือ รับรอง 9. อบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการ เจาะบ่อน้ำบาดาลและ ออกหนังสือรับรอง 10. ให้คำแนะนำ ปรึกษากฎหมายน้ำ บาดาลกับบุคคลและ องค์กรทั่วไป 11. แผน การศึกษา แนวทางการบริหาร จัดการตามกฎหมายน้ำ บาดาลในระดับแอ่งน้ำ บาดาล

จากการศึกษาวิเคราะห์ภารกิจดำเนินงานที่ สทบ. ดำเนินการจริงในปัจจุบัน แบ่งออกเป็นภารกิจ
หลักๆ ดังนี้

1) **ภารกิจด้านการสำรวจประเมินศักยภาพน้ำบาดาล** เจ้าหน้าที่กลุ่มวิชาการน้ำบาดาลของ สทบ. ทุกเขต เป็นผู้ดำเนินการสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล โดยเน้นการปฏิบัติงานสนับสนุนการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลให้เป็นไปตามหลักวิชาการ การสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการเพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานจริง เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถดำเนินการสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจาก สทบ. เกือบทุกเขต มีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรและอุปกรณ์ ทำให้ในการปฏิบัติงานจริง เจ้าหน้าที่ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อสำรวจธรณีฟิสิกส์และประเมินศักยภาพน้ำบาดาลได้ทั้งหมด ทำให้ยังต้องอาศัยประสบการณ์ของช่างเจาะในการขุดเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล

สำหรับภารกิจที่ สทบ. ส่วนใหญ่ยังดำเนินการได้ไม่เต็มรูปแบบ ได้แก่ การสนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ส่วนราชการในพื้นที่และท้องถิ่น เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อุปกรณ์ อีกทั้งข้อมูลบางส่วนดำเนินการจัดเก็บโดยส่วนกลาง เช่น ข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ แต่ยังคงขาดการส่งต่อข้อมูลเพื่อให้ สทบ. ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

สำหรับการวิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแ่ง ปัจจุบันภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลยังเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะมากกว่าจะเป็นการสำรวจในเชิงวิชาการ ซึ่งต้องมีการพัฒนานักธรณีฟิสิกส์ที่มีความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ตลอดจนสามารถสื่อสารกับหน่วยเจาะได้ เพื่อนำข้อมูลจากหน่วยเจาะมาเทียบเคียงกับผลสำรวจ ซึ่งจะช่วยให้การตีความข้อมูลต่างๆ มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สทบ. บางเขต สามารถวิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแ่งได้บางส่วน โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นการภายใน เช่น สทบ.เขต 1 ลำปาง มีการประเมินศักยภาพแ่งน้ำบาดาลในพื้นที่โดยประเมินจากข้อมูลศักยภาพในการดำเนินงานที่ผ่านมา สทบ.เขต 3 สระบุรี สามารถประเมินศักยภาพน้ำบาดาลในภาพรวมโดยการประมวลผลข้อมูลจากแผนที่น้ำบาดาลของส่วนกลางได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลแผนที่น้ำบาดาลดังกล่าวยังคงขาดการปรับปรุงและไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องนำข้อมูลที่ได้จากหน่วยเจาะมาประกอบการประมวลผลและปรับปรุงข้อมูลแผนที่น้ำบาดาลเพื่อใช้งานเป็นการภายใน เป็นต้น

2) **ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน** การดำเนินการที่ผ่านมาของ สทบ. ได้แก่ การสำรวจพื้นที่เพื่อสร้างสถานีบ่อสังเกตการณ์ การจัดสร้างสถานีสังเกตการณ์เฝ้าระวัง และเจาะบ่อสังเกตการณ์ รวมทั้งการอุดหนุนบ่อตามโครงการหรือนโยบายจากส่วนกลาง ขณะที่ในด้านการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ การรวบรวมรายงานผลสถานการณ์ ปัจจุบันดำเนินการโดยสำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งยังขาดการส่งต่อข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ สทบ. นำไปใช้ประโยชน์

3) **ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล** เป็นภารกิจที่ สทบ. ยังไม่ได้ดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยาในระดับพื้นที่ การฟื้นฟูโดยการเป่าล้างหรือสูบน้ำออก การวัดระดับน้ำวิเคราะห์คุณภาพน้ำ การสำรวจรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำบาดาล ปริมาณการใช้น้ำบาดาล การวัดระดับน้ำจากบ่อสังเกตการณ์ ซึ่งกิจกรรมภายใต้ภารกิจดังกล่าว ส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด

4) **ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม** สทบ. ดำเนินการ 4 ภารกิจหลัก ได้แก่

1. ภารกิจสำรวจขุดเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ คือ ศูนย์พัฒนาบ่อน้ำบาดาล ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบสภาพเพื่อดำเนินการพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามโครงการ ซึ่งประกอบด้วย 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง 2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ 3) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และ 4) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. การกิจการวิเคราะห์สภาพเครื่องจักรพร้อมทั้งจัดทำแผนการซ่อมบำรุง ฝ่ายงานที่รับผิดชอบ คือ ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล ส่วนใหญ่เป็นการซ่อมในระหว่างปฏิบัติงาน โดยใช้งบประมาณโครงการ

3. การกิจด้านนโยบายและแผน ส่วนใหญ่เป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินโครงการ สนับสนุนจะพิจารณาจากคำขอและพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้ สทบ. บางเขต กำหนดให้มีส่วน แผนงานเป็นโครงสร้างภายใน ได้แก่ สทบ. เขต 1 ลำปาง สทบ.เขต 3 สระบุรี สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สทบ.เขต 5 นครราชสีมา และสทบ.เขต 7 กำแพงเพชร อย่างไรก็ตาม สทบ. ยังไม่มีเจ้าหน้าที่ด้านนโยบายและแผน โดยตรง อีกทั้งการปฏิบัติงานของส่วนแผนงานส่วนใหญ่เน้นการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะให้ เป็นไปตามแผน สำหรับการสำรวจข้อมูล Demand Side และ Supply Side ตลอดจนการวิเคราะห์หาความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ ยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูล เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ส่วนกลางเป็นผู้สำรวจและจัดเก็บ ซึ่ง สทบ. ยังไม่สามารถเรียกดูข้อมูลได้ การวิเคราะห์และการวางแผนจึงมีข้อจำกัด

4. การกิจด้านการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ สทบ. ส่วนใหญ่มีการดำเนินการอยู่แล้วผ่าน การประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานราชการอื่นๆ อย่างไรก็ตาม สทบ. ยังไม่สามารถ ดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยเฉพาะการสร้างความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นใน การดำเนินการภารกิจที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาล การสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับขั้นตอนในการขอ อนุญาตเจาะ/ใช้น้ำบาดาล การอุดกลบบ่อบาดาล เป็นต้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร อย่างไรก็ตาม สทบ. บางเขต เริ่มมีการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกแล้ว เช่น สทบ. เขต 4 ขอนแก่น กำหนดให้มีส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมเป็นโครงสร้างภายใน และมีการจัดกิจกรรมร่วมกับฝ่าย ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ตลอดจนจัดทำคลินิกน้ำบาดาลและบริการทางวิชาการ สำหรับการศึกษ พัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ บาดาลและระบบประปาบาดาล ศึกษาเพื่อกำหนดขั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ ประโยชน์ และการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบ่อน้ำบาดาลและประปาบาดาล การจัดสรรน้ำบาดาลเพื่อ การใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามหลักวิชาการ ยังเป็นภารกิจที่ส่วนกลางยังคงดำเนินการอยู่ เนื่องจาก สทบ. มีบุคลากรด้านงานวิชาการน้อย ขณะที่ภารกิจงานปฏิบัติมีจำนวนมาก

5) การกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล ฝ่ายงาน ที่รับผิดชอบ คือ ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล ซึ่งมีภารกิจประกอบด้วย 1) การขออนุญาต 2) การตรวจสอบ การลักลอบ 3) การเรียกเก็บและรับชำระค่าใช้น้ำบาดาล โดยแบ่งพื้นที่อำนาจการดำเนินการของ สทบ. องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ดังนี้

ตารางที่ 8 สรุปภารกิจและอำนาจการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ด้านการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล

ภารกิจและอำนาจการดำเนินการ	
1) การขออนุญาต	
ลำปาง สุพรรณบุรี สระบุรี ตรัง กำแพงเพชร ราชบุรี ระยอง อุดรธานี อุบลราชธานี สงขลา ลำพูน มหาสารคาม ชัยภูมิ	จังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักงาน สทบ. การยื่นขออนุญาตทุกประเภทเป็นอำนาจของ สทบ. ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต ต้องยื่นขออนุญาตผ่าน สทบ. โดยอำนาจการพิจารณาอนุมัติขึ้นอยู่กับขนาดบ่อและปริมาณการใช้น้ำบาดาล ดังนี้
จังหวัดน่านร่อง ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น และ นครราชสีมา	- เป็นจังหวัดน่านร่องการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อบท. การยื่นขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาลและขออนุญาตใช้น้ำบาดาลจะยื่นขออนุญาตผ่าน อบท. โดยอำนาจการพิจารณาอนุมัติขึ้นอยู่กับขนาดบ่อและปริมาณการใช้น้ำบาดาล - สรุปขั้นตอนและขอบเขตอำนาจระหว่าง อบท. และ สทบ. ดังนี้

แผนพัฒนาระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

ภารกิจและอำนาจการดำเนินการ	
จังหวัดนอกเขต วิกฤตการณ์ น้ำบาดาล	การยื่นขออนุญาตทุกประเภทเป็นอำนาจของฝ่ายน้ำบาดาลจังหวัด สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
จังหวัดในเขต วิกฤตการณ์ น้ำบาดาล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ และกรุงเทพฯ	จังหวัดในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล การยื่นขออนุญาตทุกประเภทต้องยื่นขออนุญาตผ่าน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อส่งต่อเรื่องเสนอกรมทรัพยากร น้ำบาดาลพิจารณาอนุญาตเท่านั้น
หมายเหตุ : การขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลในทุกจังหวัด ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต ต้องยื่นขอ อนุญาตผ่าน สทบ./ทสจ. เพื่อส่งต่อเรื่องเสนอกรมทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาตเท่านั้น	
2) การตรวจสอบการขออนุญาต และการตรวจสอบการลักลอบ	
ลำปาง สุพรรณบุรี สระบุรี ตรัง กำแพงเพชร ราชบุรี ระยอง อุดรธานี อุบลราชธานี สงขลา ลำพูน มหาสารคาม ชัยภูมิ	ดำเนินการตรวจสอบ 1 ครั้ง/ปี ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักงาน สทบ. ประกอบด้วย - บ่อบาดาลที่ขออนุญาตขุดเจาะและขอใช้น้ำบาดาลใหม่ทุกประเภท - บ่อบาดาลเดิมที่มีการใช้งานทั้งที่ชำระค่าใช้น้ำ (ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ)
จังหวัดอื่นๆ	การตรวจสอบการขออนุญาตและการตรวจสอบการลักลอบเป็นอำนาจของ ฝ่ายน้ำบาดาลจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

ภารกิจและอำนาจการดำเนินการ	
3) การเรียกเก็บและรับชำระค่าใช้น้ำบาดาล	
ลำปาง สุพรรณบุรี สระบุรี ตรัง กำแพงเพชร ราชบุรี ระยอง อุดรธานี อุบลราชธานี สงขลา ลำพูน มหาสารคาม ชัยภูมิ	สทบ. เป็นผู้ออกใบแจ้งหนี้เรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล ตลอดจนรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักงาน สทบ. สรุปขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้ใช้นำส่งรายการขอใช้ให้ สทบ.ทุกเดือนภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป 2. สทบ. คำนวณค่าใช้จ่ายและจัดส่งใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลให้ผู้ใช้ภายในวันที่ 7 หลังครบกำหนดและงวด (อาจช้ากว่านี้หากผู้ใช้ส่งรายงานล่าช้า) 3. ผู้ใช้ชำระเงิน 4. ผู้ใช้มาไม่แจ้งหนี้ กรณีชำระภายใน 30 วัน นับจากต้นงวด กรณีชำระเกินกว่า 30 วัน นับจากต้นงวด 5. ตรวจสอบข้อมูลการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านระบบ GCL 6. สทบ. key ข้อมูลเข้าระบบ
จังหวัดอื่นๆ	การออกใบแจ้งหนี้เรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล ตลอดจนรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลเป็นอำนาจของฝ่ายน้ำบาดาลจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

สำหรับภารกิจการให้คำแนะนำ ปรึกษากฎหมายน้ำบาดาลกับบุคคลและองค์กรทั่วไป ที่ผ่านมายังดำเนินการได้ไม่เต็มที่นัก เนื่องจาก สทบ. ยังขาดบุคลากรที่เป็นนิติกร การให้ข้อเสนอแนะคำปรึกษาต่างๆ จึงทำได้เพียงระดับที่เจ้าหน้าที่มีความรู้เท่านั้น สำหรับภารกิจการอบรมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง รวมทั้งการอบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรองยังดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง (สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล)

กล่าวโดยสรุป ในภาพรวมภารกิจที่กำหนดให้มีการถ่ายโอนมายัง สทบ. แต่ส่วนกลางยังไม่ส่งมอบภารกิจงานเพื่อให้ สทบ. ดำเนินการ ได้แก่

- 1) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ตามระยะเวลาระดับพื้นที่ การรายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ สำหรับการอุดกลบบ่อ จะดำเนินการตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีโครงการ
- 2) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล ได้แก่ กิจกรรมภายใต้ภารกิจทั้งกิจกรรมด้านการสำรวจประเมินศักยภาพน้ำบาดาล และการฟื้นฟูบ่อน้ำบาดาลทั้งหมด
- 3) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย ข้อมูล Demand Side Supply Side การจัดทำและพัฒนา ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ ตลอดจนการศึกษาด้านวิชาการในการพัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาล การกำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และการใช้งาน เป็นต้น

- 4) ภารกิจด้านกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล ได้แก่ ภารกิจการอบรมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง รวมทั้งการอบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง

สำหรับภารกิจที่ สทบ. ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการแล้ว แต่การปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัด ดังนี้

- สทบ. ไม่มีนิติกรประจำ การปฏิบัติงานตามภารกิจด้านการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาลจึงมีข้อจำกัด ทั้งการให้คำแนะนำด้านกฎหมายกับประชาชน การลงพื้นที่ตรวจสอบการใช้ น้ำบาดาล การฟ้องร้องคดี
- การจัดเก็บข้อมูลป้อนสังเกตการณ์ของ เป็นการจัดเก็บข้อมูลในการบริหารจัดการภายใน ไม่ได้ดำเนินการได้เต็มรูปแบบเช่นเดียวกับส่วนกลาง เนื่องจากมีบุคลากรจำกัด อีกทั้งไม่มีความรู้ เครื่องมือและประสบการณ์มากพอ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลอาจไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการพอ ปัจจุบันส่วนกลางก็ยังเป็นผู้จัดเก็บและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนหรือบริหารจัดการของส่วนกลาง
- การปฏิบัติงานด้านการเจาะและพัฒนา น้ำบาดาลซึ่งมีปริมาณงานจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนช่างเจาะ ทำให้ต้องจ้างแรงงานในพื้นที่ และต้องเป็นแรงงานที่มีประสบการณ์ซึ่งค่อนข้างหายาก อีกทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ และรถเจาะที่มีอายุการใช้งานยาวนาน ทำให้ต้องซ่อมบำรุงระหว่าง การปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ในการปฏิบัติงานช่างเจาะส่วนใหญ่ยังใช้ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่ายึดถือมาตรฐานคู่มือการปฏิบัติงาน ที่ผ่านมามีระบบการกำกับติดตามด้านคุณภาพ จึงไม่ทราบข้อมูลคุณภาพการเจาะและการพัฒนา น้ำบาดาลที่ได้ดำเนินการไป

กล่าวโดยสรุปมีกิจกรรมแต่ละภารกิจที่ สทบ. ได้ดำเนินการและยังไม่ได้ดำเนินการ รวมทั้งดำเนินการแล้วแต่ยังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ต้องการให้มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

ตารางที่ 9 สรุปสถานะการดำเนินงานตามภารกิจในปัจจุบัน

1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มืออยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล
❖ กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว				
1. สำรวจธรณีฟิสิกส์ 2. เก็บตัวอย่างแปลชั้นดิน 3. หยั่งธรณีหลุมเจาะ 4. สุ่มทดสอบ 5. สำรวจธรณีวิทยาภาคสนาม	1. สำรวจพื้นที่เพื่อสร้างสถานีสังเกตการณ์และเครือข่ายเฝ้าระวัง 2. จัดสร้างสถานีสังเกตการณ์เฝ้าระวัง 3. เจาะบ่อสังเกตการณ์ 4. ส่งเสริม		1. การพัฒนา น้ำบาดาล 2. วิเคราะห์หาความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ 3. รวบรวมข้อมูลปัญหาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ	1. การอนุญาตเจาะอนุญาตใช้นอกเขตวิกฤต น้ำบาดาล

แผนพัฒนากระบวนการงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มืออยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล
	กระบวนการเรียนรู้สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาล 5. อุดกมลบ่อน้ำบาดาล (ดำเนินการตามโครงการจากส่วนกลาง)		4. สำรวจ รวบรวม ตรวจสอบสภาพเบื้องต้น 5. วิเคราะห์ สภาพเครื่องจักรพร้อมทั้งจัดทำแผนการซ่อมบำรุง 6. การจัดสรรน้ำบาดาลเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามหลักวิชาการ 7. จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน	
❖ กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วแต่ยังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ต้องการให้มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ				
1. สนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ส่วนราชการในพื้นที่ท้องถิ่น			1. การเจาะและพัฒนาน้ำบาดาล 2. จัดทำคลินิกน้ำบาดาล และบริการทางวิชาการเพื่อบริการเชิงรุก	1. การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายนอกเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล 2. ให้คำแนะนำปรึกษากฎหมายน้ำบาดาลกับบุคคลและองค์กรทั่วไป
❖ กิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการหรือยังไม่ได้ถ่ายโอนกิจกรรมจากส่วนกลาง				
1. เจาะสำรวจทางวิชาการ 2. วิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะเอง	1. เก็บรวบรวมข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ตามระยะเวลาระดับพื้นที่ 2. การจัดทำรายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ 3. การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้ น้ำบาดาลและบริหารเป็นเครือข่าย เช่น	1. สำรวจรวบรวมข้อมูลด้านปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำบาดาลระดับพื้นที่ 2. ศึกษาข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยา ระดับพื้นที่ 3. วัดระดับน้ำ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ	1. จัดทำแผนปฏิบัติการสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย 2. สำรวจข้อมูล Demand Side, Supply Side 3. จัดทำและพัฒนา ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ	1. การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล 2. การจัดทำแผนการใช้น้ำในอ่างน้ำบาดาล 3. อบรมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง 4. อบรมนัก

1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มืออยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล
	กลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตร การปศุสัตว์ ภาคอุตสาหกรรม สมาคมน้ำบาดาล	4. สำรวจรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำบาดาล ปริมาณการใช้น้ำบาดาล 5. ศึกษาทิศทางการไหลของน้ำบาดาลระดับพื้นที่ 6. จัดหาแหล่งน้ำดิบสำหรับการเติมน้ำ 7. ดำเนินการเจาะบ่อและก่อสร้างระบบกรองน้ำ 8. วัตรระดับน้ำจากบ่อสังเกตการณ์การบำรุงรักษาระบบประปาบาดาลและให้คำปรึกษาแนะนำ	4. ศึกษา พัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาล 5. ศึกษาเพื่อกำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ 6. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบ่อน้ำบาดาลและประปาบาดาล 7. ศึกษา ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และการใช้งาน	ธรณีวิทยา วิศวกรรมควบคุมการเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง 5. แผนการศึกษา แนวทางการบริหารจัดการตามกฎหมายน้ำบาดาลในระดับแอ่งน้ำบาดาล

สำหรับการวิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแอ่ง สทบ. บางเขต สามารถวิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแอ่งได้บางส่วน โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการภายใน เช่น สทบ.เขต 1 ลำปาง มีการประเมินศักยภาพแอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่โดยประเมินจากข้อมูลศักยภาพในการดำเนินงานที่ผ่านมา สทบ.เขต 3 สระบุรี สามารถประเมินศักยภาพน้ำบาดาลในภาพรวมโดยการประมวลข้อมูลจากแผนที่น้ำบาดาลของส่วนกลางได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลแผนที่น้ำบาดาลดังกล่าวยังขาดการปรับปรุงและไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องนำข้อมูลที่ได้จากหน่วยเจาะมาประกอบการประมวลผลและปรับปรุงข้อมูลแผนที่น้ำบาดาลเพื่อใช้งานเป็นการภายใน เป็นต้น

สำหรับภารกิจด้านการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เริ่มมีการดำเนินการภารกิจด้านการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกแล้ว โดยมีการกำหนดให้มีส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมเป็นโครงสร้างภายใน และมีการจัดกิจกรรมร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ตลอดจนจัดทำคลินิกน้ำบาดาลและบริการทางวิชาการ

2.2 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) การดำเนินงาน

จากการรับฟังความคิดเห็นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งบุคลากรของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลทั้ง 12 เขต ตลอดจนการศึกษาข้อมูล กระบวนการทำงาน และสัมภาษณ์ความคิดเห็นหน่วยงานส่วนกลาง สามารถสรุป จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในภาพรวมได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) การดำเนินงาน

Strength

1. เป็นหน่วยงานหลักของประเทศในการบริหารจัดการน้ำบาดาล
2. มีบุคลากรจำนวนมากที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล และได้รับความเชื่อมั่นจากสังคม
3. เป็นหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ให้มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนจากภัยแล้ง

Weakness

1. บุคลากร โดยเฉพาะช่างเจาะมีแนวโน้มการเกษียณอายุใน 5 ปี มาก อัตราการทดแทนน้อย ในขณะที่ปริมาณงานมีเพิ่มขึ้น ทำให้การถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่คนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาทดแทนขาดช่วง
2. เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานของ สทบ. มีสภาพเก่า
3. ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
4. สทบ. ยังไม่สามารถดำเนินการกิจที่ได้รับถ่ายทอดโอนได้อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากขาดบุคลากรและองค์ความรู้
5. การดำเนินการโดยส่วนกลางบางกิจกรรม/ภารกิจ ไม่สอดคล้องกับความต้องการ มีความล่าช้า หรือไม่สามารถตอบคำถามหรือมีข้อมูลเพียงพอต่อการบริหารจัดการในพื้นที่
6. สทบ. ยังขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชน/อปท. เข้าใจบทบาทหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
7. ระบบการขออนุญาตยังมีความล่าช้า โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ภัยแล้งที่ต้องการความรวดเร็ว
8. สทบ. บางแห่งมีสถานที่ หรือสภาพลักษณะการบริการที่ยังไม่พร้อม

Opportunities

1. ปัญหาภัยแล้งที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ทำให้การบริหารจัดการน้ำผิวดินไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลมากขึ้น และหน่วยงานต่างๆ ให้ความร่วมมือ
2. การขยายตัวของชุมชน/โรงงานอุตสาหกรรม ทำให้มีความต้องการใช้น้ำบาดาลเพิ่มขึ้น
3. เทคโนโลยีและช่องทางการติดต่อสื่อสารที่พัฒนามากขึ้น เป็นโอกาสในการสร้างความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้แก่ประชาชน/อปท. ได้ครอบคลุมและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
4. เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนามากขึ้น ช่วยให้การเข้าถึงข้อมูล เช่น แผนที่น้ำบาดาล เป็นไปได้ง่ายและรวดเร็ว

Threats

1. งบประมาณการขุดเจาะและพัฒนาบ่อบาดาลมีจำกัด ทำให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนประชาชนได้อย่างทั่วถึง
2. การขยายตัวของชุมชน/โรงงานอุตสาหกรรมอาจส่งผลกระทบต่อการบินของชั้นน้ำบาดาล
3. การเปลี่ยนแปลงรหัสในการเบิกจ่ายงบประมาณของกรมบัญชีกลาง จากเดิมที่เป็นการเบิกจ่าย 1 รหัส ต่อ 1 โครงการ ปรับเป็นการเบิกจ่าย 1 รหัส ต่อ 1 บ่อบาดาล ทำให้เจ้าหน้าที่มีภาระงานที่เพิ่มขึ้นมาก อปท. ที่ได้รับการถ่ายทอดโอนภารกิจ บางแห่งยังไม่มีความพร้อม ทั้งบุคลากรและองค์ความรู้

บทที่ 3

ข้อเสนอแนะทางการพัฒนากระบวนการ

จากสภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานในปัจจุบัน ตลอดจนความต้องการของประชาชน และเพื่อให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลใช้โอกาส และจุดแข็งที่มีอยู่ สร้างให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการทำงานของ สทบ. ให้เกิดประสิทธิภาพที่จะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภูมิภาคมีความเป็นระบบ และยั่งยืน ที่ปรึกษาได้เสนอแนะทาง โดยมีเป้าหมายการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการของ สทบ. และการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่จะสนับสนุนให้ สทบ. มีประสิทธิภาพและสมรรถนะการทำงานที่ดี ยิ่งขึ้น ดังนี้

แผนภาพที่ 7 เป้าหมายการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการของ สทบ.

โดยข้อเสนอแนะทางการพัฒนากระบวนการของ สทบ. แบ่งออกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่
2. การพัฒนากระบวนการเพื่อยกระดับสมรรถนะและการปฏิบัติงานให้รองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง
3. การพัฒนากระบวนการบริการ
4. การพัฒนาสถานที่และบรรยากาศการบริการ
5. การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การเตรียมความพร้อมพัฒนาบุคลากรรองรับการเกษียณอายุและการปรับโครงสร้าง

โดยแต่ละด้านมีกระบวนการที่ สทบ. ควรดำเนินการ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรจะสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จร่วมกัน ดังนี้

3.1 การพัฒนาระบบการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่

จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนคำขอที่ส่งมาขอรับการสนับสนุนโครงการมีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง ซึ่งที่ผ่านมาแม้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีโครงการให้การสนับสนุนกระจายอยู่ทั่วประเทศ ผ่านโครงการใน 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง 2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ 3) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และ 4) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อย่างไรก็ตาม งบประมาณภาครัฐมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่สามารถให้การสนับสนุนได้ทุกคำขอ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนได้ทันทั่วถึงยิ่งขึ้น กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ สทบ. ควรพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ทั้งนี้ ที่ผ่านมา สทบ.เขต 4 ขอนแก่นเป็นหน่วยงานที่เริ่มดำเนินการในการหาแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีการบูรณาการความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) จังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกรหลังฤดูการทำนาแก้ปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน โดยภายใต้การดำเนินโครงการดังกล่าวได้คิดวิธีการแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการดึงความร่วมมือจากสถาบันการเงินที่จะทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการเจาะบ่อบาดาลหรือเห็นประโยชน์ต่อการนำน้ำบาดาลเป็นทางเลือกมาใช้ในการเกษตร ตลอดจนดึงความร่วมมือที่จะทำให้เกิดการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การรวบรวมผลผลิต การขนส่งและตลาดรองรับผลผลิต รวมทั้งสิ้น 16 หน่วยงาน

แผนภาพที่ 8 การบูรณาการความร่วมมือเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกร หลังฤดูการทำนาแก้ปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืนของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

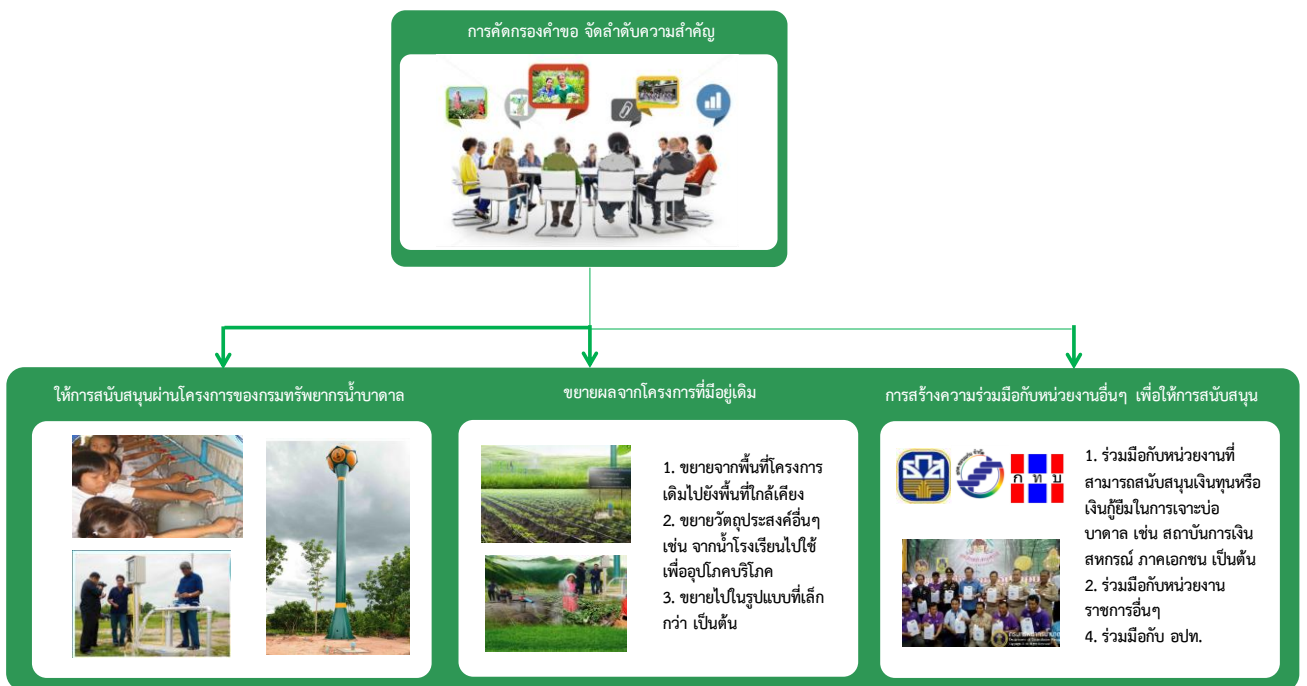

ทั้งนี้ หากโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จจะเป็นต้นแบบของ สทบ. อื่นๆ ในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการเงินที่จะทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการเจาะบ่อบาดาล หรือเห็นประโยชน์ของการนำน้ำบาดาลเป็นทางเลือกเพื่อใช้ในการเกษตร และสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้งานและการใช้งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

และเพื่อให้ สทบ. มีกระบวนการในการคัดกรอง และการให้ความช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ สทบ. ควรพิจารณากลับกรองคำขอ เพื่อให้การขอรับการเจาะบ่อบาดาล

ผ่านโครงการต่างๆ เป็นคำขอที่มีความต้องการจริงๆ ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ คุณภาพน้ำบาดาลมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ และจัดกลุ่มคำขอเพื่อพิจารณารูปแบบการสนับสนุนช่วยเหลือที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น คำขอที่สามารถต่อยอดจากบ่อบาดาลในโครงการเดิม อีกทั้งใช้โอกาสจากการยินดีให้ความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งสถาบันการเงิน หน่วยงานราชการ และ อปท. เพื่อเข้ามาร่วมให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ เช่น การสนับสนุนเงินกู้ยืมสำหรับเป็นทุนในการขุดเจาะบ่อบาดาล การส่งคำขอรับการสนับสนุนการเจาะบ่อบาดาลที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ ให้หน่วยงานราชการ หรือ อปท. ไปดำเนินการต่อ ตลอดจนการร่วมสนับสนุนงบประมาณในการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล เป็นต้น

แผนภาพที่ 9 การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ของ สทบ.

▶ **ประโยชน์ที่จะได้รับการพัฒนากระบวนการ**

1. ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจะได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ผู้ที่มีศักยภาพ มีกำลังที่จะช่วยตนเอง หรือมีหน่วยงานอื่นๆ ที่สามารถสนับสนุนเงินทุนเพื่อขุดเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลเอง ก็จะดำเนินการเอง ความช่วยเหลือจะส่งถึงผู้ที่มีความต้องการแต่ไม่มีกำลังทุนทรัพย์ หรือเป็นไปเพื่อส่วนรวมร่วมกันอย่างแท้จริง
2. เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือ
3. การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เกิดประโยชน์สูงสุดในโครงการที่มีอยู่เดิม น้ำบาดาลถูกใช้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 การพัฒนาระบบงานเพื่อยกระดับสมรรถนะและ การปฏิบัติงานให้รองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง

เพื่อให้ สทบ. พัฒนาสมรรถนะและเตรียมการในการรองรับภารกิจการดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต การพัฒนาปรับปรุงในช่วงแรกจึงเน้นการเตรียมความพร้อมศักยภาพบุคลากร การพัฒนาระบบการทำงานที่เน้นคุณภาพ ยกระดับงานวิชาการตามความจำเป็นในพื้นที่ และตอบสนองความต้องการประชาชนเป็นสำคัญ จึงเสนอแนะให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ. ดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 การศึกษาแนวทางในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่ที่ เดินทางยากลำบาก และมีความยากในการขุดเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล

การจัดสรรงบประมาณการขุดเจาะและพัฒนาบ่อบาดาลที่ผ่านมาของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความลึกเป็นหลัก ในขณะที่มีการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ที่มีสภาพภูมิประเทศที่เดินทางยากลำบาก หรือมีสภาพอุทกธรณีวิทยาที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ สทบ. ดังนั้น สทบ. จึงควรมีการเก็บข้อมูลต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในการปฏิบัติงานของพื้นที่ โดยมีการนำร่องที่ สทบ.เขต 1 ลำปาง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศในพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 1 ลำปาง เป็นแอ่งที่ราบหุบเขาและพื้นที่เขาสูง ทำให้การเดินทางลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยากลำบาก อีกทั้งลักษณะชั้นหินให้น้ำส่วนใหญ่เป็นชั้นหินแข็ง ไม่เอื้อต่อการได้ปริมาณน้ำบาดาลที่เพียงพอ ทำให้มีความเป็นไปได้ที่การเจาะบ่อบาดาลต้องมีการดำเนินการมากกว่า 1 บ่อ ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาลเป็นงบประมาณเฉลี่ยต่อบ่อ ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และการปฏิบัติงานจริง โดย สทบ.เขต 1 ลำปาง ควรต้องศึกษาแนวทางและหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่ที่เดินทางยากลำบาก และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเสนอต่อกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณในการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และการปฏิบัติงานจริงมากขึ้น

แผนภาพที่ 10 การศึกษาแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ

สำหรับการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่ที่เดินทางยากลำบากหรือมีความยากในการดำเนินการ

3.2.2 การดำเนินงานตามภารกิจการอนุรักษ์และฟื้นฟู ประกอบด้วย

1) การเตรียมความพร้อมบุคลากรและองค์ความรู้เพื่อนำข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ไปใช้ประโยชน์

ที่ผ่านส่วนกลางยังเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ทั่วประเทศ และยังไม่ได้มีการเผยแพร่ให้กับ สทบ. และ สทบ. ไม่สามารถเข้าถึงหรือนำข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ซึ่งส่วนกลางเป็นผู้จัดเก็บมาใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้ง สทบ. ยังขาดองค์ความรู้ต่อการนำข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ไปใช้ประโยชน์ในมิติต่างๆ ทำให้ สทบ. ไม่สามารถให้บริการข้อมูลหรือตอบข้อซักถามจากหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนอาจยังไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการวางแผนและเฝ้าระวังได้

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์ความรู้ให้เพียงพอต่อการนำข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ไปใช้ประโยชน์ โดยข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นน้ำบาดาล ได้แก่ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำ คุณภาพน้ำ และทิศทางการไหลของน้ำ ทิศทางการกระจายตัวและความเข้มข้นของสารปนเปื้อนที่สะสมอยู่ในชั้นน้ำบาดาล ซึ่ง สทบ. สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลที่ถูกปนเปื้อนกลับสู่สภาพเดิมหรือดีขึ้น การเฝ้าระวังสารต่างๆ จากแหล่งปนเปื้อน การป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้น้ำบาดาล รวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการอนุญาตให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ ในระยะแรก (พฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2559) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลต้องเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรของ สทบ. เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมในการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ โดยบุคลากรของ สทบ. ต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล วิธีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำบาดาล การประเมินผลกระทบจากการใช้น้ำบาดาลและการประเมินความเสี่ยงการปนเปื้อนของแหล่งน้ำบาดาล ระยะที่ 2 (กรกฎาคม-กันยายน พ.ศ. 2559) จะเป็นการทดลองลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์โดยมี สทบ.เขต 4 ขอนแก่น และ สทบ.เขต 11 อุบลราชธานี เป็นเขตนำร่องในการดำเนินการ และในระยะที่ 3 (ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป) สทบ. ทุกเขตต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ด้วยตัวเอง

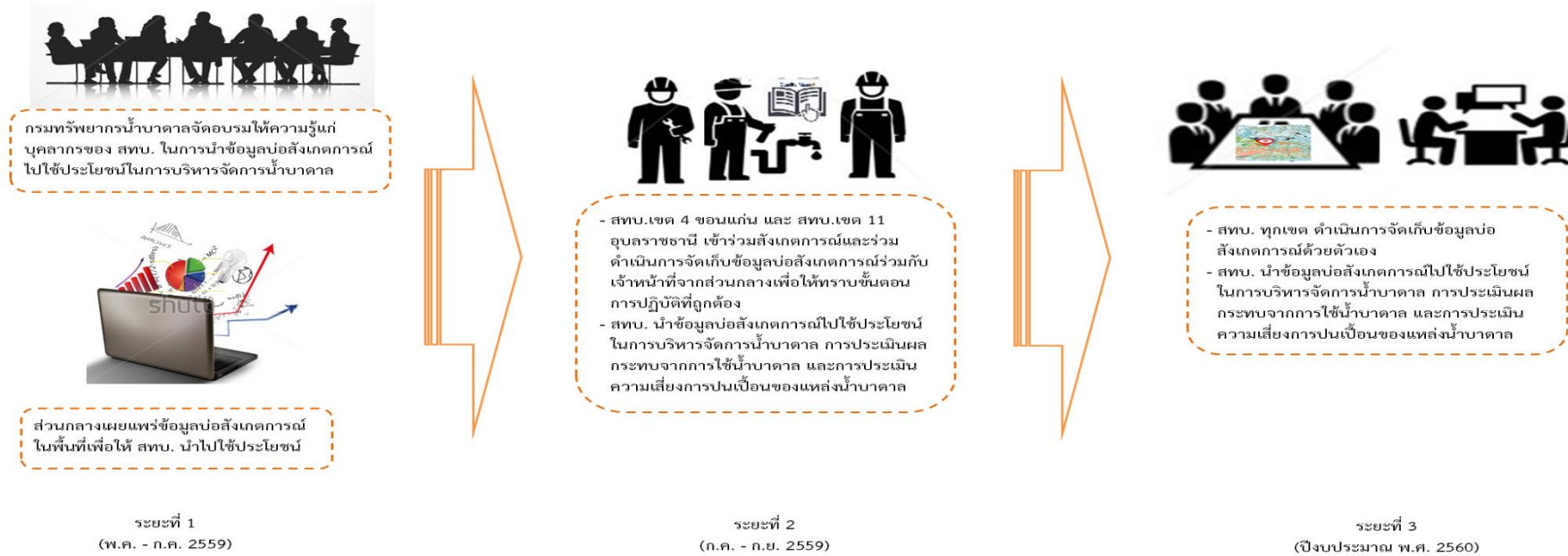
และเพื่อให้ สทบ. มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน ส่วนกลางต้องวางระบบในการกำกับคุณภาพ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการจัดเก็บข้อมูลมีคุณภาพและมาตรฐานถูกต้อง โดยส่วนกลางควรวางระบบในการกำกับดังนี้

1. ส่วนกลางจัดทำเป็นกระบวนการทำงาน (Procedure) หรือมีคู่มือคุณภาพการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ ออกแบบการรายงานการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ ประเด็นที่ สทบ. ต้องรายงานและใส่ข้อมูลนอกจากจะเป็นข้อมูลบ่อสังเกตการณ์แล้ว อาจเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญ (critical) ที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้การรายงานกระบวนการปฏิบัติงานเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับคุณภาพ

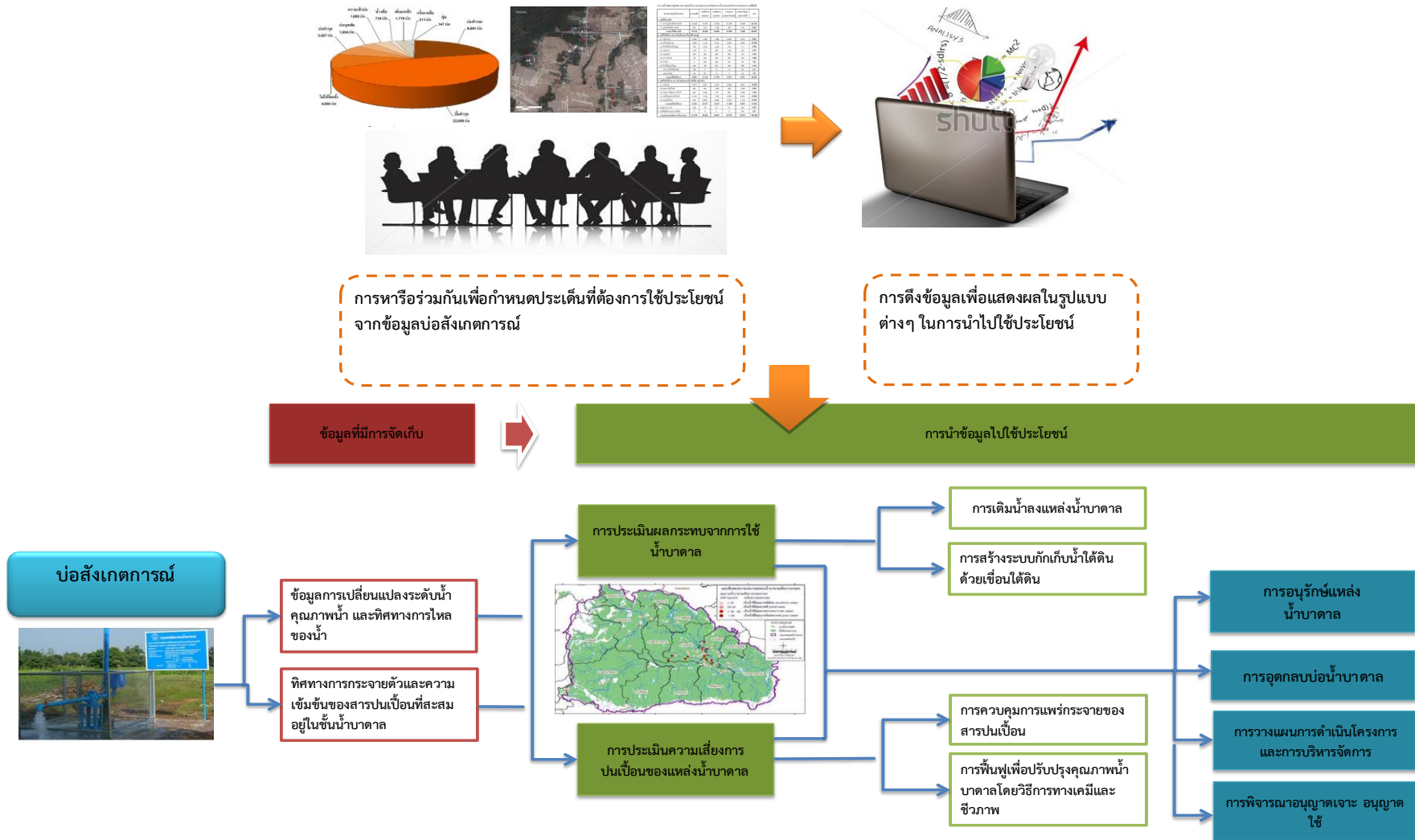
2. ในระวางการปฏิบัติงานการสุ่มลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ที่ สทบ. ดำเนินการจัดเก็บ และนำข้อมูลที่สุ่มตรวจสอบมาเทียบเคียงกับข้อมูลที่จัดเก็บโดยส่วนกลาง หากพบว่าข้อมูลที่ สทบ. จัดเก็บมีความแตกต่างจากข้อมูลที่ส่วนกลางจัดเก็บมาก ส่วนกลางควรมีการทบทวนถึงความเข้าใจให้กับบุคลากร

3. นำผลการจัดเก็บข้อมูลโดย สทบ. มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ส่วนกลางเป็นผู้จัดเก็บเอง ว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากมีข้อแตกต่าง อาจต้องมีการหารือหรือทบทวน ย้อนสอบกระบวนการจัดเก็บข้อมูลของ สทบ. ถึงสาเหตุดังกล่าว เพื่อให้แนวทางการปรับปรุงร่วมกัน

แผนภาพที่ 11 การเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้และการเผยแพร่ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ไปใช้ประโยชน์

แผนภาพที่ 12 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์

▶ **ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาระบบงาน**

1. ข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนสามารถฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลที่ปนเปื้อนให้กลับสู่สภาพเดิมหรือดีขึ้น
2. สทบ. สามารถติดตาม เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของแหล่งน้ำบาดาลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำให้สามารถป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้น้ำบาดาลได้
3. เป็นข้อมูลประกอบการควบคุมดูแลการอนุญาตการขุดเจาะและใช้น้ำบาดาล

2) การติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลในระดับพื้นที่

การติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ เป็นภารกิจหนึ่งที่มีความสำคัญ ซึ่ง สทบ. เป็นหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ ควรมีการเรียนรู้ มีข้อมูลและมีระบบในการติดตามเฝ้าระวัง โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง ดังนั้น จึงเห็นการศึกษา ติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ควรดำเนินการนำร่องที่ สทบ.เขต 9 ระยอง เนื่องจากจังหวัดในพื้นที่ความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 9 ระยอง มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีความกังวลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าอาจเกิดการปนเปื้อนของสารพิษลงสู่ชั้นน้ำบาดาล ทำให้ สทบ.เขต 9 ระยอง มีความจำเป็นต้องติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ เพื่อยกระดับงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาลของ สทบ. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยศึกษาพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน รวบรวมข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ โดย สทบ.เขต 9 ต้องมีข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ที่เป็นปัจจุบัน หากพบว่าไม่มีบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่เสี่ยง แจ้งไปยังหน่วยงานส่วนกลางเพื่อให้ดำเนินการติดตั้ง ตลอดจนประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับภาคอุตสาหกรรมและสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังที่จะสอดส่อง แจ้งการปนเปื้อนของสารพิษลงในชั้นน้ำบาดาล

แผนภาพที่ 13 การติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลในระดับพื้นที่

- ศึกษาพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน
- รวบรวมข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ (หากพบว่าไม่มีบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่เสี่ยง แจ้งหน่วยงานส่วนกลางติดตั้ง)

- ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับภาคอุตสาหกรรม
- สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังที่จะสอดส่อง แจ้งการปนเปื้อนของสารพิษลงในชั้นน้ำบาดาล

3.2.3 การพัฒนางานด้านประเมินศักยภาพและยกระดับการพัฒนาน้ำบาดาล ประกอบด้วย

1) การติดตามผลการขุดเจาะ เพื่อทราบถึงความแม่นยำในการสำรวจธรณีฟิสิกส์

ที่ผ่านมาการปฏิบัติงานของ สทบ. ด้านการสำรวจประเมินศักยภาพน้ำบาดาล ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรและข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ ทำให้ในการปฏิบัติงานจริง เจ้าหน้าที่ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อสำรวจธรณีฟิสิกส์และประเมินศักยภาพน้ำบาดาลได้ทั้งหมด และต้องอาศัยประสบการณ์ของช่างเจาะในการขุดเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล นอกจากนี้ นักธรณีวิทยาของ สทบ. ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการสำรวจธรณีฟิสิกส์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลการสำรวจมีความคลาดเคลื่อนและขาดความแม่นยำ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักธรณีวิทยาให้สามารถแปลผลการสำรวจได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น สทบ. ควรจัดให้มีการติดตามผลการขุดเจาะในพื้นที่ที่มีการสำรวจธรณีฟิสิกส์ เพื่อเปรียบเทียบผลการสำรวจธรณีฟิสิกส์กับผลการขุดเจาะ และนำผลมาปรับปรุงกระบวนการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจธรณีฟิสิกส์ให้มีประสิทธิภาพและมีความแม่นยำยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่ นักธรณีวิทยา และช่วยให้การปฏิบัติงานของหน่วยเจาะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 14 กระบวนการติดตามผลการสำรวจธรณีฟิสิกส์

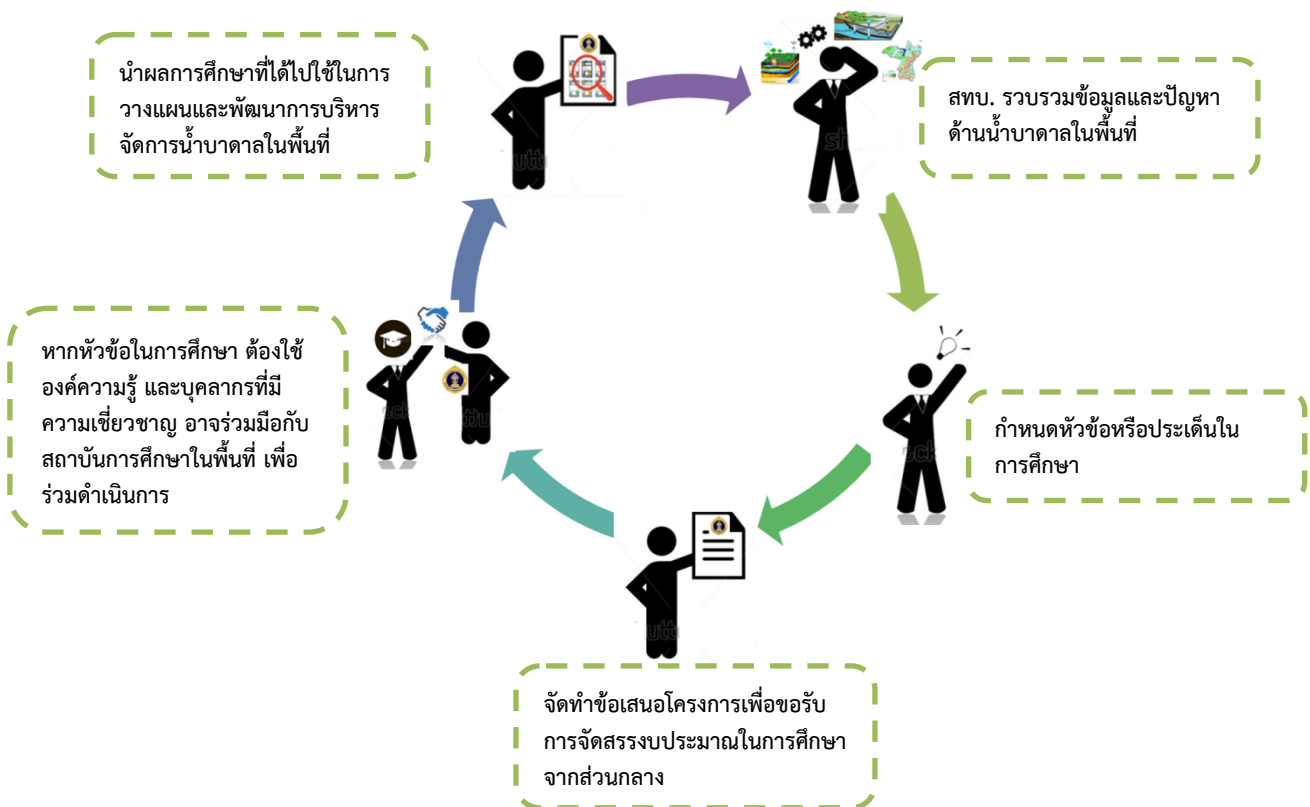
► ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนากระบวนการ

1. นักธรณีวิทยาได้รับการพัฒนาศักยภาพและประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริง (On-the-job training) ทำให้การสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลมีความแม่นยำมากขึ้น
2. หน่วยเจาะได้รับข้อมูลจากการสำรวจธรณีฟิสิกส์ที่มีความแม่นยำมากขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยเจาะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ใช้ระยะเวลาสั้นลง
3. บุคลากรของ สทบ. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างฝ่ายงาน

2) การจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลตามสภาพปัญหาของพื้นที่ เพื่อนำผล การศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

การยกระดับงานด้านการพัฒนาและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลของ สทบ. จำเป็นต้องมีการดำเนินการในเชิงรุกเพิ่มขึ้น สทบ. ควรมีโครงการศึกษาวิจัยเชิงวิชาการในระดับพื้นที่ นอกเหนือจากการสำรวจธรณีฟิสิกส์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะ ซึ่งจะทำให้ สทบ. มีข้อมูลเพื่อจัดทำแผนในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยรูปแบบในการจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ เป็นลักษณะการจัดทำโครงการเพื่อเสนอของบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก สทบ. มีข้อจำกัดบุคลากรกลุ่มวิชาการน้ำบาดาล ตลอดจนส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ในการจัดทำโครงการ ในการดำเนินการเบื้องต้น จะนำร่องที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น โดยจะเขียนโครงการศึกษาและเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง หาก สทบ.เขต 4 มีบุคลากรหรือองค์ความรู้ไม่เพียงพอในการศึกษาเรื่องดังกล่าว อาจร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือหน่วยงานอื่นๆ เข้าร่วมในการดำเนินการ นอกจากจะช่วยให้การศึกษابرรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้แล้ว บุคลากรของ สทบ. เกิดการเรียนรู้ในการทำงานทางวิชาการด้วย

แผนภาพที่ 15 การจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลในระดับพื้นที่

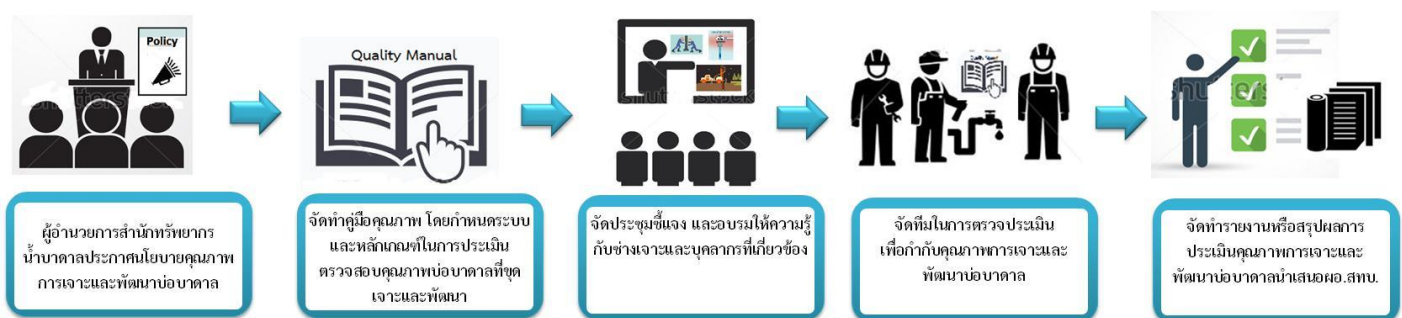
ในระหว่างนั้นอาจมีการศึกษาในประเด็นที่สำคัญ แต่อาจใช้งบประมาณไม่มากจนเกินไปสามารถบริหารจัดการจากงบประมาณของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ที่มีอยู่ได้ เช่น การเจาะบ่อสังเกตการณ์และจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีการใช้น้ำบาดาลมาก เพื่อติดตามและเฝ้าระวังผลกระทบ เป็นต้น

3) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance)

แม้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีการจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ สทบ. เพื่อเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะ พบว่าการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะไม่ได้ยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในคู่มืออย่างเคร่งครัด เนื่องจาก สทบ. มีเป้าหมายที่ต้องดำเนินการในแต่ละปีจำนวนมาก ในขณะที่ระยะเวลาและจำนวนบุคลากรจำกัด ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ดังนั้นบางขั้นตอนที่ระบุไว้ในคู่มืออาจไม่ได้มีการปฏิบัติ การดำเนินการและการแก้ไขปัญหาของหน่วยเจาะจะใช้ประสบการณ์ของช่างเจาะเป็นหลัก อย่างไรก็ตามที่ผ่านมา สทบ. ไม่ได้มีการติดตามประเมินผลหลังการเจาะว่าการเจาะและพัฒนาบ่อมีคุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนสามารถใช้งานได้อย่างดีหรือไม่อย่างไร จึงเห็นว่ากรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance) เพื่อเป็นแนวทางให้ สทบ. นำไปพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเจาะน้ำบาดาลให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance) เป็นระบบที่จะช่วยในการปฏิบัติงานของ สทบ. และหน่วยเจาะมีมาตรฐานตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนด รวมทั้งช่วยในการติดตามผลการดำเนินโครงการและช่วยให้สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที โดยผู้อำนวยการ สทบ. ต้องมีการประกาศนโยบายคุณภาพเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตระหนัก และปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นคุณภาพเป็นสำคัญ มีการจัดทำคู่มือคุณภาพ โดยกำหนดระบบหรือหลักเกณฑ์ในการประเมินตรวจสอบคุณภาพบ่อบาดาลที่ขุดเจาะและพัฒนา จัดประชุมชี้แจงและอบรมให้ความรู้กับช่างเจาะและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและดำเนินการตามระบบได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนจัดตั้งทีมตรวจประเมินคุณภาพ ทั้งนี้ผู้ที่เป็นทีมตรวจประเมินคุณภาพต้องเป็นคนละทีมกับผู้เจาะและพัฒนาบ่อนั้นๆ โดยอาจใช้วิธีการสุ่มตรวจ หากพบว่าบ่อไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้จะต้องรายงานหัวหน้าฝ่ายงานและผู้อำนวยการ สทบ. เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

แผนภาพที่ 16 กระบวนการเตรียมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล

▶ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาระบบงาน

1. หน่วยเจาะมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน ช่วยลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานให้น้อยลง
2. ช่างเจาะได้รับการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
3. สทบ. มีแนวทางในการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สามารถประกันคุณภาพของบ่อบาดาลที่ส่งมอบได้
4. ประชาชนและท้องถิ่นได้รับบริการที่มีคุณภาพ เป็นภาพลักษณ์ที่ดีของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

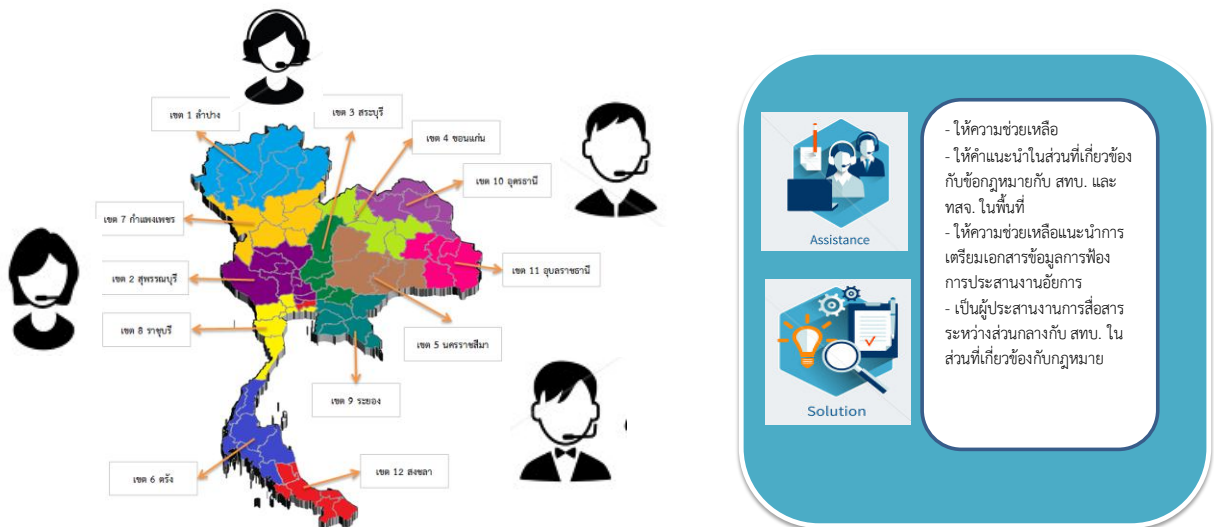
3.2.4 การพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล

เนื่องจาก สทบ. มีภารกิจติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายนอกเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล ให้คำแนะนำ ปรึกษากฎหมายน้ำบาดาลกับบุคคลและองค์กรทั่วไป เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 แต่ สทบ. ไม่มีนิติกร มีเพียง สทบ.เขต 5 นครราชสีมาที่มีนิติกรจากส่วนกลางไปช่วยราชการ

ที่ผ่านมา แม้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมายอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากบุคลากรของ สทบ. ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญทำให้ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เช่น การประสานงานเตรียมเอกสารข้อมูลในการฟ้องร้องการค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาล การตรวจสอบการลักลอบ การตอบคำถามกับภาคส่วนต่างๆ ในประเด็นของข้อกฎหมาย เป็นต้น ในขณะที่ส่วนกลางก็มีบุคลากรนิติกรจำกัด ไม่สามารถที่จะส่งไปช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับ สทบ. ได้ทั้งหมด ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเสนอแนะให้ส่วนกลาง และ สทบ. ดำเนินการ ดังนี้

1. ส่วนกลาง (กลุ่มนิติกร) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเฉพาะในแต่ละพื้นที่ สทบ. (Helpdesk) ซึ่งจะทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายกับ สทบ. และ ทสจ. ในพื้นที่ โดยกลุ่มนิติกรต้องสร้างความพร้อมให้กับบุคลากรในการทำหน้าที่ดังกล่าว กำหนดแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง

แผนภาพที่ 17 การกำหนดผู้รับผิดชอบเฉพาะ (Helpdesk) ในแต่ละพื้นที่เพื่อให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย

ทั้งนี้ สทบ. ที่มีการค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลจำนวนสูง เช่น สทบ.เขต 1 ลำปาง สทบ.เขต 12 สงขลา เป็น สทบ. ที่ส่วนกลางควรไปให้การช่วยเหลือและคำแนะนำในการปฏิบัติเพื่อให้ดำเนินการส่งฟ้องหรือเจรจากับผู้ค้างชำระเป็นไปอย่างเรียบร้อย

2. ส่วนกลาง (สคบ.) ควรทบทวนคู่มือแนวทางปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ได้จัดทำไว้ รวมทั้งจัดอบรมความรู้ให้แก่บุคลากร สทบ. เพื่อให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติและสามารถดำเนินการกิจที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย การดำเนินการตามคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติงานดังกล่าว
3. เนื่องจาก สทบ.เขต 5 นครราชสีมา มีนิติกรจากส่วนกลางมาประจำช่วยสนับสนุนการจัดการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้บุคลากรของ สทบ.เขต 5 เกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติงานได้เช่นเดียวกับนิติกรในอนาคต จึงควรมีการจัดทำแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านกฎหมาย เช่น การจัดทำขั้นตอนการเตรียมเอกสารข้อมูลและการปฏิบัติในการฟ้องคดี การขึ้นศาล การจัดทำถาม-ตอบการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย เป็นต้น เพื่อเป็นต้นแบบให้กับ สทบ.อื่นๆ ที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินการได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ สทบ.เขต 5 นครราชสีมา ควรทบทวนแนวทางปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่ส่วนกลางได้จัดทำไว้ หากพบว่าคู่มือแนวทางปฏิบัติดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ครอบคลุมภารกิจหรือกิจกรรมที่ สทบ.ต้องดำเนินการ ควรจัดทำออกแบบแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และให้เจ้าหน้าที่ที่เรียนรู้การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว โดยหากสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้อง จะเป็นต้นแบบให้กับ สทบ. เขตอื่นๆ ต่อไป

แผนภาพที่ 18 แนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านกฎหมายร่วมกับนิติกร

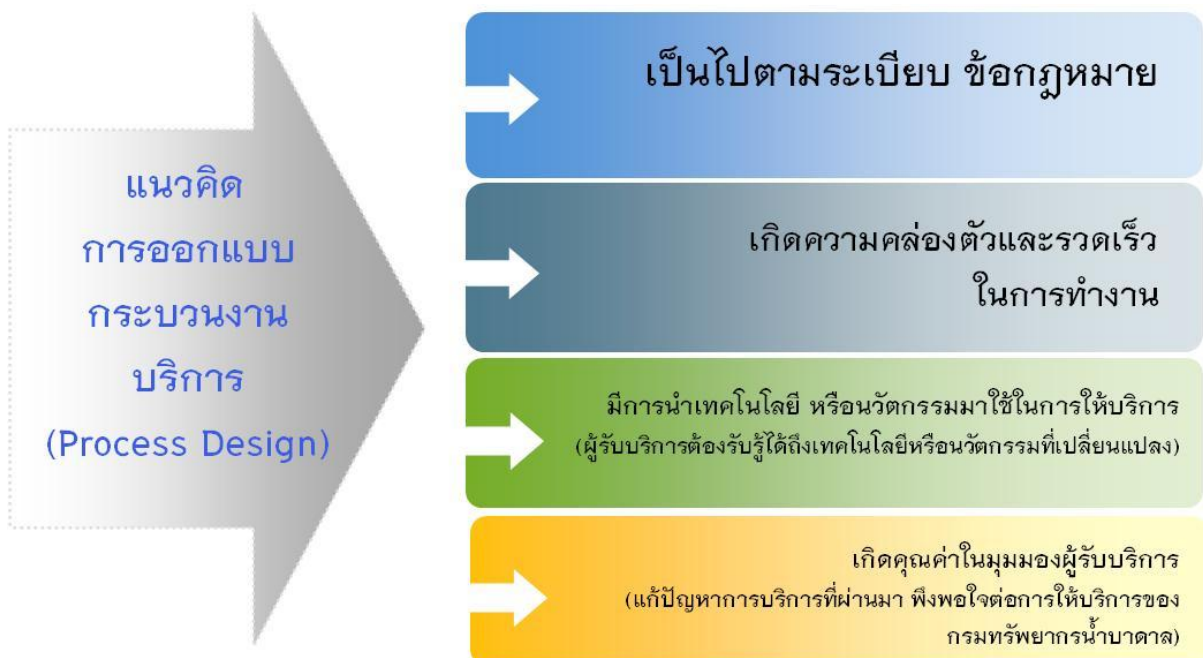
3.3 การพัฒนาระบบงานบริการ

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล มีงานบริการหลัก ได้แก่

1. งานออกใบอนุญาต ประกอบด้วย อนุญาตเจาะ อนุญาตใช้ และอนุญาตระบายน้ำล้นบ่อน้ำบาดาล
2. งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล
3. งานจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล
4. การบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล

การวิเคราะห์และพิจารณาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริการ ที่ปรึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ โดยการปรับปรุงควรต้องเป็นไปตามระเบียบ หรือข้อกำหนดที่มีอยู่ เน้นการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ในการให้บริการ และการปรับปรุงต้องทำให้เกิดความคล่องตัวและรวดเร็วในการทำงาน ไม่เพิ่มภาระโดยไม่เกิดคุณค่า นอกจากนี้การพัฒนาปรับปรุงนั้นๆ ผู้รับบริการควรเข้าถึงหรือรับรู้ได้ซึ่งเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป มิใช่แค่การใช้งานภายในหน่วยงานของเจ้าหน้าที่เท่านั้น โดยมุ่งหวังสุดท้ายที่จะทำให้งานบริการที่ออกแบบขึ้นใหม่ต้องเกิดคุณค่าในมุมมองของผู้รับบริการ ซึ่งจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อปัญหาการให้บริการที่ผ่านมาได้รับการแก้ไข หรือเกิดความประทับใจจากนวัตกรรมบริการที่เกินจากความคาดหวัง ซึ่งสุดท้ายจะสะท้อนมาถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

แผนภาพที่ 19 แนวคิดการออกแบบกระบวนการบริการ (Process Design)

โดยภาพรวมการให้บริการที่ผ่านมาของ สทบ. ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับปานกลาง ภาพลักษณ์ของการบริการยังเป็นเหมือนหน่วยงานรัฐทั่วไป คือ ยังมีกระบวนการ เอกสาร ขั้นตอนมาก ระยะเวลาการบริการยังมีความล่าช้า บาง สทบ. มีความล่าช้าตั้งแต่การลงพื้นที่ตรวจสอบ การส่งต่อเอกสารต่างๆ ไปมาระหว่าง อปท.

กับ สทบ. หรือส่วนกลางและ สทบ. ตลอดจนกรณีที่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ สามารถสรุป
ขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการ รวมทั้งปัญหาที่พบจากการให้บริการแต่ละงานบริการหลัก ดังนี้

3.3.1 งานออกใบอนุญาต

การออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ประกอบด้วยใบอนุญาตเจาะ
น้ำบาดาล ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล และใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล สทบ. มีขั้นตอนและระยะเวลาที่
ใช้ในการดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

3.3.1.1 การออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาล

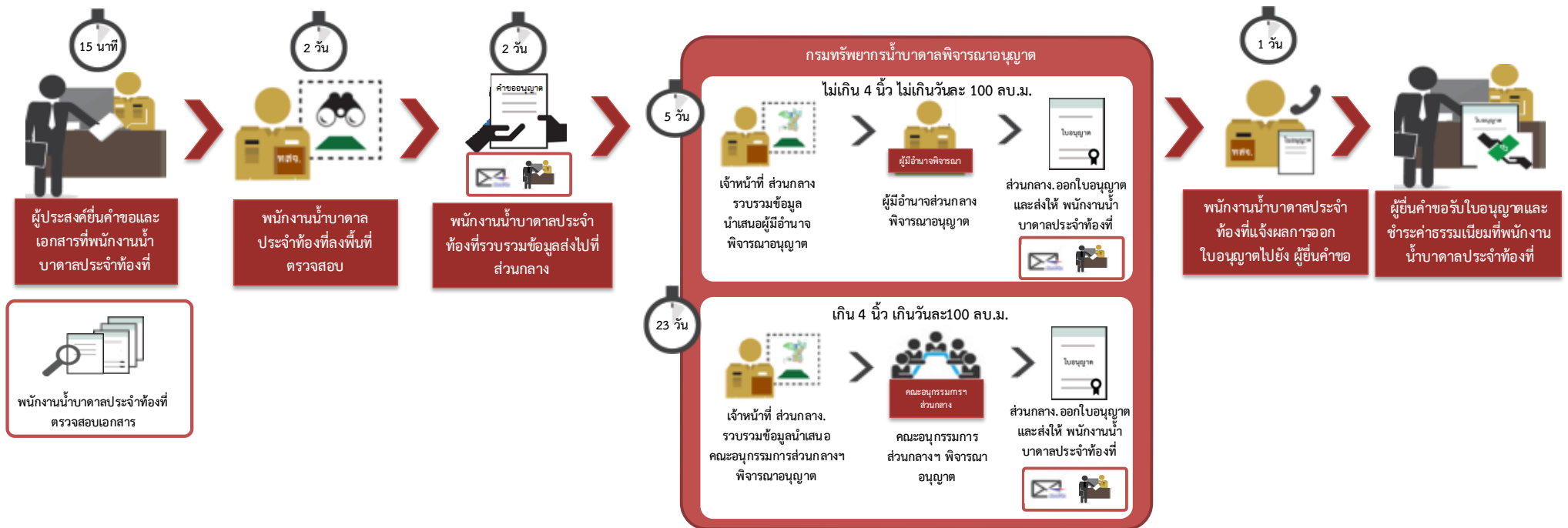
กระบวนการขออนุญาตเจาะ และอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะมีกระบวนการในการดำเนินการ
เช่นเดียวกัน โดย ทสจ. และ สทบ. มีอำนาจในการรับคำขอและออกใบอนุญาตให้กับจังหวัดในพื้นที่ ในการขอ
อนุญาตผู้ยื่นคำขออนุญาตจะต้องยื่นคำขอมายัง ทสจ. หรือ สทบ. ในพื้นที่เพื่อพิจารณาอนุญาตตามระดับ
อำนาจ โดยกระบวนการขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

- 1) การขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล ได้แก่ กรุงเทพมหานคร
นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม
- 2) การขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการ
ประกอบกิจการน้ำบาดาล ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น และเชียงใหม่
- 3) การขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในเขตนอกวิกฤตการณ์น้ำบาดาล

โดยอำนาจการอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาล ดังแสดงในแผนภาพ

1) ขั้นตอนและระยะเวลาการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล

แผนภาพที่ 20 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล (As Is)

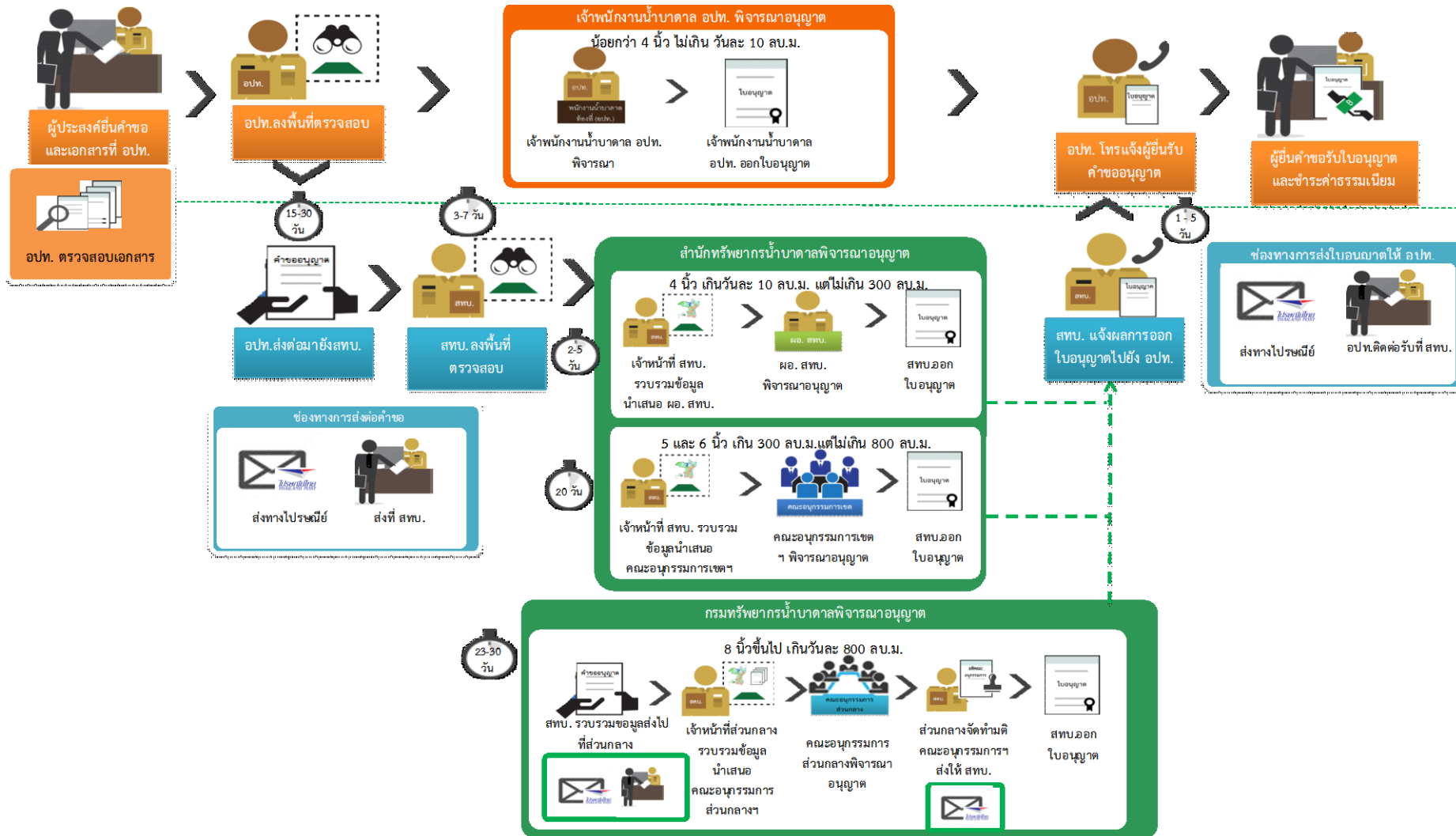

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลปัจจุบัน

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลสามารถยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดได้ที่ ทสจ. ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบเอกสาร จะใช้เวลาดำเนินการประมาณ 15 นาที หากเอกสารไม่ครบทางผู้ยื่นคำขอต้องส่งเอกสารหรือแก้ไขใหม่เพิ่มเติมภายใน 15 วันนับจากวันยื่นคำขอ
2. ทสจ. จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจพื้นที่ที่ยื่นคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 2 วัน
3. หากตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่สอดคล้องกับเอกสารที่ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่จะส่งเรื่องไปที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลใช้เวลาประมาณ 2 วัน
4. กรมทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาตามอำนาจดังนี้
 - กรณีขนาดบ่อไม่เกิน 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 100 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ผู้อำนวยการสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล หรือผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต ใช้เวลาประมาณ 5 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อเกินกว่า 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 100 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในส่วนกลางพิจารณาและออกใบอนุญาต ใช้เวลาประมาณ 23 วัน และนำส่งใบอนุญาตให้ทาง ทสจ. ทางไปรษณีย์หรือ ทสจ. มารับด้วยตัวเอง
5. ทสจ. แจ้งผลอนุญาตไปที่ผู้ยื่นคำขอใช้เวลาประมาณ 1 วัน

รวมระยะเวลาในการดำเนินการนับแต่ผู้ยื่นคำขอยื่นมาที่ ทสจ. จนถึงแจ้งผลการพิจารณารวม 11 - 29 วัน

2) ขั้นตอนและระยะเวลาการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาล
แผนภาพที่ 21 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาล (As Is)

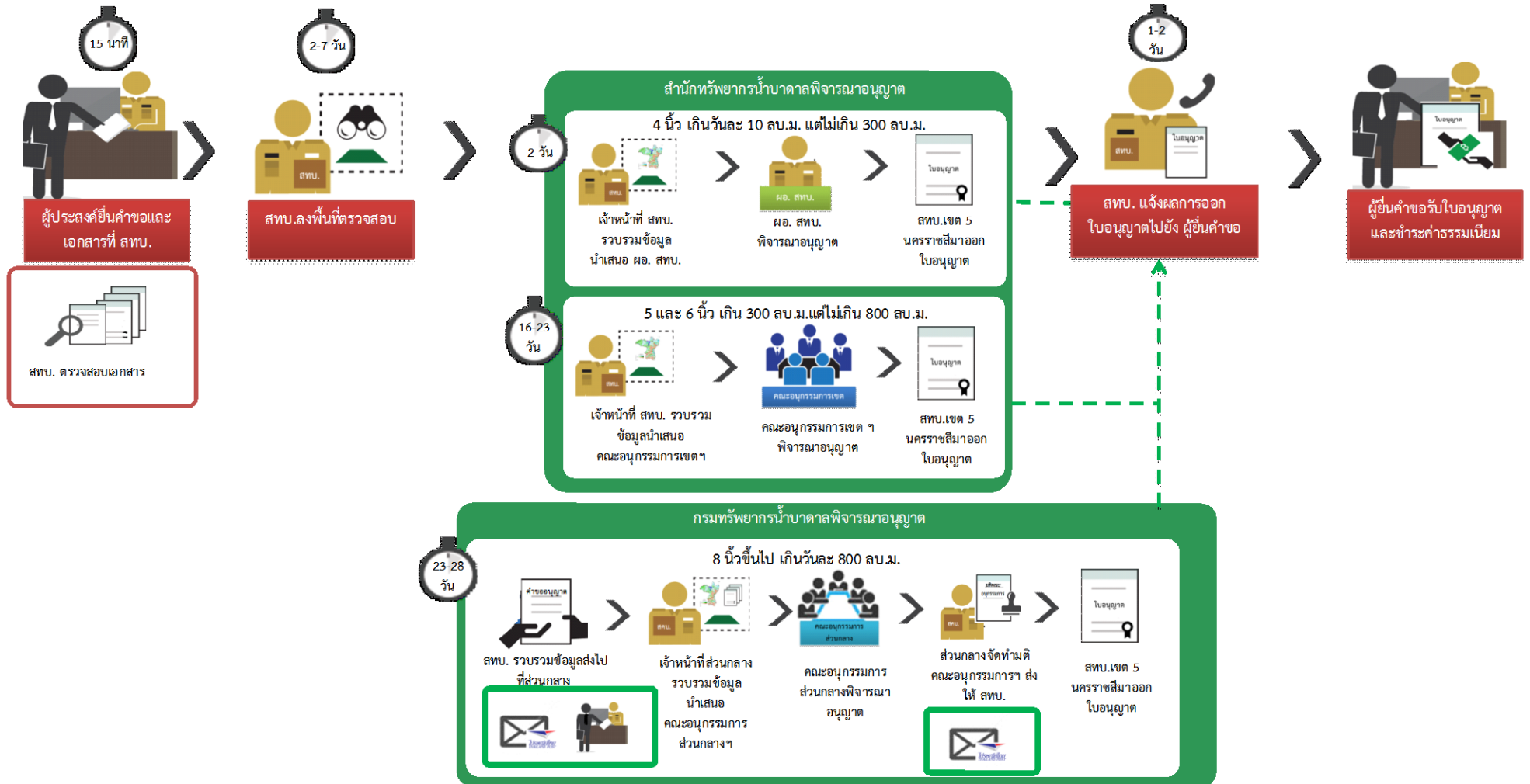
ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการประกอบกิจการน้ำบาดาลปัจจุบัน

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะขออนุญาต
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพิจารณาอำนาจการพิจารณาและอนุญาต เพื่อดำเนินการหรือส่งต่อคำขอมายัง สทบ.เขต ดังนี้
 - กรณีการขออนุญาตบ่อมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุดต่ำกว่า 4 นิ้ว หรือคำขอใช้น้ำบาดาลในปริมาณไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จะเป็นผู้พิจารณาอนุญาตและดำเนินการออกใบอนุญาต
 - กรณีผู้ประกอบกิจการยื่นคำขอเจาะน้ำบาดาลที่บ่อมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุดขนาด 4 นิ้วขึ้นไป หรือคำขอใช้น้ำบาดาลในปริมาณเกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร ณ เทศบาล/อบต. เจ้าของพื้นที่ คำขอจะถูกส่งมาที่ สทบ.เขต ระยะเวลาเฉลี่ย 15 - 30 วัน โดยเจ้าหน้าที่ สทบ. จะลงตรวจสอบพื้นที่ที่ขออนุญาตขุดเจาะ เพื่อพิจารณาหรือนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต โดยมีขั้นตอนดังนี้
 1. เจ้าหน้าที่ สทบ. ตรวจสอบเอกสารและส่งเสนอผู้มีอำนาจ จะใช้เวลาดำเนินการ 2-5 วัน หากเอกสารไม่ครบทางผู้ยื่นคำขอต้องส่งเอกสารหรือแก้ไขใหม่เพิ่มเติมภายใน 15 วันนับจากวันยื่นคำขอ
 2. เจ้าหน้าที่จะลงไปสำรวจพื้นที่ที่ยื่นคำขอภายใน 3-7 วัน
 3. หากตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่สอดคล้องกับเอกสารที่ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่จะเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต ตามอำนาจดังนี้
 - กรณีขนาดบ่อ 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 10 ลูกบาศก์เมตรแต่ไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาต ใช้เวลาประมาณ 2-5 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อ 5-6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตรแต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในเขตน้ำบาดาลจังหวัดพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 20 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในส่วนกลางพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 20-25 วัน โดยฝ่ายเลขาฯอนุกรรมการฯ แจ้งผลมติการพิจารณาให้ สทบ.เขตทราบและออกใบอนุญาตใช้เวลาประมาณ 3-5 วัน
 4. สทบ.เขต จะแจ้งผลอนุญาตและจัดส่งใบอนุญาตไปที่เทศบาล/อบต. พื้นที่ ใช้เวลาประมาณ 1-5 วัน

รวมระยะเวลาในการดำเนินการนับแต่ผู้ยื่นคำขอยื่นมาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนถึงแจ้งผลการพิจารณาเฉลี่ย 31 - 55 วัน

3) ขั้นตอนและระยะเวลาการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลปัจจุบันนอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล

แผนภาพที่ 22 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันนอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล (As Is)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลนอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลปัจจุบัน

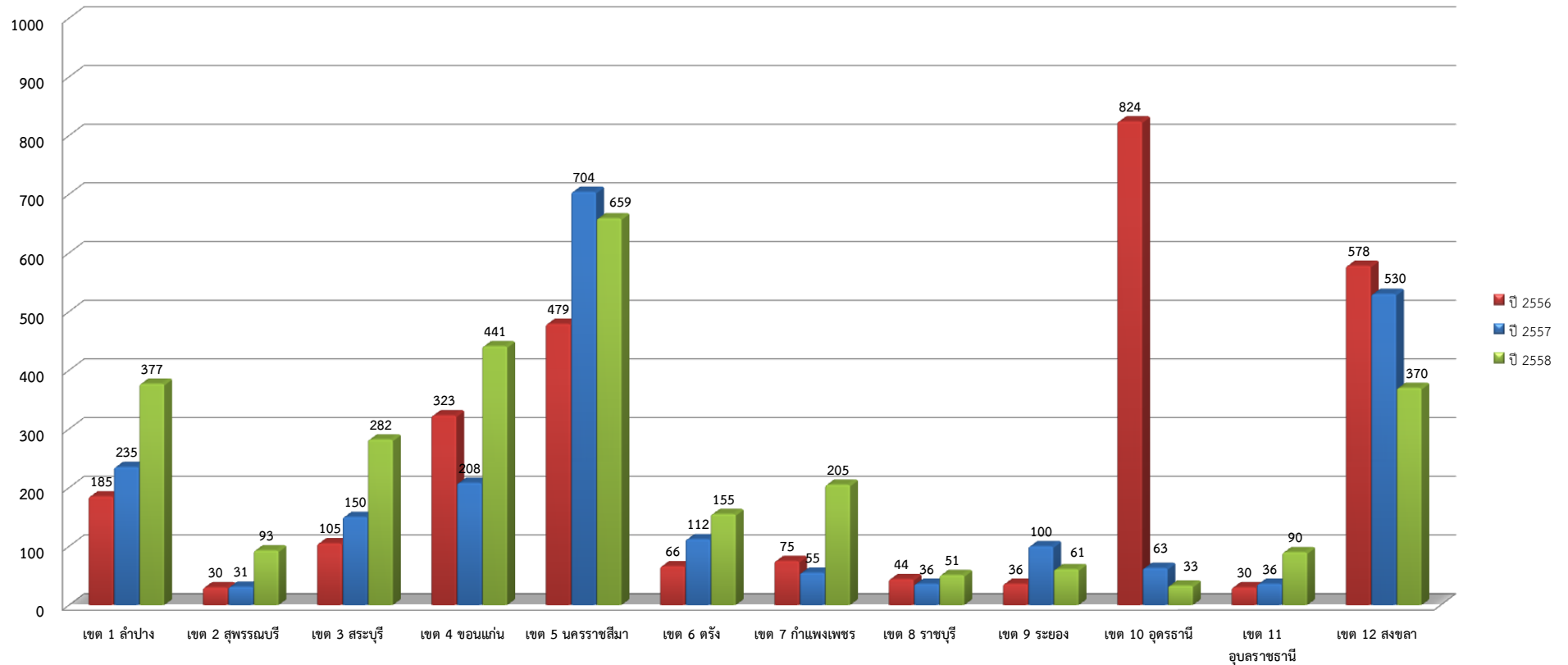
1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลนอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลสามารถยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดได้ที่ สทบ.เขตในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ สทบ. ตรวจสอบเอกสาร จะใช้เวลาดำเนินการประมาณ 15 นาที หากเอกสารไม่ครบทางผู้ยื่นคำขอต้องส่งเอกสารหรือแก้ไขใหม่เพิ่มเติมภายใน 15 วันนับจากวันยื่นคำขอ
2. สทบ.จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจพื้นที่ที่ยื่นคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 2-7 วัน
3. หากตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่สอดคล้องกับเอกสารที่ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่จะเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต ตามอำนาจดังนี้
 - กรณีขนาดบ่อไม่เกิน 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาต ใช้เวลาประมาณ 2 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อ 5-6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในเขตน้ำบาดาลจังหวัดพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 16 - 23 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในส่วนกลางพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 16 - 25 วัน โดยฝ่ายเลขาฯคณะอนุกรรมการฯแจ้งผลการพิจารณาให้ สทบ. ทราบใช้เวลาประมาณ 3 - 7 วัน
4. สทบ. แจ้งผลอนุญาตไปที่ผู้ยื่นคำขอใช้เวลาประมาณ 1 - 2 วัน

รวมระยะเวลาในการดำเนินการนับแต่ผู้ยื่นคำขอยื่นมาที่ สทบ. จนถึงแจ้งผลการพิจารณาเฉลี่ย 8 - 31 วัน ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีคำขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลมายัง สทบ. แต่ละปีดังนี้

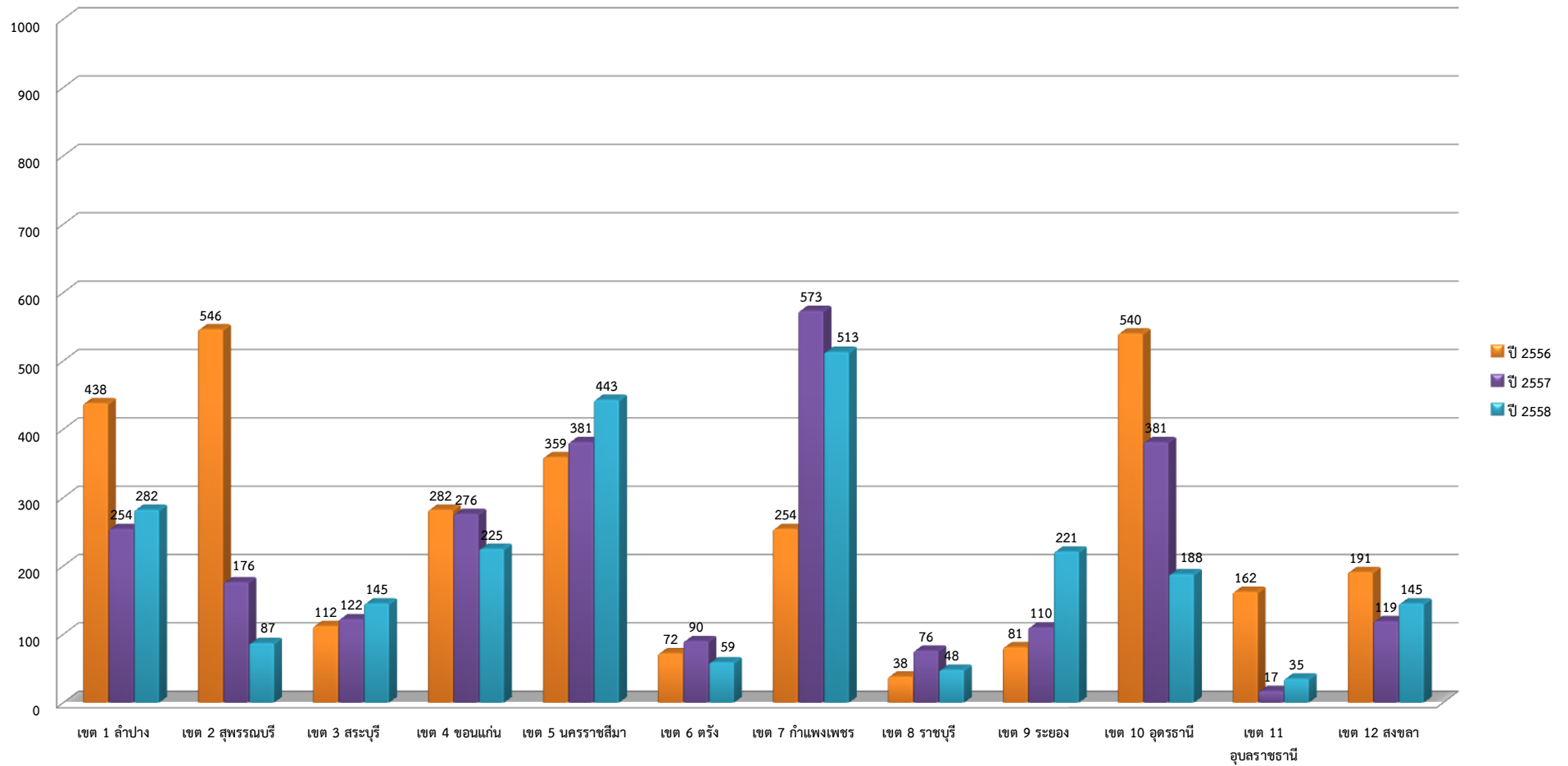
❖ คำขออนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาล

แผนภาพที่ 23 คำขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลรวม 12 เขต

แผนภาพที่ 24 คำขออนุญาตใช้น้ำบาดาลรวม 12 เขต

จากข้อมูลการรับบริการ ในภาพรวมของ สทบ. ทั้ง 12 เขตสามารถแยกตารางตามรายเขตได้ดังนี้

จำนวนคำขออนุญาต เจาะน้ำบาดาล	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
เขต 1 ลำปาง	185	235	377
- ลำปาง	35	62	83
- ลำพูน	48	47	60
- เชียงใหม่	102	126	234
เขต 2 สุพรรณบุรี	30	31	93
เขต 3 สระบุรี	105	150	282
เขต 4 ขอนแก่น	323	208	441
- ขอนแก่น	207	134	403
- มหาสารคาม	116	74	38
เขต 5 นครราชสีมา	479	704	659
- นครราชสีมา	346	443	460
- ชัยภูมิ	133	261	199
เขต 6 ตรัง	66	112	155
เขต 7 กำแพงเพชร	75	55	205
เขต 8 ราชบุรี	44	36	51
เขต 9 ระยอง	36	100	61
เขต 10 อุตรธานี	824	63	33
เขต 11 อุบลราชธานี	30	36	90
เขต 12 สงขลา	578	530	370
รวม	2,775	2,260	2,817

จำนวนคำขออนุญาต ใช้น้ำบาดาล	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
เขต 1 ลำปาง	438	254	282
- ลำปาง	55	39	51
- ลำพูน	306	148	162
- เชียงใหม่	77	67	69
เขต 2 สุพรรณบุรี	546	176	87
เขต 3 สระบุรี	112	122	145
เขต 4 ขอนแก่น	282	276	225
- ขอนแก่น	175	182	197
- มหาสารคาม	107	94	28
เขต 5 นครราชสีมา	359	381	443
- นครราชสีมา	172	227	269
- ชัยภูมิ	187	154	174
เขต 6 ตรัง	72	90	59
เขต 7 กำแพงเพชร	254	573	513
เขต 8 ราชบุรี	38	76	48
เขต 9 ระยอง	81	110	221
เขต 10 อุตรธานี	540	381	188
เขต 11 อุบลราชธานี	162	17	35
เขต 12 สงขลา	191	119	145
รวม	3,075	2,575	2,391

จากตารางปริมาณคำขอจะพบว่าปริมาณคำขออนุญาตเจาะและคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาลนั้นไม่แตกต่างกันมากนัก แต่หากมองเทียบรายปีจะพบว่าคำขออนุญาตใช้มีจำนวนลดลงทุกปี สาเหตุที่ปริมาณคำขออนุญาตใช้มีจำนวนเทียบเคียงกับคำขออนุญาตเจาะเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์ของ สทบ. เช่น การเปลี่ยนกฎหมายจากเดิมบ่อบาดาลลึก 30 เมตรจึงถือว่าเป็นบ่อบาดาลต้องมีการขออนุญาตเจาะและขออนุญาตใช้เป็นลึก 15 เมตรจึงจะถือว่าเป็นบ่อบาดาลทำให้มีประชาชนเข้ามาขออนุญาตเพิ่มขึ้น รวมถึงการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ สทบ. และพบบ่อบาดาลที่ยังไม่ได้มีการขออนุญาตจึงได้อธิบายให้ประชาชนเข้าใจและดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวโดยสรุปคือ ในจำนวนผู้ขออนุญาตเจาะเมื่อได้ทำการเจาะเสร็จสิ้นแล้วบางส่วนไม่ได้มาขออนุญาตใช้ หรืออีกนัยหนึ่งผู้ที่มาขออนุญาตใช้นั้นบางส่วนไม่ได้ขออนุญาตเจาะ แต่ได้ทำการลักลอบเจาะและใช้น้ำบาดาล อาจเกิดจากความไม่รู้กฎหมายน้ำบาดาลของประชาชน ซึ่งการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและเข้าไปให้ถึงแหล่งชุมชนทางไกลจะสามารถช่วยให้ปัญหานี้ลดลงได้ และเมื่อพิจารณาระยะเวลาการให้บริการด้านการอนุญาตทั้งสองกรณีจะเห็นว่ายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทันทั่วทั้งที่ ประเด็นสาเหตุปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

1. ที่ผ่านมามีคำขออนุญาตแต่ละเดือนไม่มากนัก จึงกำหนดให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการเขตและอนุกรรมการส่วนกลางเดือนละ 1 ครั้ง ดังนั้น ระยะเวลาการรอคอยในการประชุมคณะกรรมการประชุมจึงแตกต่างกันตามวันที่ยื่นคำขอมา เช่น หากยื่นมาตั้งแต่ต้นเดือนผู้ยื่นคำขอจะรอนานกว่ายื่นมาปลายเดือนซึ่งใกล้วันประชุม

2. กรณีพื้นที่ที่มีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดปัญหาความล่าช้าในการส่งต่อเอกสารคำขอมายัง สทบ. สาเหตุเกิดจาก
 - เจ้าหน้าที่ อปท. จะรวบรวมคำขอให้มียุติปริมาณมากพอระดับหนึ่งแล้วจึงจะมายื่นส่งต่อที่ สทบ. เพื่อให้เกิดความประหยัดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาการเดินทางหรือการส่งเอกสาร
 - เจ้าหน้าที่ อปท. ขาดความรู้ความเข้าใจต่อเอกสารประกอบ รวมทั้งพื้นที่ในการขออนุญาตไม่สามารถให้คำแนะนำผู้ยื่นคำขอได้อย่างถูกต้อง ทำให้การรวบรวมเอกสารส่งต่อมายัง สทบ. ไม่ครบถ้วน และเจ้าหน้าที่ของ สทบ. ต้องคืนเอกสารกลับไปยัง อปท.
 - เมื่อ อปท. รวบรวมปริมาณคำขอครั้งละหลายๆ คำขอเพื่อส่งต่อให้ สทบ. ในคราวเดียวกันทำให้ สทบ. ไม่สามารถลงพื้นที่ตรวจได้แล้วเสร็จในระยะเวลา 1-2 วัน
3. จากข้อมูลคำขออนุญาตใช้ในภาพรวมเห็นว่าผู้มายื่นคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาล ลดลงทุกปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่รู้ของประชาชนว่าต้องขออนุญาตเจาะแล้วต้องขออนุญาตใช้อีกทั้งกระบวนการขออนุญาตที่ไม่ทันต่อการแก้ปัญหาภัยแล้ง ทำให้ไม่อยากมาขออนุญาตและเกิดการลักลอบเจาะและใช้น้ำบาดาล

นอกจากนั้น จากการรับฟังความเห็นของผู้รับบริการของ สทบ. มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการด้านการขออนุญาต สรุปได้ดังนี้

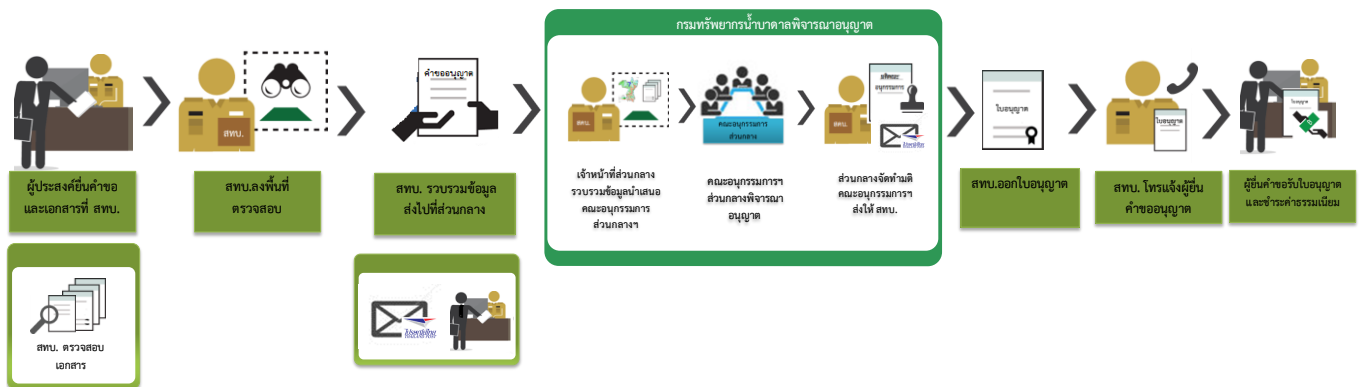
1. พื้นที่ที่มีการถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ระยะเวลาการยื่นพิจารณาคำขออนุญาตต่างๆ มากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีถ่ายโอน หากส่วนราชการไม่มีระบบการจัดการส่งต่อคำขอต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จะทำให้กลายเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการบริการมากกว่าที่จะอำนวยความสะดวก
2. การส่งต่อคำขออนุญาตและเอกสารที่เกี่ยวข้องจาก อปท. มายัง สทบ. พบว่าบาง อปท. ยังขาดความครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ อปท. ขาดความเข้าใจในการดำเนินการ
3. ปริมาณเอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้มีปริมาณมากและมีความซ้ำซ้อนกันบางส่วน
4. ระยะเวลาการดำเนินการในการพิจารณาอนุญาตมีความล่าช้าไม่ทันต่อการตอบสนองความต้องการ

3.3.1.2 การออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อ

ปัจจุบันงานออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลยังไม่มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากผู้ที่ต้องการจะขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาล ต้องไปยื่นเอกสารที่ ทสจ. หรือ สทบ. แต่ ทสจ. หรือ สทบ. มีหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสารและลงสำรวจพื้นที่เท่านั้น ผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตคือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เนื่องจากการระบายน้ำลงบ่อบาดาลมีความซับซ้อน และต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะการระบายน้ำลงบ่อบาดาลนั้นเสี่ยงที่จะเกิดการปนเปื้อนต่อชั้นน้ำบาดาลได้

ทั้งนี้ กระบวนการขั้นตอนของการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลมีความซับซ้อนมากกว่าการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลอยู่มาก เนื่องจากการระบายน้ำลงบ่อจะส่งผลกระทบต่อชั้นน้ำบาดาล ทำให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลดำเนินการพิจารณาด้วยความระมัดระวัง โดยเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้ยื่นคำขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลต้องเจาะบ่อบาดาลทั้งหมด 4 บ่อ ได้แก่ 1) บ่อที่ใช้ระบายน้ำ 2) บ่อสังเกตการณ์ชั้นน้ำที่ลึกเท่ากับบ่อที่ใช้ระบายน้ำ 3) บ่อสังเกตการณ์ชั้นน้ำที่สูงกว่าบ่อที่ใช้ระบายน้ำ 4) บ่อสังเกตการณ์ชั้นน้ำที่ต่ำกว่าบ่อที่ใช้ระบายน้ำ เพราะต้องการสังเกตผลกระทบจากการระบายน้ำลงบ่อบาดาลว่ามีผลกระทบต่อชั้นน้ำบาดาลหรือไม่ และน้ำที่จะระบายลงบ่อน้ำบาดาลนั้นต้องผ่านการบำบัด และตรวจวิเคราะห์รับรองโดยห้องตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลเสียก่อนจึงจะระบายลงบ่อบาดาลได้ ทั้งหมดนี้ผู้ยื่นคำขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก และที่ผ่านมาไม่เคยมีการยื่นขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาล

แผนภาพที่ 25 กระบวนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลปัจจุบัน (As Is)

ขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลปัจจุบัน

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดที่ สทบ.
2. เจ้าหน้าที่ สทบ. ลงสำรวจพื้นที่
3. เจ้าหน้าที่ สทบ. รวบรวมเอกสารและข้อมูลพื้นที่ไปยังส่วนกลางเพื่อพิจารณาอนุญาตทางไปรษณีย์
4. ส่วนกลางพิจารณาอนุญาตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (เจาะบ่อบาดาลทั้งหมด 4 บ่อ และผลการวิเคราะห์น้ำที่จะระบายลงบ่อบาดาล) และจัดส่งผลการพิจารณาอนุญาตตามที่ สทบ.
5. สทบ. ดำเนินการออกใบอนุญาต
6. เจ้าหน้าที่ สทบ. แจ้งผู้มายื่นคำขอให้มารับใบอนุญาต พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

โดยจากจุดอ่อน ปัญหาการให้บริการที่ผ่านมา ตลอดจนเพื่อใช้โอกาสที่มีให้เป็นประโยชน์ จึงเสนอแนะการพัฒนาระบบงานด้านการขออนุญาตที่ต้องดำเนินการโดย สทบ. และที่ต้องดำเนินการโดย หน่วยงานส่วนกลาง ดังนี้

❖ การปรับปรุงกระบวนการด้านการขออนุญาต

▶ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกระบวนการด้านการขออนุญาตสำหรับสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

เพื่อให้กระบวนการออกไปอนุญาตเจาะและใช้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการ จำเป็นเร่งด่วนของผู้ขออนุญาต ส่วนกลางจึงควรมีการกำหนดกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

■ พื้นที่เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล

1. การประสานความร่วมมือกับ ทสจ. เพื่อปรับกระบวนการส่งต่อคำขอจากเดิมที่เป็นการรวม เอกสารข้อมูลตัวจริงส่งมาที่ส่วนกลางเป็นการสแกนเอกสารส่งผ่านอีเมลโดยทยอยส่งมาในวัน ถัดไปหลังจาก ทสจ. ลงสำรวจพื้นที่แล้ว สำหรับเอกสารตัวจริงจะทยอยส่งมาทางไปรษณีย์ หรือมาส่งด้วยตัวเองเป็นรอบๆ ทั้งนี้ การปรับวิธีการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ระยะเวลา การดำเนินการลดลง เพราะส่วนกลางสามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและเสนอผู้มี อำนาจพิจารณาได้

■ พื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาล

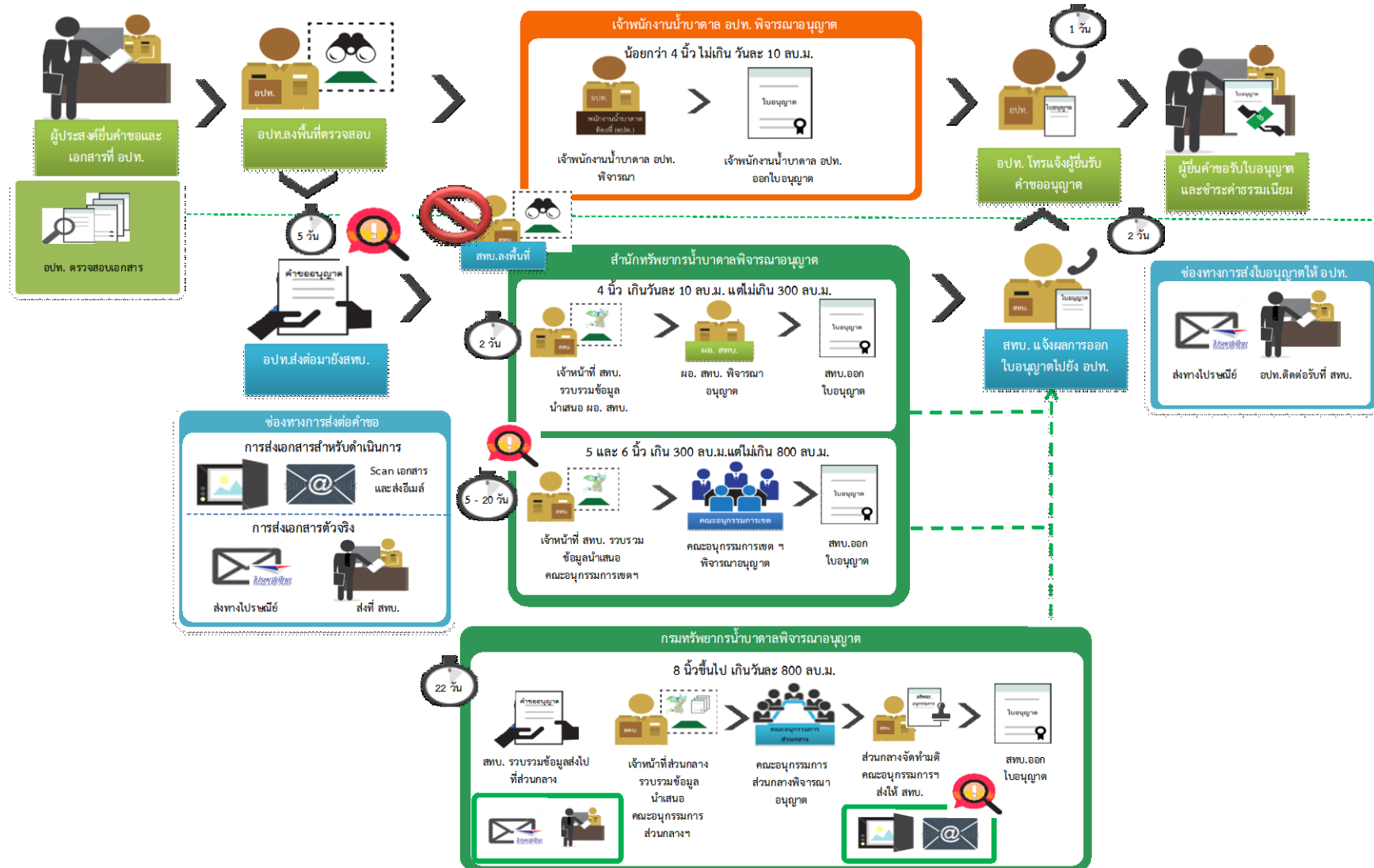
1. สทบ. สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นำร่องอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านการออกไปอนุญาต เจาะ และอนุญาตใช้ รวมทั้งความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารกรรมสิทธิ์ ที่ดินในพื้นที่ สปก. หรือพื้นที่อุทยาน เป็นต้น เพื่อให้ อปท. สามารถให้คำแนะนำกับผู้ประสงค์ ยื่นคำขอ และรวบรวมเอกสารต่างๆ ในการส่งต่อมายัง สทบ. ได้ถูกต้องครบถ้วน
2. สทบ. ควรกำหนดแนวทางการดำเนินการในพื้นที่นำร่อง เพื่อลดระยะเวลาแต่ละขั้นตอนการ ดำเนินการ ดังนี้
 - การประสานความร่วมมือกับ อปท. เพื่อปรับกระบวนการส่งต่อคำขอจากเดิมที่เป็นการ รวมเอกสารข้อมูลตัวจริงส่งมาที่ สทบ. ในคราวเดียวกันเป็นรอบๆ เป็นการสแกนเอกสาร ส่งผ่านอีเมลโดยทยอยส่งมาในวันถัดไปหลังจาก อปท. ลงสำรวจพื้นที่แล้ว สำหรับเอกสาร ตัวจริงจะทยอยส่งมาทางไปรษณีย์หรือมาส่งด้วยตัวเองเป็นรอบๆ เช่นเคย ทั้งนี้ การปรับ วิธีการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ระยะเวลาการดำเนินการลดลง เพราะ สทบ. สามารถ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาได้
 - ปรับแนวทางการลงพื้นที่ให้กับ สทบ. โดยขอความร่วมมือการลงพื้นที่ตรวจสอบของ อปท. ก่อนส่งเรื่องต่อมายัง สทบ. โดย อปท. ต้องส่งบันทึกตรวจสอบ (หลักฐานการลงตรวจสอบ พื้นที่) มายัง สทบ. พร้อมกับการส่งคำขอและเอกสารทั้งหมดอย่างครบถ้วน การปรับ วิธีการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ สทบ. ไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ตรวจสอบ

อีกทั้ง อปท. อยู่ในพื้นที่ที่จะขออนุญาตเจาะหรือขออนุญาตใช้อยู่แล้ว การลงพื้นที่ในการตรวจสอบจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยกว่า

- ศึกษาแนวทางการพิจารณาอนุญาตของคณะอนุกรรมการฯ เขต กรณีการขออนุญาตมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตเร็วที่สุด ไม่สามารถรอรยะเวลาการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ เขต ที่กำหนดไว้เดือนละหนึ่งครั้งได้ หากไม่สามารถเจาะหรือใช้น้ำบาดาลได้เร็ว อาจส่งผลกระทบต่อเสียหาย เช่น พืชผลเกษตรเสียหาย เป็นต้น หรือกรณีมีปริมาณคำขอเข้ามามาก โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง อาจกำหนดการประชุมมากกว่าเดือนละ 1 ครั้ง หรือมีการกำหนดระยะเวลาการประชุมให้เร็วขึ้น เช่น 20 วันครั้ง เป็นต้น

แผนภาพที่ 26 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้พื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาลหลังการปรับปรุงระยะสั้น

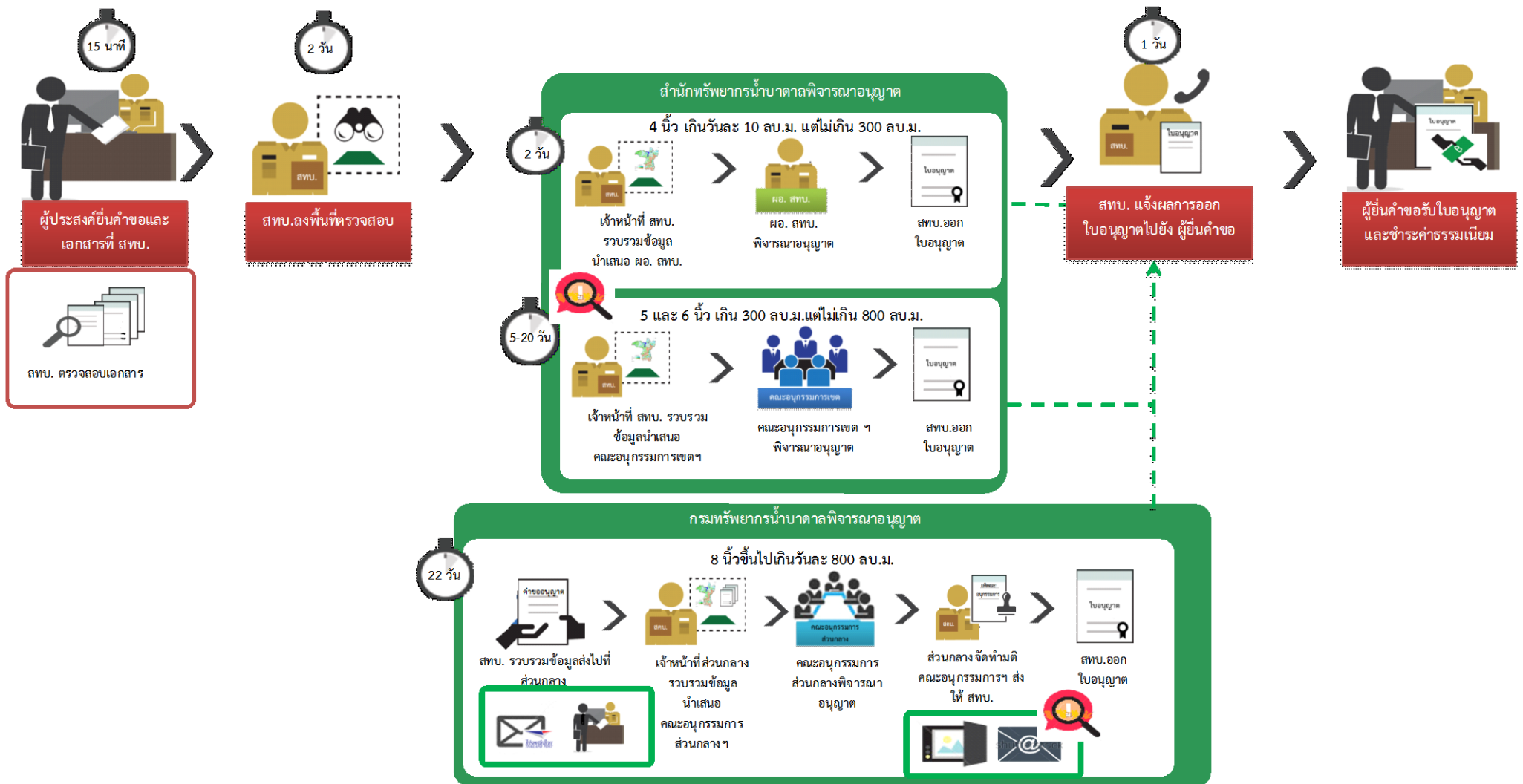
ทั้งนี้ การปรับปรุงกระบวนการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว หาก อปท. ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ คาดว่าจะทำให้ระยะเวลาลดลงจาก 31 – 55 วัน เป็น 10 – 30 วัน คิดเป็นระยะเวลาลดลงร้อยละ 45 – 67

■ พื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล

สำหรับพื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล อาจไม่สามารถลดระยะเวลาดำเนินการลงได้มากนัก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ สทบ. ยังคงต้องลงตรวจสอบพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ เจ้าหน้าที่จึงอาจต้องรวบรวมคำขออนุญาตและจัดเส้นทางการเดินทางเพื่อให้การลงพื้นที่แต่ละครั้งจะสามารถตรวจสอบได้หลายๆ พื้นที่ ทำให้ไม่สามารถออกตรวจได้ทุกวัน จึงอาจดำเนินการได้ดังนี้

- ปรับลดระยะเวลาการลงพื้นที่ตรวจสอบ สำหรับ สทบ. ที่ใช้เวลานานกว่า 5 วัน โดยควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 2 วันทำการตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตาม กรณีมีเหตุจำเป็นสุดวิสัยที่ต้องล่าช้ากว่า 2 วันทำการ ควรแจ้งต่อผู้ยื่นคำขอให้ทราบ
- ศึกษาแนวทางการพิจารณาอนุญาตของคณะอนุกรรมการฯ เขต กรณีการขออนุญาตมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตเร็วที่สุด ไม่สามารถรอระยะเวลาการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ เขต ที่กำหนดไว้เดือนละหนึ่งครั้งได้ หากไม่สามารถเจาะหรือใช้น้ำบาดาลได้เร็ว อาจส่งผลกระทบต่อเสียหาย เช่น พืชผลเกษตรเสียหาย เป็นต้น หรือกรณีมีปริมาณคำขอเข้ามามาก โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง อาจกำหนดการประชุมมากกว่าเดือนละ 1 ครั้ง หรือมีการกำหนดระยะเวลาการประชุมให้เร็วขึ้น เช่น 20 วันครั้ง เป็นต้น

แผนภาพที่ 27 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้พื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลหลังการปรับปรุงระยะสั้น

การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้พื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล คาดว่าจะทำให้ระยะเวลาลดลงจาก 8 – 31 วัน เป็น 6 - 26 วัน คิดเป็นระยะเวลาลดลงร้อยละ 16 - 25

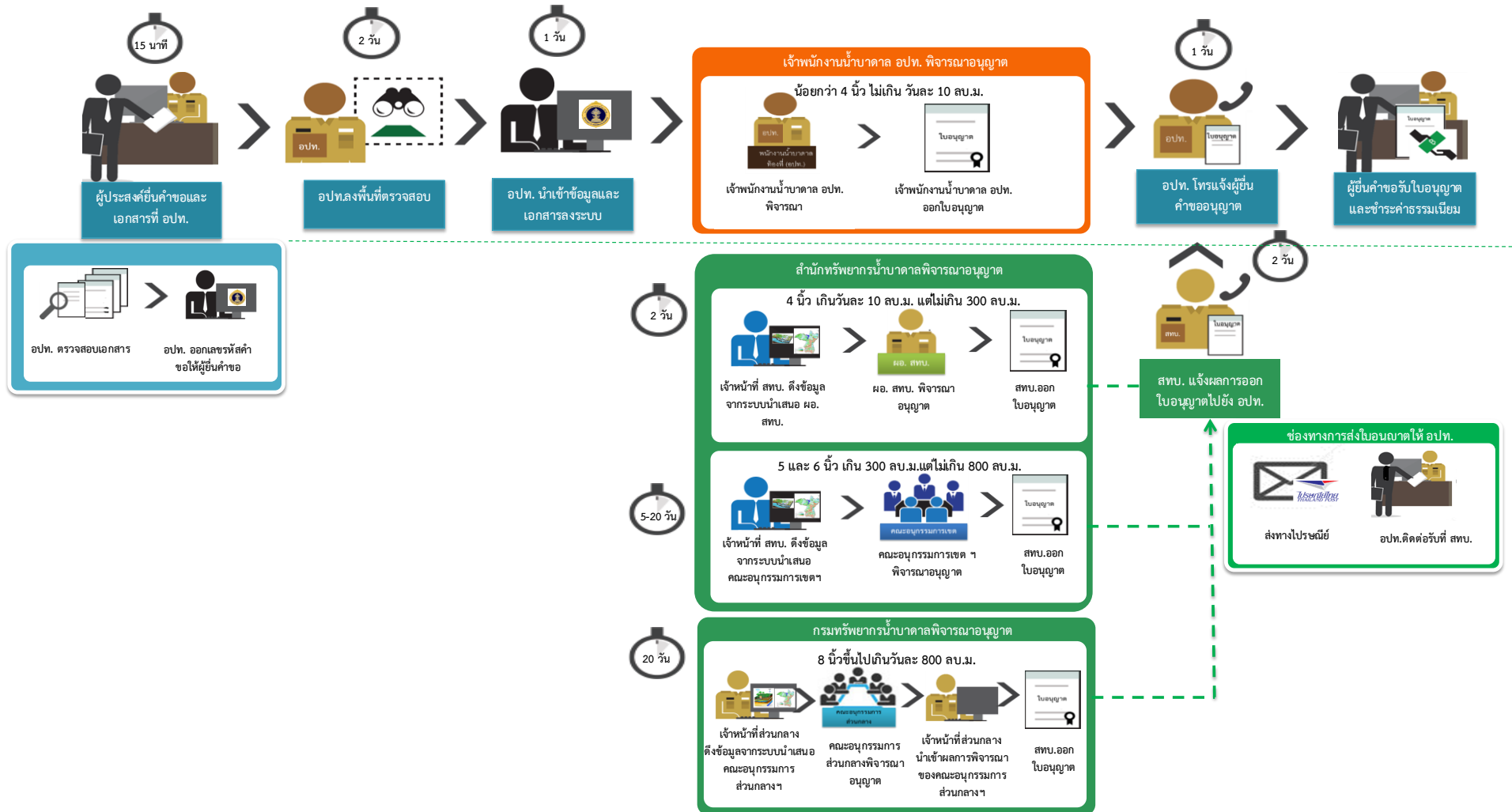
ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกระบวนการด้านการขออนุญาตสำหรับส่วนกลาง

การพัฒนาปรับปรุงการบริการในระยะยาว ซึ่งหน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอาจใช้เวลาในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของการบริการ สนองความต้องการของผู้รับบริการในอนาคต จึงเสนอให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการให้บริการ ทั้งการส่งต่อคำขอและเอกสาร ประกอบการยื่นคำขอ การติดตามสถานะในการพิจารณา และการแจ้งผลการพิจารณา เพื่อให้เกิดการประหยัดต้นทุนในการให้บริการและการรับบริการ ตลอดจนประหยัดเวลา ทำให้การขออนุญาตรวดเร็วขึ้น ดังนี้

1) การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตเจาะ

ผู้มีความประสงค์จะยื่นคำขออนุญาตเจาะในพื้นที่ในเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล จะต้องยื่นคำขอโดยตรงที่ ทสจ. พื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาล จะต้องยื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล สามารถยื่นคำขอได้ที่ ทสจ. และ สทบ. กระบวนการดำเนินการและระยะเวลาแต่ละขั้นตอนเป็นดังนี้

แผนภาพที่ 28 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาล (To Be)

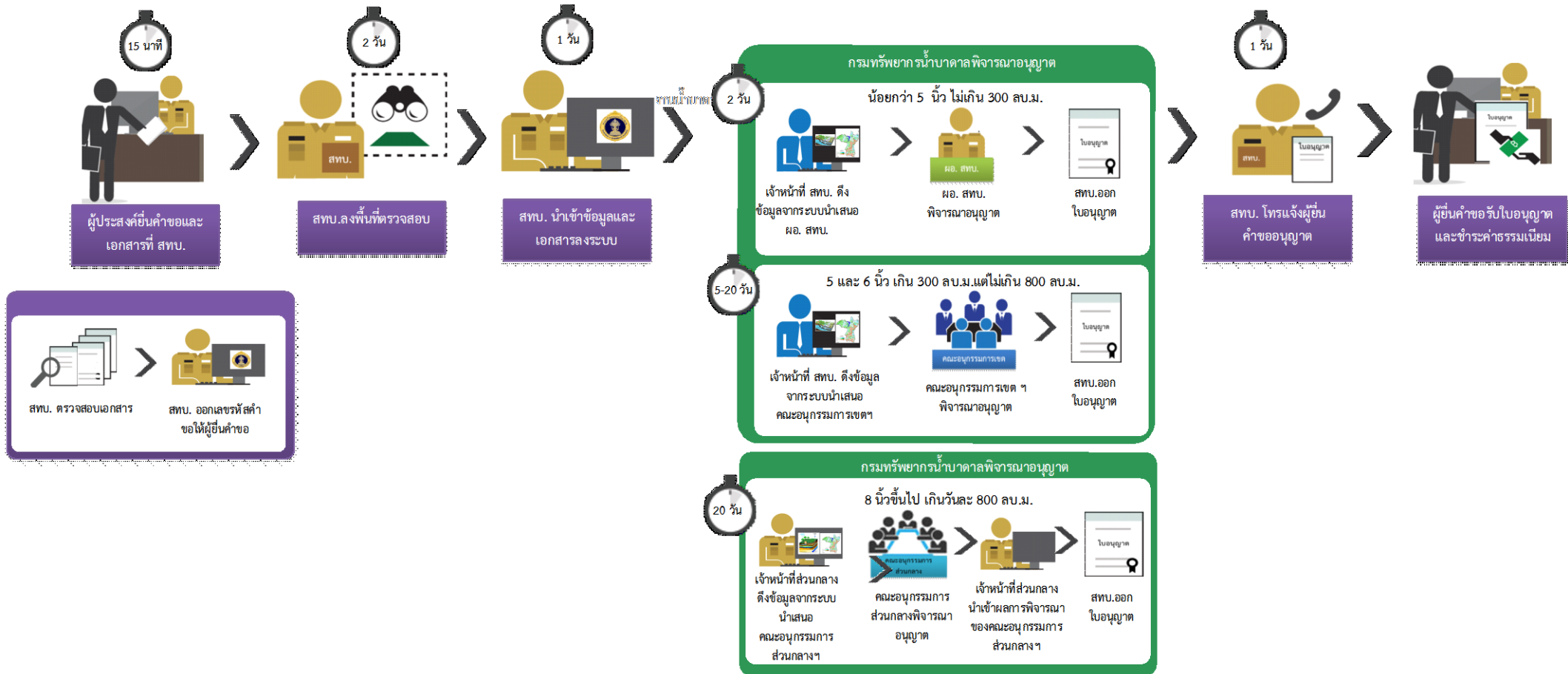
ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลพื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาล ในอนาคต

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะขออนุญาต
2. เจ้าหน้าที่ อปท. ตรวจสอบเอกสาร นำเข้าข้อมูลในระบบ (วันที่ได้รับคำขอ ชื่อผู้ขออนุญาต ขนาดบ่อ พื้นที่ที่ขออนุญาตเจาะ ฯลฯ) บันทึกเลขที่คำขออนุญาตเจาะ นำเลขที่คำขอให้ผู้มาติดต่อเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
3. เจ้าหน้าที่ อปท. ลงสำรวจพื้นที่ภายใน 2 วัน
4. เจ้าหน้าที่ อปท. สแกนเอกสารทั้งหมด รวมทั้งรูปภาพจากการลงพื้นที่สำรวจอัปโหลดเข้าระบบให้ตรงกับเลขที่คำขอ เพื่อส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ
5. ระบบจะแจ้งเตือนไปที่ อปท. สทบ. หรือส่วนกลางตามอำนาจในการอนุญาตขนาดของบ่อและปริมาณการใช้น้ำเพื่อดำเนินการในการพิจารณาต่อไป ดังนี้
 - กรณีขนาดบ่อน้อยกว่า 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 10 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่งานน้ำบาดาลท้องถิ่นของ อปท. พิจารณาและออกใบอนุญาต
 - กรณีขนาดบ่อ 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 10 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของ สทบ. จะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆจากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอผู้อำนวยการ สทบ. พิจารณาอนุญาต หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว สทบ. จะดำเนินการออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 2 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อ 5-6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวันแต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของ สทบ. จะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆจากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอกรรมการกั่นกรองฯ เขตเพื่อพิจารณา หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว สทบ. จะดำเนินการออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 20 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของส่วนกลางจะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆจากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอกรรมการกั่นกรองฯ ส่วนกลางเพื่อพิจารณา หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว เจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะนำเข้าผลการพิจารณาอนุญาตเข้าในระบบเพื่อแจ้ง สทบ. ออกใบอนุญาตต่อไปและ สทบ. จะรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 20 วัน
6. เจ้าหน้าที่ สทบ. จัดส่งใบอนุญาตไปยัง อปท. ภายใน 2 วัน
7. อปท. แจ้งผลการพิจารณาออกใบอนุญาตและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาตภายใน 1 วันนับจากวันที่ได้รับใบอนุญาตจาก สทบ. และผู้ยื่นคำขอติดต่อรับใบอนุญาตที่ อปท. พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

รวมระยะเวลาในการดำเนินการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่ถ่ายโอนภารกิจประกอบกิจการน้ำบาดาล
ตั้งแต่มีผู้ยื่นคำขออนจนถึงแจ้งผลการพิจารณาออกใบอนุญาตเจาะและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาตลดลงจาก
31 – 55 วัน เป็น 9 – 27 วัน คิดเป็นลดระยะเวลาการให้บริการจากเดิมได้คิดเป็นร้อยละ 51 – 71

แผนภาพที่ 29 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลพื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลในอนาคต

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดได้ที่ ทสจ. และ สทบ.
2. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสาร นำเข้าข้อมูลในระบบ (วันที่ได้รับคำขอ ชื่อผู้ขออนุญาต ขนาดบ่อ พื้นที่ที่ขออนุญาตเจาะ ฯลฯ) บันทึกเลขที่คำขออนุญาตเจาะ นำเลขที่คำขอให้ผู้มาติดต่อเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
3. เจ้าหน้าที่ ลงสำรวจพื้นที่ให้แล้วเสร็จภายใน 2 วัน
4. เจ้าหน้าที่ สแกนเอกสารทั้งหมด รวมทั้งรูปภาพจากการลงพื้นที่สำรวจอัฟโพลด์เข้าระบบให้ตรงกับเลขที่คำขอ
5. ระบบจะแจ้งเตือนไปที่ ทสจ. สทบ. หรือ ส่วนกลางตามอำนาจในการอนุญาตขนาดของบ่อและปริมาณการใช้น้ำเพื่อดำเนินการในการพิจารณาต่อไป ดังนี้
 - กรณีขนาดบ่อไม่เกิน 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของ ทสจ. หรือ สทบ. จะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว ทสจ. หรือ สทบ. จะดำเนินการออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 2 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อ 5-6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวันแต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของ ทสจ. หรือ สทบ. จะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนออนุกรรมการกลั่นกรองฯ เพื่อพิจารณา หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว ทสจ. หรือ สทบ. จะดำเนินการออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 20 วัน
 - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของส่วนกลางจะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนออนุกรรมการกลั่นกรองฯ ส่วนกลางเพื่อพิจารณา หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว เจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะนำเข้าผลการพิจารณาอนุญาตเข้าในระบบเพื่อแจ้ง ทสจ. หรือ สทบ. ออกใบอนุญาตต่อไปและ ทสจ. หรือ สทบ. จะรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 20 วัน
6. ทสจ. หรือ สทบ. แจ้งผลการออกพิจารณาออกใบอนุญาตและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาตภายใน 1 วันนับจากวันที่ออกใบอนุญาต และผู้ยื่นคำขอติดต่อรับใบอนุญาต พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

รวมระยะเวลาในการดำเนินการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่นอกเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลตั้งแต่มีผู้มา
ยื่นคำขอจนถึงแจ้งผลการออกพิจารณาออกใบอนุญาตและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาตจาก 8 - 31 วัน
เป็น 6 - 24 วัน คิดเป็นระยะเวลาลดลงร้อยละ 22 - 25

2) การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล

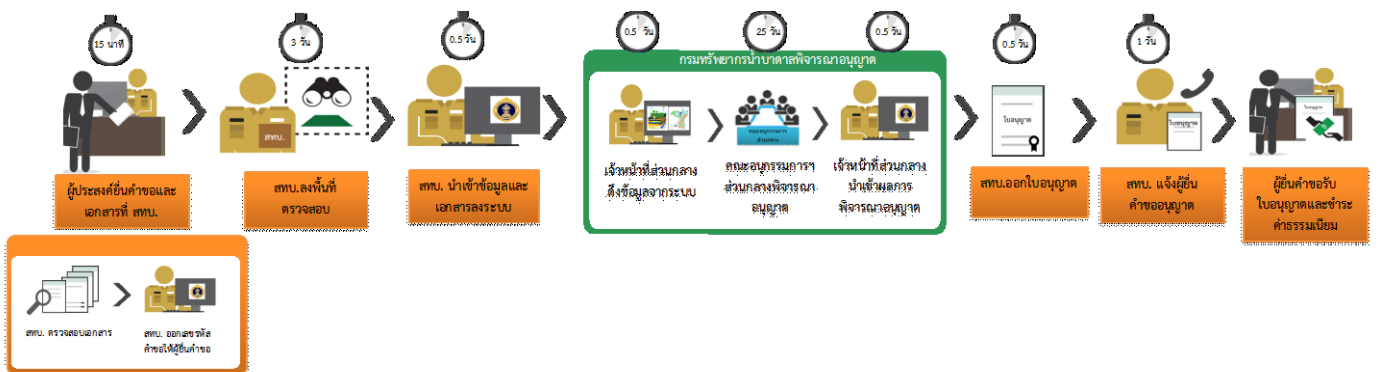
สำหรับขั้นตอนการออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล จะเป็นไปตามระบบและขั้นตอนที่ออกแบบไว้ เช่นเดียวกับการขออนุญาตเจาะ แต่ประเด็นที่ปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่

1. เอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ซ้ำซ้อนกับเอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตเจาะ ไม่ต้องยื่นประกอบการขออนุญาตอีกครั้ง เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียน แผนที่ เป็นต้น ให้ผู้รับคำขอได้แก่ อปท. ทสจ. หรือ สทบ. สามารถดึงเอกสารได้จากระบบที่ได้นำเข้า (Upload) ไว้เมื่อครั้งขออนุญาตเจาะแล้ว
2. กรณีผู้ยื่นคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาล ได้ส่งตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลกับ สทบ. ทาง สทบ. สามารถดึงผลการตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลได้จากระบบการตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาล

3) การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อ

เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับงานบริการในอนาคต การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับ การบริการ ควรต้องครอบคลุมไปยังงานขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อด้วย โดยเสนอให้ปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการและกำหนดระยะเวลาเป้าหมายการให้บริการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

แผนภาพที่ 30 กระบวนการขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในอนาคต

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด ที่ ทสจ. หรือ สทบ.
2. เจ้าหน้าที่ ทสจ. หรือ สทบ. นำเข้าข้อมูลในระบบ (วันที่ได้รับคำขอ ชื่อผู้ขออนุญาต เลขที่บ่อบาดาล ฯลฯ) บันทึกเลขที่คำขออนุญาต นำเลขที่คำขอให้ผู้มาติดต่อเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
3. เจ้าหน้าที่ ทสจ. หรือ สทบ. ลงสำรวจพื้นที่ภายใน 3 วัน
4. เจ้าหน้าที่ ทสจ. หรือ สทบ. สแกนเอกสารทั้งหมด รวมทั้งรูปภาพจากการลงพื้นที่สำรวจอัฟโหลด เข้าระบบให้ตรงกับเลขที่คำขอ ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 0.5 วันหลังจากลงพื้นที่ตรวจสอบ

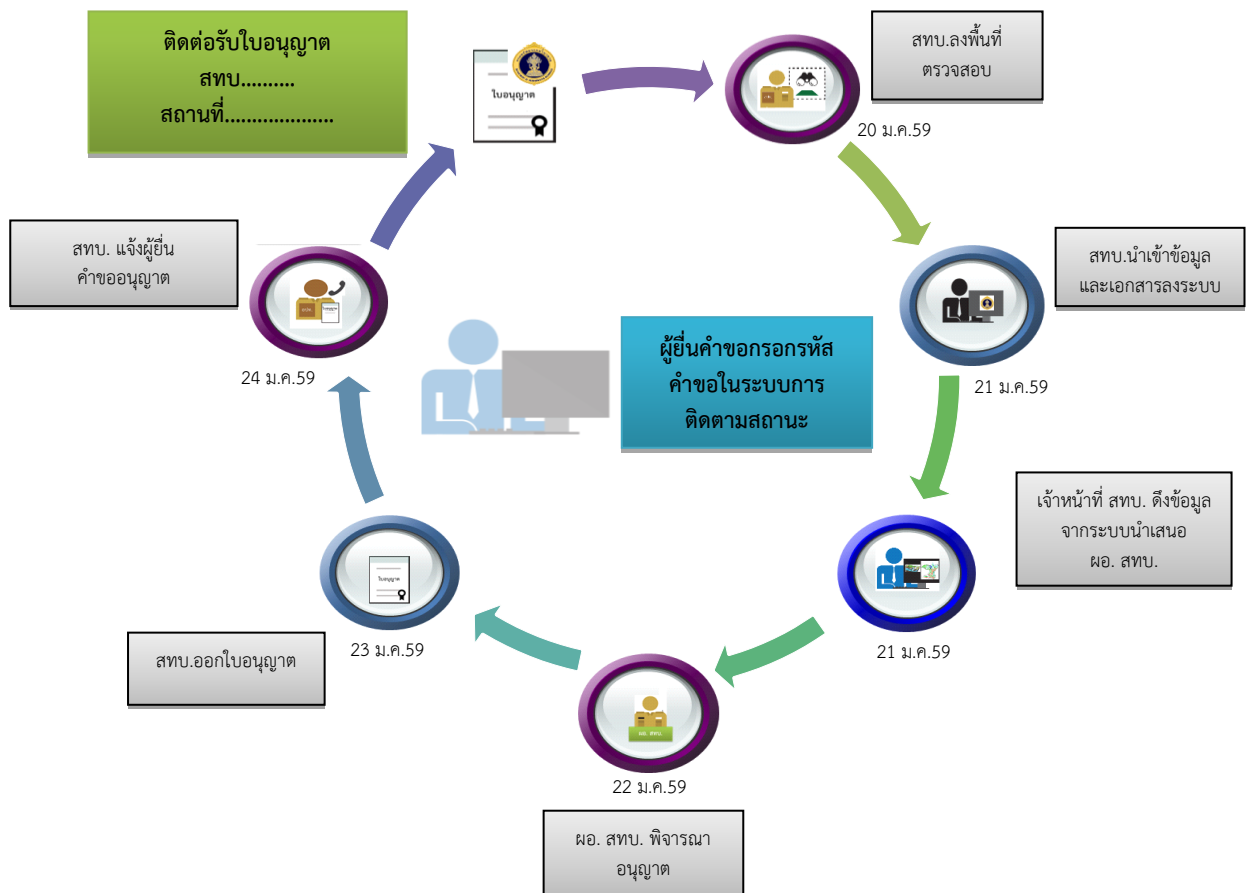
5. ระบบจะแจ้งเตือนไปที่ส่วนกลาง โดยเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางจะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาต และเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอ คณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางเพื่อพิจารณา ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 25 วัน
6. หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว เจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะนำเข้าผลการพิจารณาอนุญาตเข้าในระบบ เพื่อแจ้ง ทสจ. หรือ สทบ. ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 0.5 วันหลังจากคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางพิจารณาอนุญาต
7. ทสจ. หรือ สทบ. ออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 0.5 วันนับจากระบบแจ้งเตือนการนำเข้าผลการพิจารณาจากส่วนกลาง
8. เจ้าหน้าที่ ทสจ. หรือ สทบ. แจ้งผู้มายื่นคำขอให้มารับใบอนุญาตภายใน 1 วันถัดไปนับจากออกใบอนุญาต พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

รวมระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้นไม่เกิน 32 วัน

▪ การพัฒนาระบบการติดตามใบอนุญาต

นอกจากนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกกับประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ยื่นคำขอ ผู้ยื่นคำขอสามารถติดตามความคืบหน้าในการพิจารณาและอนุญาตได้ผ่าน “ระบบการติดตามใบอนุญาต” โดยเมื่อแต่ละหน่วยงานได้รับเรื่องพร้อมทั้งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จก็ต้องรายงานสถานะวันที่ดำเนินการแล้วเสร็จแต่ละส่วนลงไปในระบบเพื่อให้แสดงผลที่ระบบการติดตามใบอนุญาต ดังแผนภาพที่ 31

แผนภาพที่ 31 การแสดงผลจากระบบการติดตามใบอนุญาต

■ ระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาต

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งต่อคำขอ การรายงานสถานะการดำเนินการผ่านระบบ ทำให้ส่วนกลางสามารถพัฒนาหรือเชื่อมโยงระบบการเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตในอำนาจการอนุญาตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งที่ผ่านมากรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่มีฐานข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ ยังช่วยให้สามารถกำกับการทำงานของ สทบ. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 32 ระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาตโดยส่วนกลาง

■ ประโยชน์ของการปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนการออกใบอนุญาต

1. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้การส่งต่อเอกสารระหว่างหน่วยงานมีความสะดวกและเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น
2. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สามารถเรียกดูข้อมูลการจัดการปริมาณคำขอต่างๆ ที่ยื่นมายัง สทบ. ได้ทั้งหมด สามารถติดตามสถานะการอนุญาตเพื่อกำกับประสิทธิภาพการทำงานของ สทบ. ได้
3. ระบบการติดตามใบอนุญาตจะทำให้ประชาชนติดตามความคืบหน้าได้ง่ายขึ้น ไม่ต้องโทรประสานสอบถามไปหลายหน่วยงาน สามารถประมาณการได้ว่าใบอนุญาตจะได้รับภายในช่วงเวลาใด อีกทั้งเป็นการกระตุ้นการทำงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วน
4. การที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการ แสดงถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมบริการ สะท้อนภาพลักษณ์ใหม่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล สอดคล้องกับนโยบายการขอรับรางวัลการบริการภาครัฐของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

3.3.2 งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล

ในปัจจุบันงานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล สทบ. ยังไม่สามารถตรวจวิเคราะห์เองได้ โดยคำขอทั้งหมดจะถูกส่งผ่านจาก สทบ. มายังกองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และเนื่องจากทุก สทบ. จะต้องส่งตัวอย่างจากคำขอภายนอกและการตรวจคุณภาพน้ำของบ่อบาดาลโครงการมาที่ กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลทั้งหมด จึงทำให้กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลมีปริมาณงานเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการที่ต้องส่งตัวอย่างน้ำมาตรวจที่ส่วนกลางทั้งหมด ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานลดลง ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการยาวนานขึ้น และกองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลไม่สามารถให้บริการทาง วิชาการหรือการวิจัยได้อย่างเต็มที่

แผนภาพที่ 33 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน (As Is)

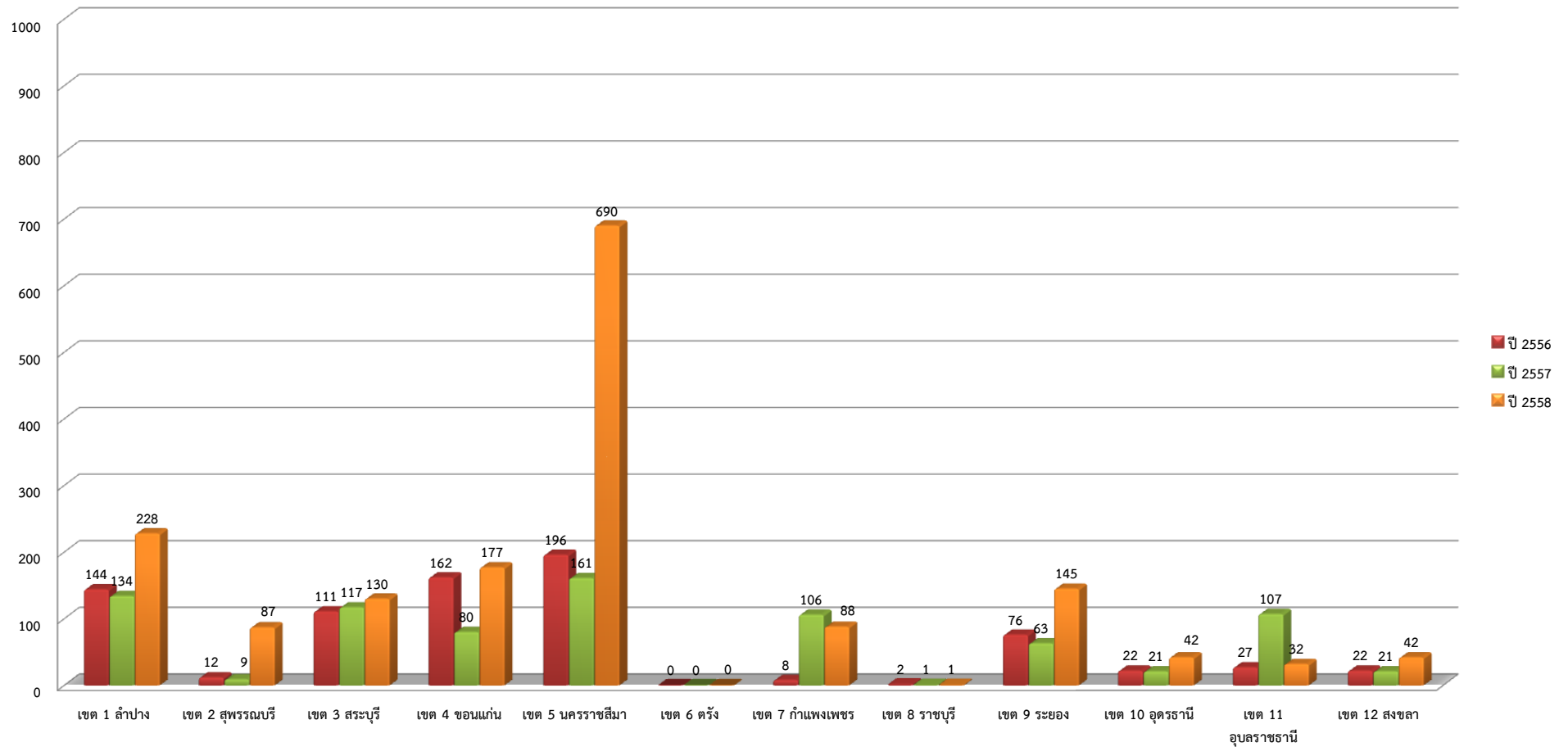
ขั้นตอนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน

1. ผู้ประสงค์ยื่นคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล พร้อมทั้งส่งตัวอย่างน้ำบาดาลและชำระเงินค่า วิเคราะห์ตัวอย่างน้ำบาดาล ตัวอย่างละ 1,200 บาท เจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงิน
2. เจ้าหน้าที่ สทบ. รวบรวมตัวอย่างน้ำบาดาลส่งมายังกองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ส่วนกลางทาง ไปรษณีย์ หรือรถโดยสารประจำทาง หรือมาส่งด้วยตัวเอง แล้วแต่ความสะดวกและเหมาะสม (ทางเจ้าหน้าที่ สทบ. ชำระค่าขนส่งเองเนื่องจากไม่มีงบประมาณ)
3. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
4. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลออกผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
5. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจัดส่งผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลมายัง สทบ.
6. เจ้าหน้าที่ สทบ. แจงผู้ยื่นคำขอรับผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2558 มีคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากภายนอกมายัง สทบ. ทั้ง 12 เขต ดังนี้

แผนภาพที่ 34 คำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากภายนอกมายัง สทบ. รวม 12 เขต

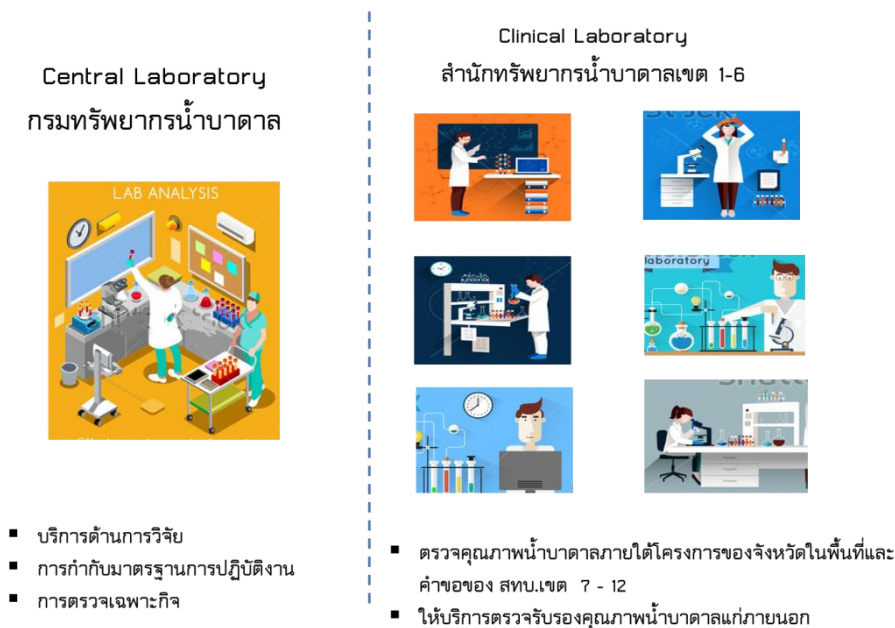

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกระบวนการงานด้านการวิเคราะห์รับรองคุณภาพน้ำบาดาลสำหรับส่วนกลาง

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริการและการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงควรปรับปรุงภารกิจของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลส่วนกลางและสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นดังนี้

1. ส่วนกลางควรปรับโครงสร้างการทำงานของ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลของหน่วยงานส่วนกลาง เป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการกลาง (Central Laboratory) และ ห้องปฏิบัติการของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลต้องเป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ (Clinical Laboratory) ดังแสดงในแผนภาพที่ 35

แผนภาพที่ 35 ภารกิจของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลส่วนกลางและสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

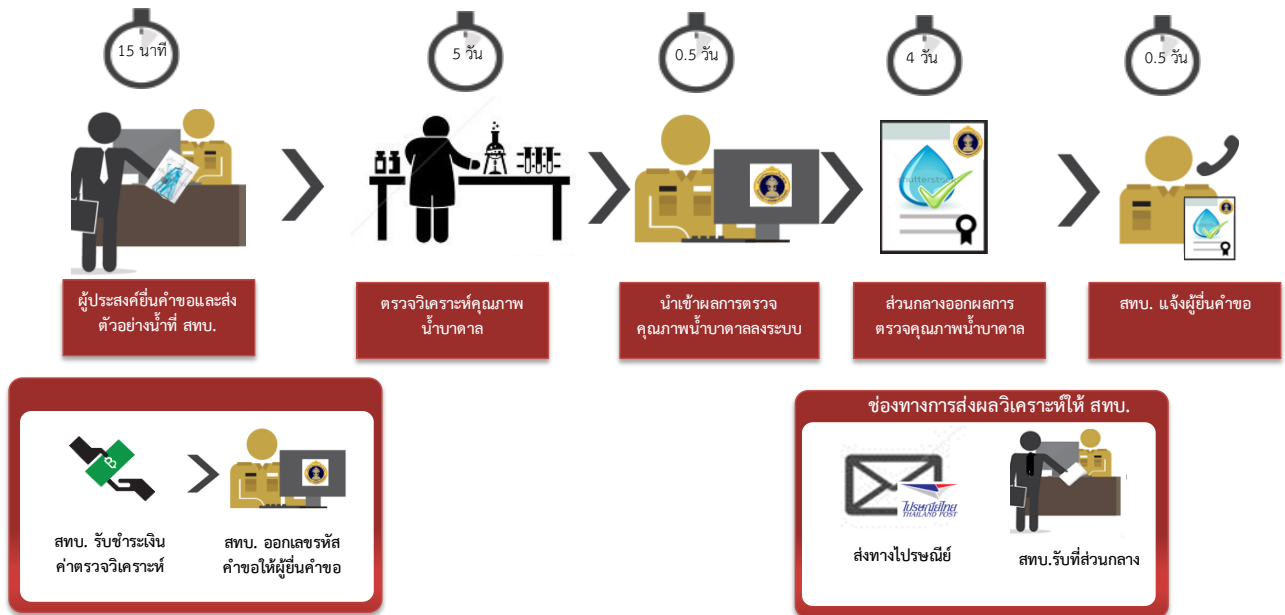
จะเห็นว่ารูปแบบการทำงานของ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลของหน่วยงานส่วนกลางควรเป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการกลาง (Central Laboratory) ที่มีภารกิจในการกำกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการและการทำงานของนักวิทยาศาสตร์และบุคลากรของห้องปฏิบัติการของ สทบ. รวมทั้งการตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลเพื่อการวิจัย และการตรวจเฉพาะกิจเท่านั้น ในขณะที่ห้องปฏิบัติการของ สทบ. ต้องเป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ (Clinical Laboratory) ซึ่งจะต้องสามารถตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลของโครงการ และคำขอภายนอกในพื้นที่รับผิดชอบและพื้นที่ของ สทบ. โกลด์เคียง

2. ส่วนกลางควรกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน การส่งตัวอย่างน้ำบาดาลเพื่อตรวจวิเคราะห์ของ สทบ. ในเขตพื้นที่ที่ไม่สามารถตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเองได้ ไปยัง สทบ. ที่ใกล้เคียงที่สุด ที่มีห้องปฏิบัติการมีนักวิทยาศาสตร์ และสามารถตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อเป็นการกระจายภาระงานของกองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล และทำให้ระยะเวลาของการขนส่งตัวอย่างน้ำบาดาล และการตรวจวิเคราะห์สั้นลง

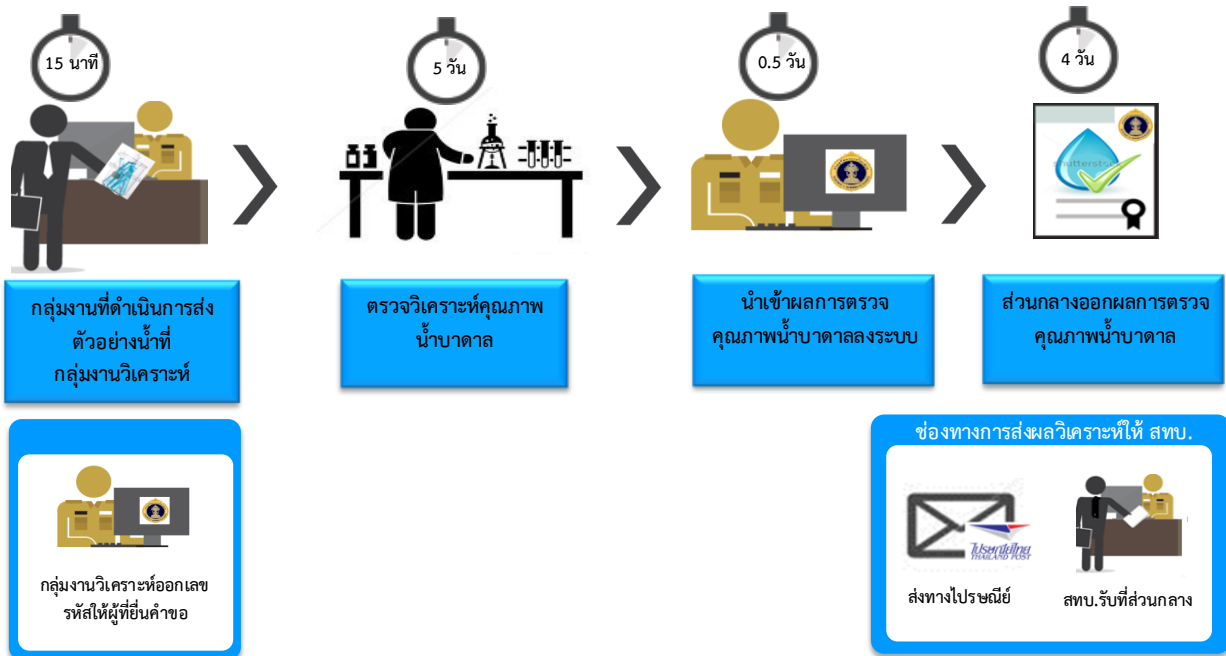
และเพื่อให้มีกระบวนการดำเนินการและระยะเวลาที่เหมาะสม จึงเสนอการปรับปรุงกระบวนการงานด้านการวิเคราะห์รับรองคุณภาพน้ำบาดาล ดังนี้

แผนภาพที่ 36 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลในอนาคต (To Be)

▪ กรณีคำขอรับบริการจากภายนอก

▪ กรณีคำขอจากหน่วยงานภายใน

ขั้นตอนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลในอนาคต

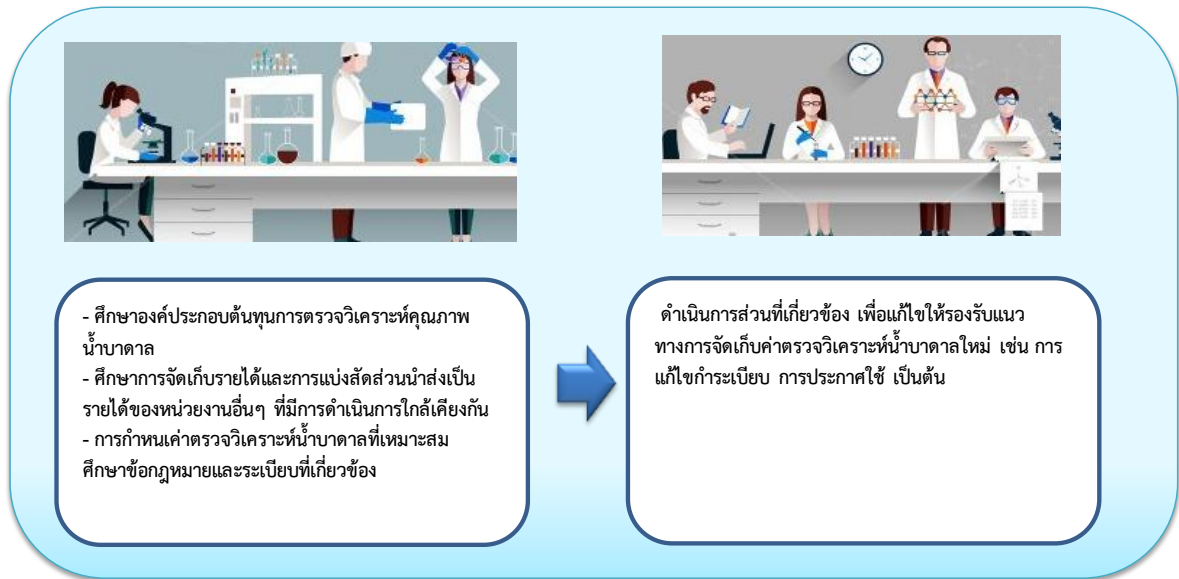
- 1) ผู้ประสงค์ยื่นคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล พร้อมทั้งส่งตัวอย่างน้ำบาดาลและชำระเงินค่าวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำบาดาล ตัวอย่างละ 1,200 บาท เจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงิน และบันทึกเลขที่คำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล และแจ้งเลขที่คำขอให้ผู้ยื่นคำขอ ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 15 นาที สำหรับการตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลในโครงการหรือการตรวจวิเคราะห์เพื่อศึกษาวิจัยในทางวิชาการที่ สทบ. เป็นผู้ดำเนินการ หน่วยงานเจ้าภาพที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ หรือเจ้าของเรื่องจะเป็นผู้นำส่งตัวอย่างน้ำมายังกลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล เพื่อออกรหัสคำขอ
- 2) นักวิทยาศาสตร์ของ สทบ. ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการภายใน 5 วัน
- 3) ออกผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการภายใน 1 วันนับจากตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลแล้วเสร็จ
- 4) เจ้าหน้าที่นำผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลบันทึกเข้าในระบบรายงานการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการภายใน 0.5 วัน
- 5) กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลออกผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลและจัดส่งมาที่ สทบ. ภายใน 4 วัน
- 6) เจ้าหน้าที่ สทบ. แจ้งผู้ยื่นคำขอรับผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลภายใน 1 วันนับจากได้รับเอกสารผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล

รวมระยะเวลาการให้บริการทั้งสิ้นไม่เกิน 12 วัน

ทั้งนี้ ระบบรายงานการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเป็นระบบที่ สทบ. และส่วนกลางสามารถเรียกดูข้อมูลการดำเนินการได้เช่นเดียวกับระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาต จะทำให้ส่วนกลางและ สทบ. สามารถดูปริมาณการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลในแต่ละช่วงเวลา ประเภทการตรวจระยะเวลาในการตรวจวิเคราะห์ได้

3. เนื่องจากค่าตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลที่ให้บริการแก่บุคคลภายนอก ราคาตัวอย่างละ 1,200 บาทจะถูกโอนเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด ทำให้กองตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลไม่มีเงินทุนเพื่อซื้อเครื่องมือในการตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลเพิ่มเติม ดังนั้นส่วนกลางควรศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนในการตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลในแต่ละครั้ง เพื่อกำหนดค่าตรวจวิเคราะห์ที่เหมาะสมต่อการให้บริการแก่บุคคลภายนอก และการซื้ออุปกรณ์ หรือการบำรุงรักษาเครื่องมือในห้องตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขระยะต่อไป

แผนภาพที่ 37 การศึกษาโครงสร้างต้นทุนค่าตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลและปรับปรุงแนวทางการจัดเก็บให้เหมาะสม

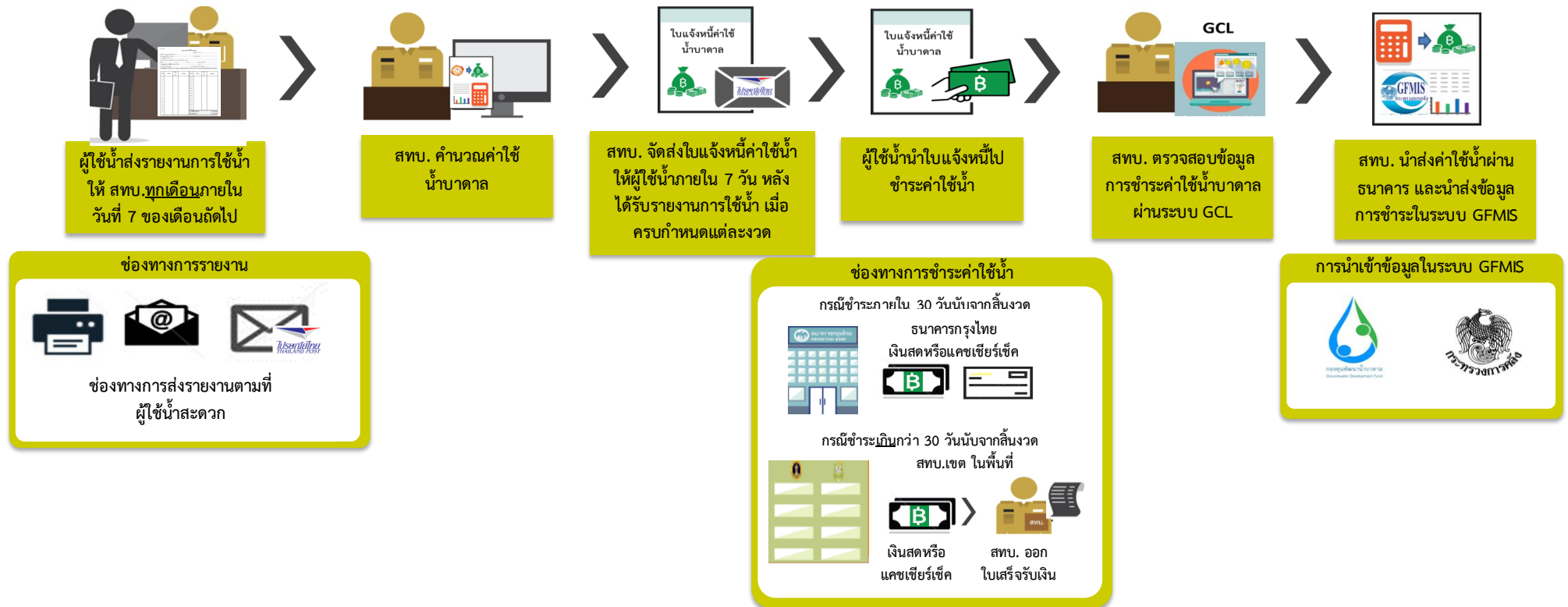

3.3.3 การจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล

การจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาลของ สทบ. มีกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการในปัจจุบัน ดังนี้

1. ผู้ใช้น้ำบาดาลส่งรายงานการใช้น้ำมายัง สทบ. ในพื้นที่ ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไปทุกเดือน ผ่านช่องทางตามที่ผู้ใช้น้ำสะดวก เช่น โทรสาร อีเมล ไปรษณีย์ เป็นต้น
2. สทบ. คำนวณค่าใช้น้ำบาดาลและจัดทำใบแจ้งหนี้
3. สทบ. ออกใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาล ปีละ 4 งวดๆ ละ 3 เดือน (เมษายน/กรกฎาคม/ตุลาคม/มกราคม) และจัดส่งให้ผู้ใช้น้ำทางไปรษณีย์หลังครบกำหนดชำระแต่ละงวด
4. ผู้ใช้น้ำบาดาลนำใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลไปชำระได้ที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา โดยการชำระที่ธนาคารกรุงไทย สามารถชำระได้ในกรณีเป็นการชำระภายในเวลาที่กำหนดคือ 30 วันนับจากวันสิ้นงวด โดยชำระเป็นเงินสด หรือแคชเชียร์เช็ค หากกรณีที่เกิดระยะเวลาที่กำหนด ผู้ใช้น้ำต้องชำระค่าใช้น้ำที่ สทบ. ในพื้นที่ เท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ สทบ. จะออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระเป็นหลักฐาน
5. เจ้าหน้าที่ สทบ. จะตรวจสอบข้อมูลจากระบบ GCL เพื่อจ่ายเช็คเข้ากระทรวงการคลังและกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และนำเข้าข้อมูลค่าใช้น้ำบาดาลในระบบ GFMS โดยจัดสรรเข้าเป็นเงินฝากรายได้แผ่นดินร้อยละ 50 และกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลร้อยละ 50

แผนภาพที่ 38 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในปัจจุบัน (As Is)

จากข้อมูลการจัดเก็บรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำแต่ละปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558 ของ สทบ. ทั้ง
12 เขต ดังแสดงในตารางด้านล่าง

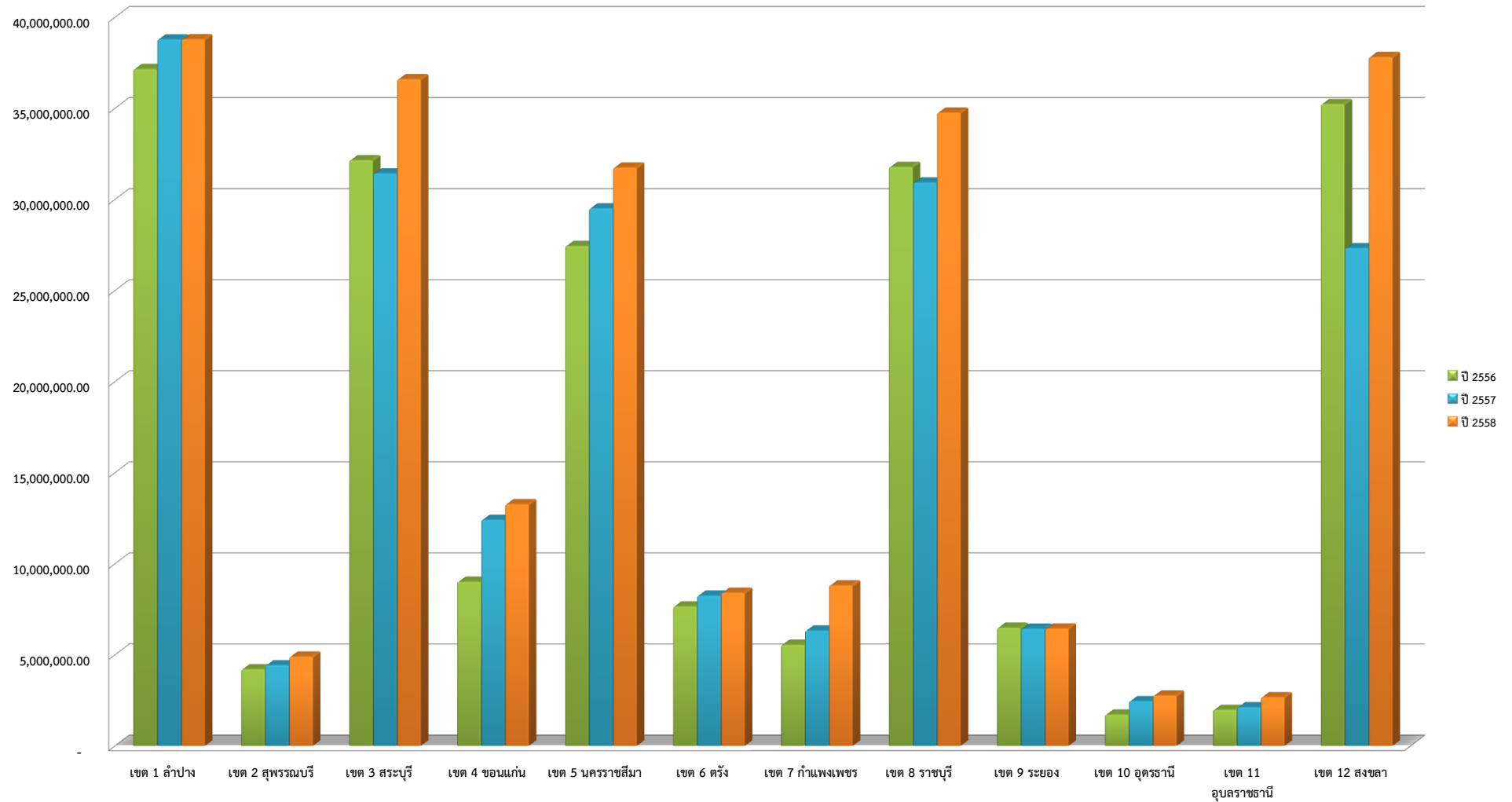
ตารางที่ 10 รายได้ค่าใช้น้ำบาดาล ปี 2556 - 2557

รายได้ค่าใช้น้ำ	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
เขต 1 ลำปาง	37,151,968.59	38,782,383.20	38,792,160.89
- ลำปาง	3,575,132.32	3,858,374.75	4,409,335.67
- ลำพูน	5,432,004.30	6,368,102.55	5,717,713.50
- เชียงใหม่	28,144,831.97	28,555,905.90	28,665,111.72
เขต 2 สุพรรณบุรี	4,199,984.70	4,421,167.98	4,893,644.53
เขต 3 สระบุรี	32,146,838.45	31,422,653.43	36,594,094.37
เขต 4 ขอนแก่น	9,000,657.05	12,400,751.96	13,261,344.59
- ขอนแก่น	8,245,831.47	11,211,556.75	11,075,655.31
- มหาสารคาม	754,825.58	1,189,195.21	2,185,689.28
เขต 5 นครราชสีมา	27,435,440.35	29,503,424.25	31,741,920.13
- นครราชสีมา	26,463,530.38	28,394,316.91	29,841,951.41
- ชัยภูมิ	971,909.97	1,109,107.34	1,899,968.72
เขต 6 ตรัง	7,647,246.52	8,239,675.21	8,403,093.93
เขต 7 กำแพงเพชร	5,542,091.82	6,322,600.65	8,800,540.96
เขต 8 ราชบุรี	31,777,205.62	30,924,196.43	34,756,848.69
เขต 9 ระยอง	6,478,218.92	6,423,546.56	6,440,176.72
เขต 10 อุดรธานี	1,708,879.73	2,447,398.80	2,757,327.07
เขต 11 อุบลราชธานี	1,970,328.39	2,117,000.07	2,667,998.33
เขต 12 สงขลา	35,231,861.00	27,323,253.06	37,812,229.45
รวม	200,290,721.14	200,328,051.60	226,921,379.66

หากเปรียบเทียบรายได้ค่าใช้น้ำของ สทบ. แต่ละเขต จะสามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 39

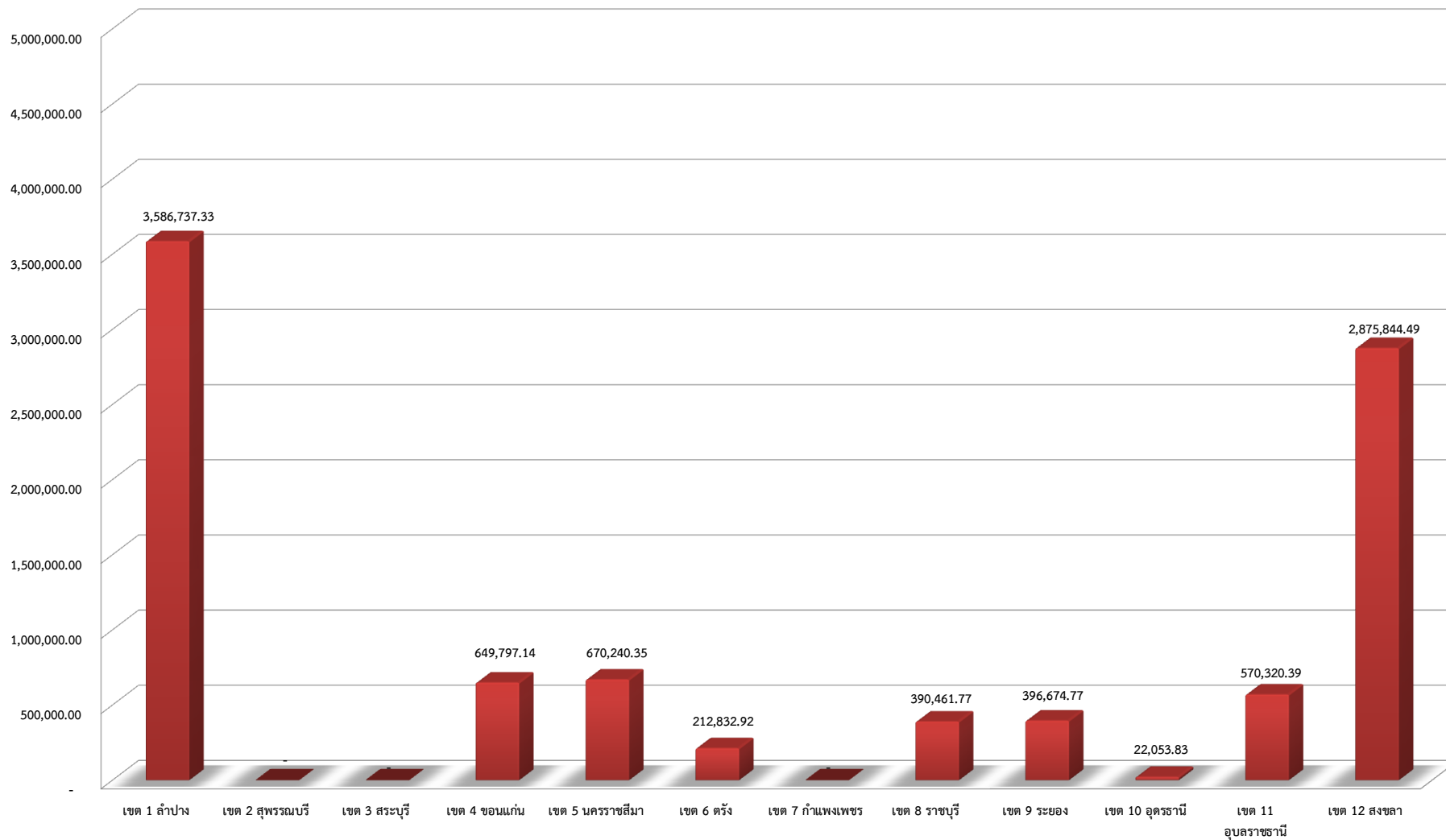

แผนภาพที่ 39 รายได้จัดเก็บค่าใช้น้ำของ สทบ. 12 เขต

แผนภาพที่ 40 ค่าใช้น้ำค้างชำระของ สทบ. 12 เขต

จากข้อมูลการดำเนินการและการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ พบว่ากระบวนการจัดเก็บรายได้อัตโนมัติของน้ำบาดาลปัจจุบันมีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. รายงานการใช้น้ำหายทำให้ไม่สามารถออกใบแจ้งหนี้ได้
2. มีค่าใช้จ่ายในการส่งรายงานทางไปรษณีย์หรือเดินทางมาส่งรายงานการใช้น้ำที่ สทบ.
3. ใบแจ้งหนี้สูญหายหรือล่าช้าระหว่างการส่งไปรษณีย์
4. การชำระเกินกว่าเวลาที่กำหนดจะไม่สามารถชำระค่าใช้น้ำได้ที่ที่ธนาคารกรุงไทย ต้องเดินทางมายัง สทบ. ไม่สะดวกและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
5. ผู้ใช้น้ำบาดาลต้องการหลักฐานการตอบกลับถึงการได้รับรายงานของ สทบ. ที่เป็นทางการ

ที่ปรึกษาจึงเสนอแนวทางการพัฒนาปรับปรุงในส่วนที่ดำเนินการโดยส่วนกลาง และส่วนที่ควรต้องดำเนินการโดย สทบ. ดังนี้

▶ **ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บรายได้อัตโนมัติของน้ำบาดาลสำหรับส่วนกลาง**

เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและยกระดับการบริการด้านการจัดเก็บรายได้อัตโนมัติของน้ำบาดาล จึงเห็นว่าควรนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการรายงานการใช้น้ำ การคำนวณค่าใช้น้ำบาดาล และออกใบแจ้งหนี้ ตลอดจนพัฒนาช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมการบริการที่ทันต่อเทคโนโลยีและความต้องการของผู้ใช้บริการในปัจจุบัน การพัฒนาปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งการเพิ่มช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านรูปแบบอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ชำระค่าใช้น้ำบาดาล ส่งผลให้กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานปรับปรุงเป็น ดังนี้

■ **การพัฒนากระบวนการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)**

แผนภาพที่ 41 การพัฒนากระบวนการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)

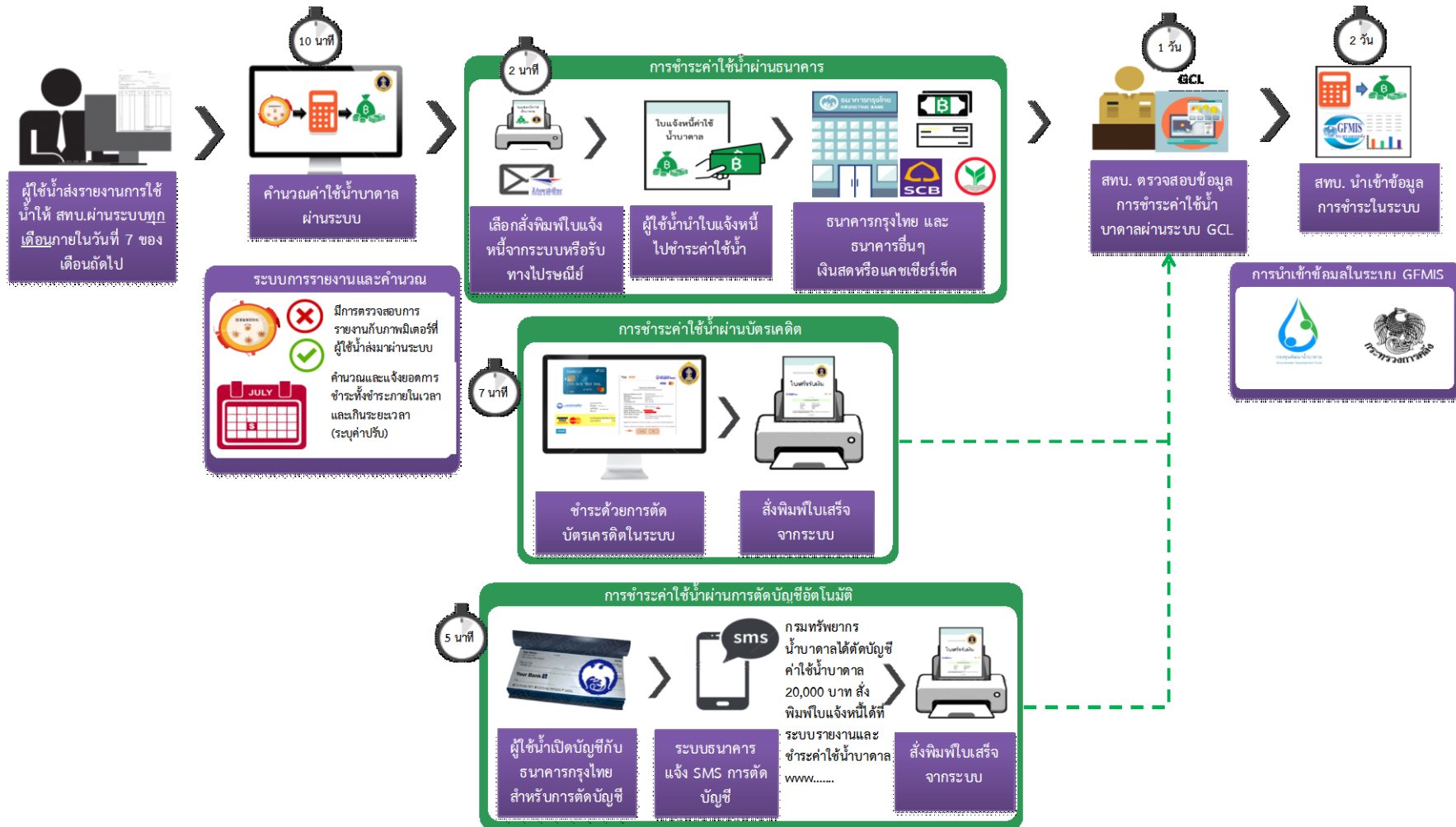
ระบบการรายงานการใช้น้ำบนโทรศัพท์มือถือ (Application) เป็นการให้บริการรายงานการใช้น้ำบาดาลแต่ละเดือนผ่านทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ทั้งระบบ iOS และ ระบบ Android เพื่อให้การรายงานการใช้น้ำบาดาลมีความสะดวกยิ่งขึ้นสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ Application จะเป็นช่องทางการเข้าสู่ช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ของ สทบ. และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ง่ายขึ้น

■ **การพัฒนากระบวนการรายงานการใช้น้ำ และการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล**

เพื่อเป็นการเพิ่มความสะดวกให้กับผู้ชำระค่าใช้น้ำบาดาล ส่วนกลางจึงควรพัฒนาระบบการรายงานการใช้น้ำ การเพิ่มช่องทางการชำระผ่านระบบออนไลน์ ตลอดจนเพิ่มการชำระที่ธนาคารอื่นๆ นอกเหนือจากธนาคารกรุงไทย รวมถึงผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถชำระที่ธนาคารได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะภายในกำหนดหรือเกินกำหนด นอกจากนี้จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพิ่มความสะดวกให้ผู้ใช้บริการแล้วยังเป็นการเพิ่มช่องทางในการรับรายได้เข้ามายังกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล ซึ่งจะสามารถจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาน้ำบาดาลต่อไป

■ การพัฒนาระบบการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านระบบออนไลน์

แผนภาพที่ 42 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในอนาคต

1. ผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่รายงานการใช้น้ำผ่าน “ระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาล” ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไปทุกเดือน สทบ. สามารถเรียกดูการรายงานผ่านระบบได้ ผู้ใช้น้ำรายใดไม่รายงานมาในระยะเวลาที่กำหนดจะมีระบบเตือน (Warning) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ สทบ. ติดตามการรายงานการรายงานการใช้น้ำผู้ใช้น้ำจะต้องถ่ายรูปหน้าจอมิเตอร์ที่แสดงผลตรงกับข้อมูลการใช้น้ำที่รายงาน Upload เข้ามาในระบบ เพื่อเจ้าหน้าที่ สทบ. สามารถสอบถามความถูกต้องของการรายงานได้
2. ระบบจะคำนวณค่าใช้น้ำบาดาล โดยผู้ใช้น้ำบาดาล สามารถเลือกวิธีการชำระได้ 3 รูปแบบ ดังนี้
 - ▶ ผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถเลือกสั่งพิมพ์ใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลจากระบบ หรือเลือกที่จะให้ สทบ. ส่งไปรษณีย์ไปให้ โดยไปชำระได้ที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา หรือธนาคารอื่นๆ เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ระหว่างการหารือร่วมกับธนาคารอื่นๆ เพิ่มเติม ผ่านการชำระเป็นเงินสดหรือแคชเชียร์เช็ค ไม่ว่าจะเป็นการชำระตามเวลาที่กำหนดคือ 30 วันนับจากวันสิ้นงวด หรือเป็นการชำระเกินเวลาไม่เกิน 90 วัน โดยใบแจ้งหนี้จะกำหนดระยะเวลาการนำไปชำระที่ธนาคารไม่เกิน 30 วันนับจากวันสิ้นงวด หากเกินระยะเวลาที่กำหนดผู้ใช้น้ำบาดาลต้องคำนวณและสั่งพิมพ์ใบแจ้งหนี้เพื่อให้ระบบคำนวณยอดค่าใช้น้ำที่ต้องชำระใหม่ เนื่องจากมีค่าปรับที่ต้องชำระด้วย
 - ▶ การชำระค่าใช้น้ำบาดาลด้วยบัตรเครดิต โดยผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถกรอกข้อมูลและตัดบัตรเครดิตในระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาลได้ โดยสามารถสั่งพิมพ์ใบเสร็จรับเงินการชำระบัตรเครดิตผ่านระบบได้
 - ▶ การชำระค่าใช้น้ำผ่านระบบตัดบัญชีอัตโนมัติ ผู้ใช้น้ำจะต้องเปิดบัญชีธนาคารกรุงไทยไว้ และทำเรื่องแจ้งความประสงค์กับธนาคารกรุงไทยและ สทบ. ไว้ หลังจากผู้ใช้น้ำรายงานการใช้น้ำทุกเดือนและเมื่อถึงงวดการชำระระบบจะคำนวณค่าใช้น้ำบาดาล โดย สทบ. จะแจ้งยอดชำระไปยังธนาคารกรุงไทยเพื่อตัดบัญชีภายในวันที่ 20 นับจากวันสิ้นงวด และเมื่อธนาคารตัดบัญชีแล้ว จะแจ้งข้อความไปยังโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้น้ำ ถึงยอดการตัดบัญชีพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ใช้น้ำสั่งพิมพ์ใบเสร็จรับเงินผ่านระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาล
3. เจ้าหน้าที่ สทบ. จะตรวจสอบข้อมูลจากระบบ GCL เพื่อจ่ายเช็คเข้ากระทรวงการคลังและกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และนำเข้าข้อมูลค่าใช้น้ำบาดาลในระบบ GFMS โดยจัดสรรเข้าเป็นเงินฝากรายได้แผ่นดินร้อยละ 50 และกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลร้อยละ 50

การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการบริการและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการ ก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

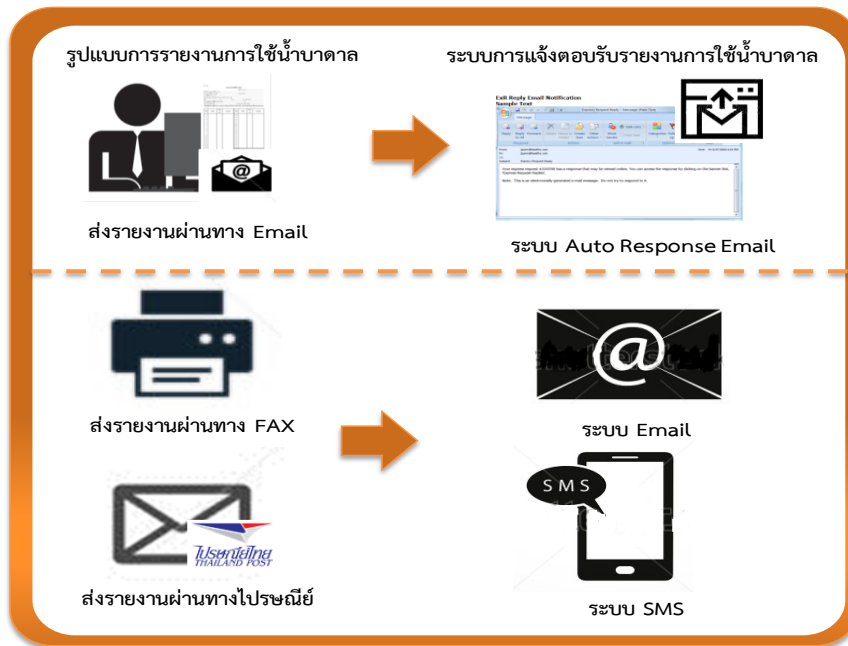
1. ผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถรายงานการใช้น้ำผ่านระบบที่ง่าย มีหลักฐานการรายงานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาส่งรายงานการใช้น้ำที่ สทบ.
2. ระบบการรายงานที่สามารถคำนวณค่าใช้น้ำบาดาลให้เบ็ดเสร็จ ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการคำนวณของเจ้าหน้าที่ สทบ.
3. การที่สามารถส่งพิมพ์ใบแจ้งหนี้ผ่านระบบได้ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการส่งไปรษณีย์ รวมทั้งลดความเสี่ยงจากเอกสารใบแจ้งหนี้สูญหายระหว่างการส่งไปรษณีย์
4. การที่สามารถส่งพิมพ์ใบเสร็จค่าใช้น้ำแทนที่การเขียนใบเสร็จด้วยมือเป็นการลดภาระของเจ้าหน้าที่ สทบ. และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
5. การมีช่องทางการชำระในรูปแบบอื่นๆ เช่น การชำระผ่านบัตรเครดิต การตัดบัญชีอัตโนมัติ เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ชำระค่าน้ำ
6. การให้ผู้รายงานการใช้น้ำ Upload รูปมิเตอร์ที่แสดงผลตรงกับข้อมูลการใช้น้ำบาดาล ประกอบการรายงานการใช้น้ำ จะถือเป็นการสร้างระบบการตรวจสอบการรายงานในเบื้องต้น
7. การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการรายงานและการชำระค่าใช้น้ำบาดาล เป็นการสร้างนวัตกรรมบริการและภาพลักษณ์ให้กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
8. การมีระบบการรายงานการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบความถูกต้องการรายงานเบื้องต้นได้ ตลอดจนการเพิ่มช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาลที่สะดวกยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการรับชำระซึ่งเป็นรายได้ของกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล

▶ **ข้อเสนอแนะการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาลสำหรับสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล**

▪ **การพัฒนาระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล**

การพัฒนาระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาลเป็นการให้บริการในการตอบรับอย่างเป็นทางการต่อการได้รับรายงานการใช้น้ำบาดาลแล้ว เพื่อให้ผู้รายงานการใช้น้ำมีความมั่นใจว่ารายงานได้ส่งถึงเจ้าหน้าที่ของ สทบ. เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเก็บเป็นหลักฐานในการส่งและได้รับรายงานดังกล่าวได้ โดยรูปแบบหรือช่องทางการตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาลมีได้หลายรูปแบบ ดังนี้

แผนภาพที่ 43 ระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล

โดยหากผู้รายงานการใช้น้ำบาดาลส่งรายงานการใช้น้ำบาดาลผ่านทางอีเมล สทบ. สามารถตั้งระบบการตอบรับอัตโนมัติทางอีเมลแจ้งกลับไปยังอีเมลที่ผู้รายงาน เพื่อเป็นการยืนยันการได้รับรายงานเป็นที่เรียบร้อย หรือหากผู้รายงานการใช้น้ำบาดาลวิธีการส่งรายงานผ่านทางโทรสาร (Fax) หรือส่งทางไปรษณีย์เมื่อเจ้าหน้าที่ของ สทบ. ได้รับรายงานให้แจ้งตอบกลับผ่านทางอีเมลหรือข้อความสั้น (SMS) ทางโทรศัพท์มือถือที่ผู้รายงานการใช้น้ำได้ให้เบอร์ไว้

สำหรับผู้ที่รายงานการใช้น้ำผ่านระบบการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application) ที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ เมื่อผู้รายงานทำรายการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะปรากฏหน้าจอแสดงถึงการยืนยันและแจ้งรหัสการรายงานครั้งนั้น เพื่อแสดงถึงความสมบูรณ์ในการจัดส่งรายงานการใช้น้ำบาดาล โดยผู้ทำรายการสามารถบันทึกภาพหน้าจอ (Capture) ข้อความยืนยันไว้เป็นหลักฐานการรายงาน

แผนภาพที่ 44 การแจ้งยืนยันการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)

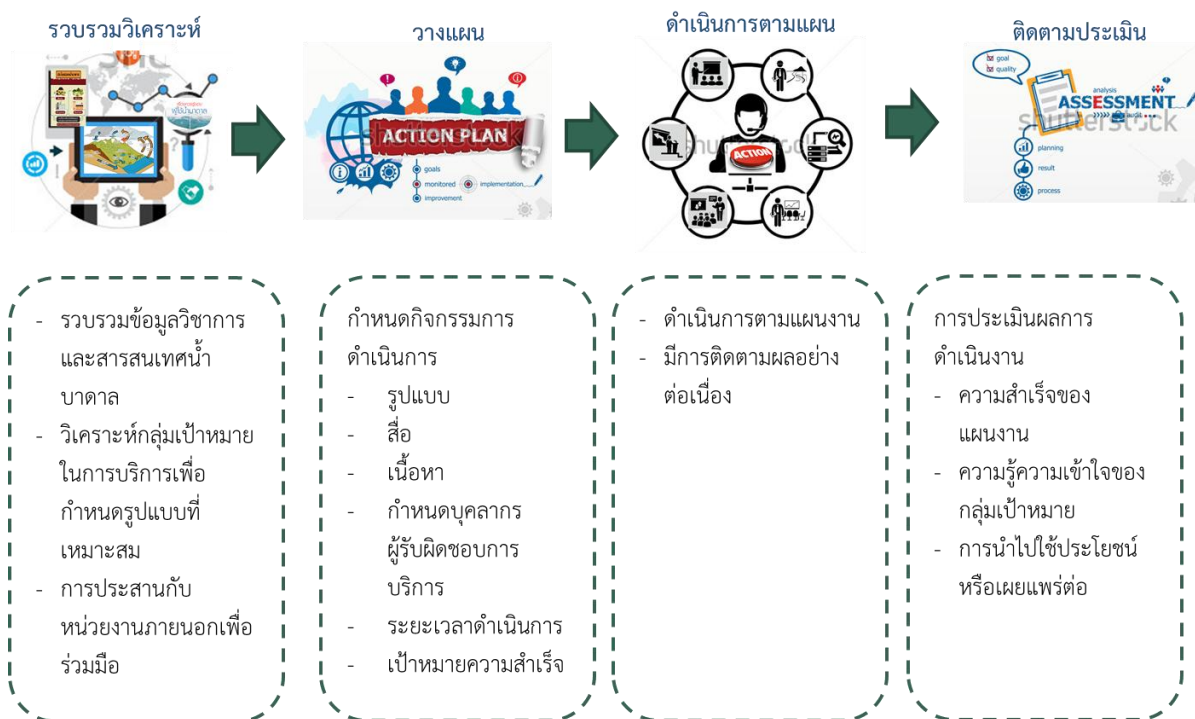
3.3.4 การสนับสนุนงานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล

จากการรับฟังความคิดเห็นของ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียจะเห็นว่า สทบ. ยังขาดการประชาสัมพันธ์ภารกิจดำเนินงาน การบริการทางวิชาการด้านน้ำบาดาลให้กับภาคส่วนต่างๆ น้อย และต้องเร่งดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น จึงเห็นว่า สทบ. และส่วนกลางต้องพัฒนาปรับปรุง ดังนี้

► **ข้อเสนอแนะการปรับปรุงงานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาลสำหรับสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล**

สทบ. ควรจัดตั้งฝ่ายงานประชาสัมพันธ์ขึ้นมาโดยเฉพาะ และควรมีการจัดทำแผนบริการทางวิชาการและบริการข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล โดยในการจัดทำแผนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการ เพื่อออกแบบกิจกรรมและรูปแบบการบริการที่เหมาะสม โดยการวิเคราะห์และจัดทำแผนควรพิจารณาครอบคลุมประเด็นสำคัญทั้ง สื่อการบริการข้อมูล รูปแบบการบริการข้อมูล และเนื้อหาการบริการข้อมูล และหลังจากการดำเนินการควรมีการติดตามประเมินผลความสำเร็จ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

แผนภาพที่ 45 กระบวนการจัดทำแผนบริการทางวิชาการและบริการข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล

มีตัวอย่างประเด็นรูปแบบ ดังนี้

สื่อ

สื่อการบริการข้อมูล

1. สื่อ Social Network เช่น Facebook e-mail e-News
2. โทรศัพท์ วิทยุ
3. จดหมายข่าว วารสาร แผ่นพับ
4. โทรศัพท์
5. Line Application
6. บอร์ดประชาสัมพันธ์

รูปแบบ

รูปแบบการบริการข้อมูล

1. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น Facebook e-mail e-News วิทยุ เป็นต้น
2. การบรรยายให้ความรู้ในกิจกรรมหรือการประชุมของหน่วยงานต่างๆ
3. การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น นิทรรศการ การประกวดแข่งขัน การเข้าร่วมกิจกรรมจังหวัดเคลื่อนที่ งานประจำปี จังหวัด เป็นต้น
4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกร เป็นต้น
5. การให้คำปรึกษาเชิงลึก
6. การตอบข้อซักถามผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ Facebook เป็นต้น

เนื้อหา

เนื้อหาการบริการข้อมูล

1. ภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ.
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. ข้อมูลแผนที่น้ำบาดาล
4. ข้อมูลบ่อบาดาล และศักยภาพน้ำบาดาล
5. งานวิจัยหรือผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล
6. ข้อเสนอแนะหรือแนวปฏิบัติการซ่อมบำรุง
7. กิจกรรมโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ สทบ.
8. ข้อควรรู้เพื่อการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาล
9. การส่งเสริมด้านการดูดกลบน้ำบาดาล

▶ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงงานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาลสำหรับส่วนกลาง

ส่วนกลางควรยกระดับสมรรถนะด้านการประชาสัมพันธ์ การบริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาลทั้งของ สทบ. และ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเอง เนื่องจากปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้ภารกิจของ สทบ. และ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงกฎหมายน้ำบาดาลซึ่งเป็นข้อสำคัญที่จะช่วยให้การลักลอบเจาะและใช้น้ำบาดาลลดลง รวมถึงการค้างชำระค่าใช้น้ำบาดาลที่ลดลงหากประชาชนมีความเข้าใจ โดยส่วนกลางสามารถสนับสนุนสมรรถนะด้านการประชาสัมพันธ์ได้ ดังนี้

1. สนับสนุนให้ สทบ. สามารถดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ และการบริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาลได้โดย

- ▶ อบรมให้ความรู้ ทักษะด้านประชาสัมพันธ์ และรูปแบบการให้บริการทางวิชาการ
 - ▶ สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับ สทบ. (เช่น แผ่นพับ โบรชัวร์ หนังสือฉบับพกพา บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น)
 - ▶ สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและสารสนเทศน้ำบาดาล
 - ▶ นำ สทบ. ไปศึกษาดูงานหน่วยงานต้นแบบ (Best Practice) ที่มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี
 - ▶ สนับสนุนงบประมาณการประชาสัมพันธ์ให้กับ สทบ.
2. การพัฒนาสื่อการประชาสัมพันธ์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้ทันสมัย เช่น
- ▶ พัฒนาให้มี Application ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ โดยมีเมนูการทำงาน ดังนี้
 - รายงานการใช้น้ำบาดาลประจำเดือน
 - แผนที่น้ำบาดาล
 - ตรวจสอบค่าใช้น้ำบาดาล
 - ชำระค่าใช้น้ำบาดาล
 - ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน และตอบข้อซักถาม
 - ข้อมูลข่าวสารน้ำบาดาล
 - การเชื่อมต่อไปยังช่องทางอื่นของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ.
 - ▶ มี Line Official เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นต้น

3.4 การพัฒนาสถานที่และบรรยากาศการบริการ

สถานที่ให้บริการของ สทบ. ทั้ง 12 เขตในภาพรวม คือ สทบ. มีเขตพื้นที่ในสำนักงานที่กว้างขวาง แต่สำหรับอาคารสำนักงานกลับมีพื้นที่ใช้สอยไม่เพียงพอ และในบาง สทบ. ยังไม่มีอาคารสำนักงาน แต่ได้ดัดแปลงอาคารชั้นเดียว หรืออาคารเก็บของเพื่อปฏิบัติงาน ขณะที่ภาระงานของ สทบ. มีอยู่มาก บุคลากรไม่เพียงพอ แต่พื้นที่ปฏิบัติงานกลับไม่เพียงพอด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ต่อการบริการที่ดี สทบ. ควรต้องพัฒนาปรับปรุงสถานที่และบรรยากาศการบริการ ดังนี้

▶ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น (เขตนาร่อง)

พัฒนาการบริการไปสู่การเป็น “ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)” โดยศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ มีวัตถุประสงค์อำนวยความสะดวกต่อผู้รับบริการ จากเดิมที่ต้องติดต่อประสานงานหลายฝ่ายงานก็สามารถขอรับบริการ ณ จุดใดจุดหนึ่งจุดเดียว โดยจุดให้บริการที่สะดวกควรเป็นจุดแรกที่พบเห็นเมื่อประชาชนเดินเข้ามายังสำนักงาน หรือมีป้ายบอกทางไปจุดศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้เห็นอย่างชัดเจน และมีแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงป้ายแสดงจุดการให้บริการแต่ละจุดนั้นควรอยู่ในจุดที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การทำเป็นป้ายแขวนเหนือศีรษะของเจ้าหน้าที่ไม่มีสิ่งใดบดบัง เป็นต้น

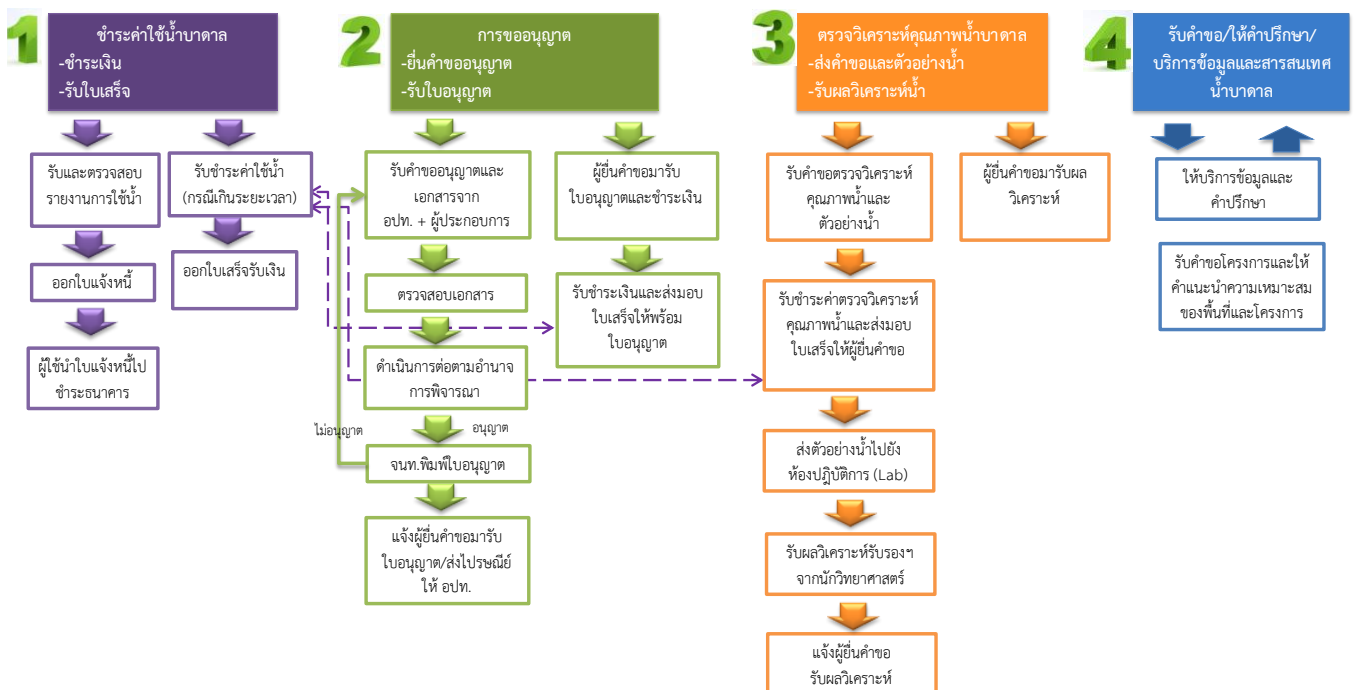
แผนภาพที่ 46 ตัวอย่างการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

- ห้องที่ 1**
ชำระค่าใช้น้ำบาดาล
-ชำระเงิน
-รับใบเสร็จ
- ห้องที่ 2**
การขออนุญาต
-ยื่นคำขออนุญาต
-รับใบอนุญาต
- ห้องที่ 3**
ตรวจวิเคราะห์คุณภาพ
น้ำบาดาล
-ส่งคำขอและตัวอย่างน้ำ
-รับผลวิเคราะห์น้ำ
- ห้องที่ 4**
รับคำขอโครงการ/
ให้คำปรึกษา/บริการ
ข้อมูลและสารสนเทศ
น้ำบาดาล

โดยการจัดเคาน์เตอร์บริการประชาชนในจุดที่เห็นชัด แสดงถึงเจตนารมณ์ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต่อการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น การจัดงานบริการที่ให้บริการ ณ เคาน์เตอร์บริการ จะคัดเลือกงานบริการที่เป็นภารกิจหลัก ครอบคลุมทั้งงานบริการประเภทเบ็ดเสร็จ รับเรื่องส่งต่อและการให้บริการข้อมูลข่าวสาร สรุปขั้นตอนงานบริการแต่ละช่องบริการ ดังนี้

แผนภาพที่ 47 แผนผังการดำเนินงานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

โดยที่งานบริการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แบ่งงานบริการออกเป็น 4 งานหลัก ได้แก่ 1) งานบริการชำระค่าใช้น้ำบาดาล 2) งานบริการการขออนุญาต 3) งานบริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล 4) งานบริการให้คำปรึกษา/บริการข้อมูลและสารสนเทศน้ำบาดาล โดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

- 1) งานบริการชำระค่าใช้น้ำบาดาล** เป็นงานบริการประเภทเบ็ดเสร็จ โดยจะให้บริการด้านการรับรายงานการใช้น้ำ การคำนวณค่าใช้น้ำ และออกใบแจ้งหนี้ ตลอดจนรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลกรณีเกินระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงรับชำระค่าธรรมเนียมการขออนุญาตที่ส่งต่อมาจากช่องบริการขออนุญาต (ช่องที่ 2) และรับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลที่ส่งต่อมาจากช่องตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล (ช่องที่ 3) โดยเจ้าหน้าที่จะรับชำระเป็นเงินสด หรือแคชเชียร์เช็ค และออกใบเสร็จรับเงิน
- 2) งานบริการการขออนุญาต** เป็นงานบริการประเภทรับเรื่องส่งต่อ โดยเจ้าหน้าที่ ณ จุดบริการจะทำหน้าที่รับคำขอ และเอกสารประกอบการขออนุญาตจาก อปท. (สำหรับคำขออนุญาตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น) และจากผู้ประกอบการ (สำหรับคำขออนุญาตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม) เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบเอกสาร และออกใบบันทึกของเจ้าหน้าที่ (หรือออกเลขรหัสคำขอ) โดยเจ้าหน้าที่จะส่งเรื่องไปยังผู้มีอำนาจตามกระบวนการ เมื่อผู้มีอำนาจเห็นชอบอนุญาต ก็จะออกใบอนุญาต และแจ้งผลผู้ยื่นคำขอหรือจัดส่งไปรษณีย์ไปยัง อปท. เมื่อผู้ขออนุญาตมารับใบอนุญาต เจ้าหน้าที่จะรับเงินค่าธรรมเนียม และส่งต่อไปยังช่องที่ 1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการรับชำระและออกใบเสร็จรับเงิน และจะมอบใบเสร็จรับเงินพร้อมใบอนุญาตให้กับผู้มารับใบอนุญาต
- 3) งานบริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล** เป็นงานบริการประเภทรับเรื่องส่งต่อ โดยเจ้าหน้าที่ ณ จุดบริการรับคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำและตัวอย่างน้ำเพื่อส่งต่อไปยังห้องปฏิบัติการ (Lab) โดยผู้ยื่นคำขอจะต้องชำระค่าตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลในวันที่ยื่นคำขอ โดยเจ้าหน้าที่จะรับเงินค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลแล้วส่งต่อไปยังช่องที่ 1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการรับชำระและออกใบเสร็จรับเงิน และจะมอบใบเสร็จรับเงินพร้อมใบใบอนุญาตให้กับผู้มารับใบอนุญาต โดยเมื่อการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเสร็จเรียบร้อย ก็จะแจ้งผู้ยื่นคำขอให้มารับผลการตรวจ
- 4) งานบริการรับคำขอ/ให้คำปรึกษา/บริการข้อมูลและสารสนเทศน้ำบาดาล** เป็นงานบริการประเภทการให้บริการรับเรื่องส่งต่อและให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยเจ้าหน้าที่จะให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อการรับคำขอโครงการต่างๆ การให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านน้ำบาดาลกับผู้มาขอรับบริการ ตลอดจนบริการข้อมูลข่าวสารน้ำบาดาล แผนที่น้ำบาดาล ตอบข้อซักถามของประชาชน และรับเรื่องร้องเรียนหรือคำร้องขอรับการสนับสนุนโครงการ ทั้งนี้จุดบริการที่ 4 สทบ.เขต 4 ขอนแก่น อาจจัดบรรยากาศจุดบริการเป็นลักษณะมุมเรียนรู้ (Learning Corner)

แผนภาพที่ 48 ตัวอย่างการจัดมุมเรียนรู้ (Learning Corner)

มุมเรียนรู้ด้านน้ำบาดาล (Learning Corner) ควรจัดสื่อ ข้อมูลด้านน้ำบาดาลและโครงการต่างๆ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกิจกรรมของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มาแสดงหรือจัดวางไว้ให้ผู้มาใช้บริการได้อ่าน อาจมีการจัดนิทรรศการ หรือติดภาพข้อมูลความรู้ จอภาพวีดิทัศน์ให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรมต่างๆ มีน้ำดื่มไว้บริการ พื้นที่ดูสะอาด มีโซฟา หรือที่นั่งในการอ่าน หรือพูดคุยซักถามกับเจ้าหน้าที่โดยเมื่อมีผู้มาใช้บริการด้านนี้มารับบริการ เจ้าหน้าที่ประจำ ณ จุดบริการจะประสานไปยังส่วนงานที่รับผิดชอบในด้านต่างๆ ที่จะขอคำปรึกษามาให้บริการ ณ จุดมุมเรียนรู้ (Learning Corner) โดยมุมบริการนี้ ควรตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าที่สามารถรับบริการได้ง่าย และสะดวก

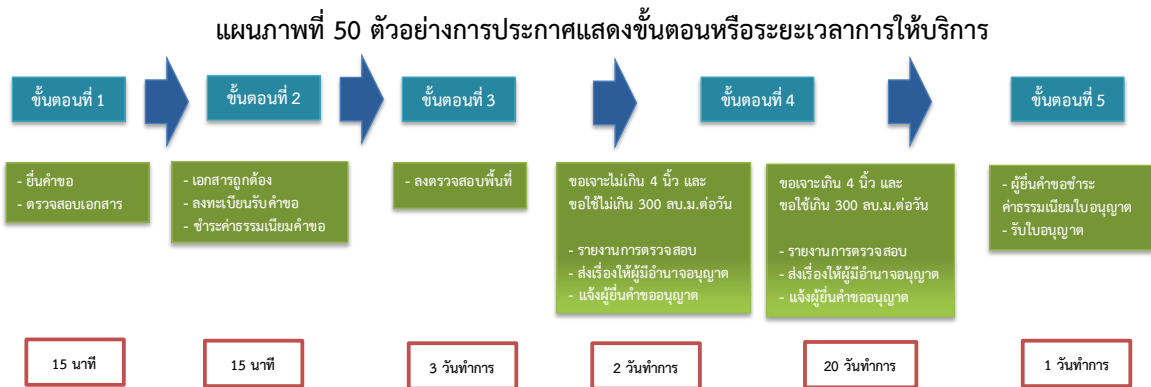
▶ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลอื่นๆ

ปัจจุบัน สทบ. ส่วนใหญ่มีการจัดสัดส่วนในการให้บริการแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี บาง สทบ. ก็กำหนดผังให้ส่วนงานที่ให้บริการข้อมูลแก่ประชาชนมาอยู่บริเวณด้านหน้า ในขณะที่บาง สทบ. ก็ไปไว้ด้านหลังหรืออยู่ชั้น 2 และพบว่าส่วนใหญ่ไม่มีการประกาศขั้นตอน ระยะเวลาการบริการไว้ชัดเจน หรือถ้ามีก็มีขนาดเล็กและไม่เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ สทบ. ยังไม่มีการจัดจุดบริการข้อมูลข่าวสาร หรือบริการให้ความรู้ด้านน้ำบาดาล โดยภาพรวม สทบ. จึงควรปรับปรุงบรรยากาศของการพร้อมรับต่อการบริการประชาชน ดังนี้

- ฝ่ายงานที่ให้บริการประชาชนควรตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าอาคารที่ประชาชนสามารถติดต่อได้ง่าย หรือหากอยู่ด้านในของอาคารหรือชั้นบน ควรมีป้ายบอกทางไปยังหน่วยงานชัดเจน หรือติดป้ายบอกที่ตั้งติดต่องานบริการหลักๆ ไว้ชัดเจน เช่น งานอนุญาต งานรับชำระค่าใช้น้ำบาดาล บริการข้อมูลด้านน้ำบาดาล เป็นต้น

- มีการปิดประกาศแผนผังและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน ณ จุดหรือส่วนงานบริการนั้นๆ โดยป้ายประกาศควรมีขนาดใหญ่ และอยู่ในตำแหน่งที่ประชาชนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยงานบริการหลักๆ ที่ควรประกาศขั้นตอนและระยะเวลาการบริการ ได้แก่ การขออนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้ การชำระค่าน้ำบาดาล การขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล เป็นต้น

- จัดมุมเรียนรู้ด้านน้ำบาดาล (Learning Corner) เพื่อจัดแสดงสื่อ ข้อมูลด้านน้ำบาดาลและโครงการต่างๆ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกิจกรรมของ สทบ. เช่นเดียวกับ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

สำหรับ สทบ. ที่ควรพัฒนาปรับปรุงบรรยากาศภายในสำนักงานและภายนอก เพิ่มเติม ได้แก่ สทบ.เขต 9 ระยอง และ สทบ.เขต 12 สงขลา

- ปรับปรุงสภาพภายในสำนักงาน ห้องประชุม และทางเดินหรือบรรยากาศโดยรอบห้องทำงานของผู้อำนวยการ สทบ. ให้มีบรรยากาศที่ดี โปร่ง สะอาด
- ปรับปรุงสถานที่ ภูมิทัศน์โดยรอบให้สะอาด มีบรรยากาศที่ดี ร่มรื่น สวยงาม อุปกรณ์เครื่องมือหรือท่อนที่ยังไม่ได้ใช้งาน จัดเก็บไว้ในโรงเรือนดูแลรักษาอย่างเป็นระบบปลอดภัย

แผนภาพที่ 51 ตัวอย่างบรรยากาศภูมิทัศน์สำนักงานน่าอยู่

- ปรับปรุงสุขภัณฑ์และห้องน้ำของสำนักงานให้สะอาดอยู่เสมอ พร้อมให้บริการกับผู้มาติดต่อ
- แผนภาพที่ 52 ตัวอย่างบรรยากาศห้องน้ำ

3.5 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2554 ซึ่งได้นำร่องใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ นครราชสีมา และขอนแก่น โดยจังหวัดขอนแก่นมี อปท. ในเขตจำนวน 13 แห่ง สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อให้ท้องถิ่นมีอำนาจดูแลและแก้ไขปัญหาของตัวเอง พร้อมทั้งมีระบบฐานข้อมูลแหล่งน้ำในท้องถิ่นอย่างชัดเจน เพื่อการวางแผนบริหารจัดการแหล่งน้ำและของบซ่อมบำรุงบ่อน้ำบาดาล รวมทั้งเพื่ออำนวยความสะดวกงานอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาล และการจัดเก็บรายได้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และข้อมูลวิชาการทางอุทกธรณีวิทยาอย่างถูกต้อง และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลในท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือกันทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ปัจจุบันภารกิจงานที่ได้มีการถ่ายโอน ใดๆก็ตาม หลังจากการถ่ายโอนภารกิจไปยัง อปท. แล้ว พบว่า อปท. ส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมของบุคลากรและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการภารกิจให้มีประสิทธิภาพ แม้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะมีการจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ อปท. ไปในครั้งที่ถ่ายโอนภารกิจ แต่ปัจจุบัน อปท. มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรและไม่มีการถ่ายทอดความรู้ทางด้านน้ำบาดาล ตลอดจนกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่ได้มีการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ หรือทำหน้าที่เสมือนพี่เลี้ยงให้กับ อปท. อย่างต่อเนื่อง ทำได้เพียงการให้คำปรึกษาแนะนำ เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่ได้รับงบประมาณในการดำเนินการ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ อปท. ยังมีความต้องการคำแนะนำ การถ่ายทอดความรู้โดยเฉพาะด้านการซ่อมบำรุงจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลผ่าน สทบ.เขต 1 ลำปาง (พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่) เขต 4 ขอนแก่น และเขต 5 นครราชสีมา ดังนั้น เพื่อให้ อปท. สามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพ สทบ.เขต 1 ลำปาง (พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่) เขต 4 ขอนแก่น และเขต 5 นครราชสีมา ควรดำเนินการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะการพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. สทบ.เขต 1 ลำปาง (พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่) เขต 4 ขอนแก่น และเขต 5 นครราชสีมา ควรสำรวจหรือรับฟังความเห็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปท. ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ และสิ่งที่ต้องการให้ สทบ.เขต 1 ลำปาง (พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่) เขต 4 ขอนแก่น และเขต 5 นครราชสีมา สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือ นำความคิดเห็นและความต้องการมาพิจารณา จัดลำดับความสำคัญในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ หากกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณ ขอให้ อปท. เป็นผู้สนับสนุนและรับผิดชอบงบประมาณในการดำเนินการ (ดำเนินการพร้อมกับข้อเสนอฯ การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่หน้า 24 ได้)
2. การพัฒนาการบริการ และคัดเลือกกิจกรรม/การดำเนินงานที่สามารถเป็นต้นแบบหรือ Best Practice โดยกระบวนการหรือกิจกรรมที่คัดเลือกมา ต้องเป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการหรือมีระบบที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานที่ดี หรือนวัตกรรมของการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้ อปท. ได้ศึกษาเป็นตัวอย่างหรือเป็นต้นแบบที่จะนำไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยกระบวนการหรือกิจกรรมต้นแบบ เช่น

มาตรฐานการปฏิบัติงานชุดเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล ระบบการพิจารณาและออกใบอนุญาต
การออกแบบและวางระบบโครงการ เป็นต้น

แผนภาพที่ 53 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ การที่จะนำเสนอระบบงานต้นแบบ สห. ต้องมีการออกแบบระบบ และรูปแบบในการนำเสนอรวมทั้งบุคลากรที่จะเป็นผู้นำเสนอที่เหมาะสม

แผนภาพที่ 54 ตัวอย่างการออกแบบกระบวนการในการเผยแพร่ผลงานด้านน้ำบาดาล

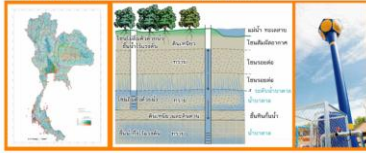
การสร้างกระบวนการต้นแบบเพื่อการเผยแพร่ผลงานด้านน้ำบาดาล

ออกแบบกระบวนการในการให้ความรู้ เผยแพร่ หรือกรณีหน่วยงานต่างๆ มาศึกษาดูงานด้านน้ำบาดาล

การพัฒนาสื่อรูปแบบการนำเสนอ และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการให้ความรู้

06-25 นิทรรศการสำรวจหินบดในสถานศึกษาต่างๆ

รูปแบบการนำเสนอข้อมูลมีความ
น่าสนใจ เช่น รูปประกอบ การอธิบาย
เข้าใจง่าย

เอกสาร สื่อ รูปแบบที่น่าสนใจ เช่น แผ่นพับ เอกสาร
บอร์ดนิทรรศการ สื่อวีดิทัศน์

การลงพื้นที่ดูงานตัวอย่าง Best Practice

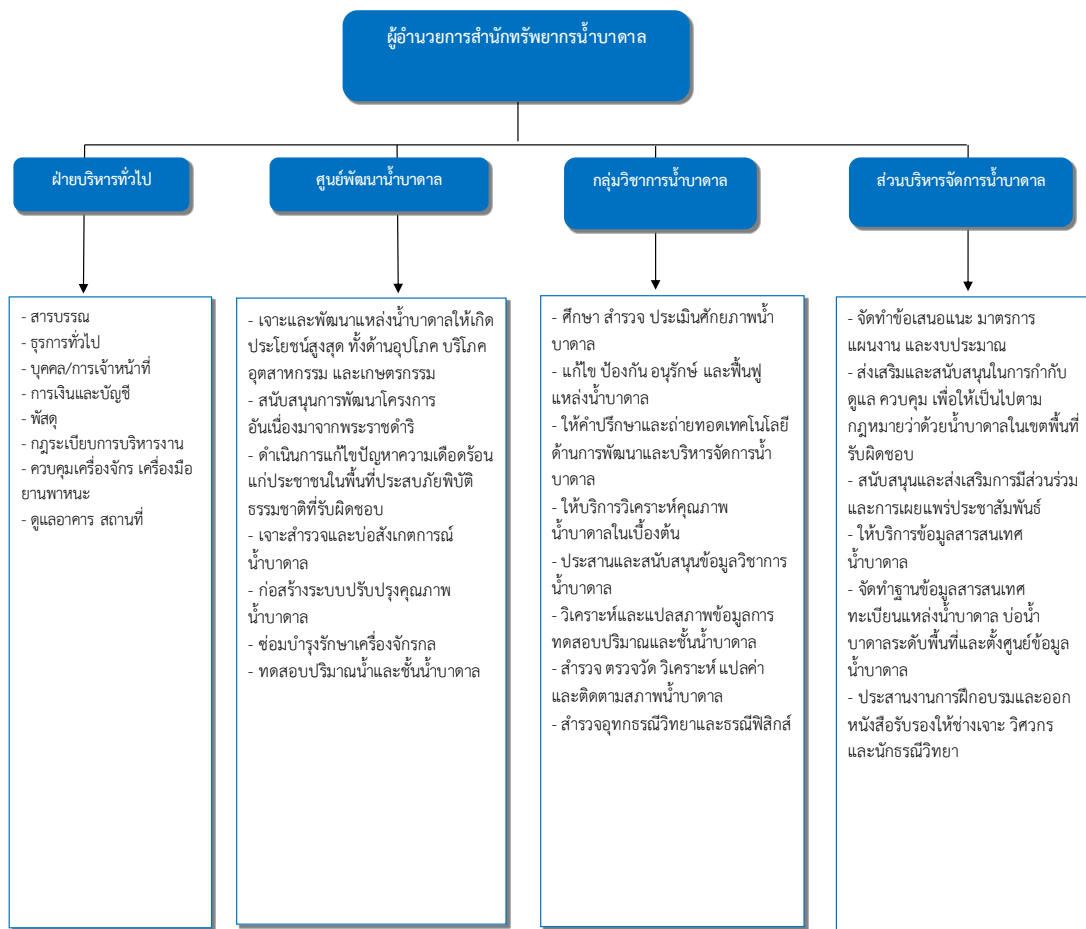
การดำเนินการ ต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีทักษะในการเป็นวิทยากร การพูดในที่ประชุมที่มีความ
น่าสนใจ มีเทคนิคการนำเสนอและมีความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ดี สามารถตอบ
ข้อซักถามให้คำแนะนำได้

3.6 การเตรียมความพร้อมพัฒนาบุคลากรรองรับการ เกษียณอายุและการปรับโครงสร้าง

▶ โครงสร้างของ สทบ.

ปัจจุบันสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต แบ่งโครงสร้างการทำงานเป็น 4 ภารกิจงาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารทั่วไป ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล กลุ่มวิชาการน้ำบาดาล และส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล โดยมีภารกิจ ความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ดังนี้

แผนภาพที่ 55 โครงสร้างและอัตรากำลังสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในปัจจุบัน

โดยมีบาง สทบ. ที่มีภารกิจกำหนดฝ่ายงานขึ้นมาเพิ่มเติม เช่น ฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล ฝ่ายโครงการพระราชดำริ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ตลอดจนบาง สทบ. มีการกำหนดกลุ่มงานย่อยในแต่ละฝ่ายงาน เช่น สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สทบ.เขต 5 นครราชสีมา เป็นต้น ในขณะที่บาง สทบ. กำหนดโครงสร้างหน่วยงานภายใน จำแนกตามหน้าที่ของงาน (Function) โครงสร้างหลัก 4 ส่วนงานที่กำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดกลุ่มงานย่อยแต่ละฝ่ายงานชัดเจน เช่น สทบ.เขต 8 ราชบุรี สทบ. เขต 9 ระยอง สทบ.เขต 12 สงขลา เป็นต้น แม้จะมีข้อดีที่มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน แต่หากมีการกำหนดกลุ่มงานย่อยภายในฝ่ายงานจะทำให้การแบ่งหน้าที่เกิดความชัดเจน และมีความชำนาญเฉพาะทางของบุคลากร อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรจะสอดคล้องเหมาะสมกับฝ่ายงานที่รับผิดชอบชัดเจน และจากโครงสร้าง

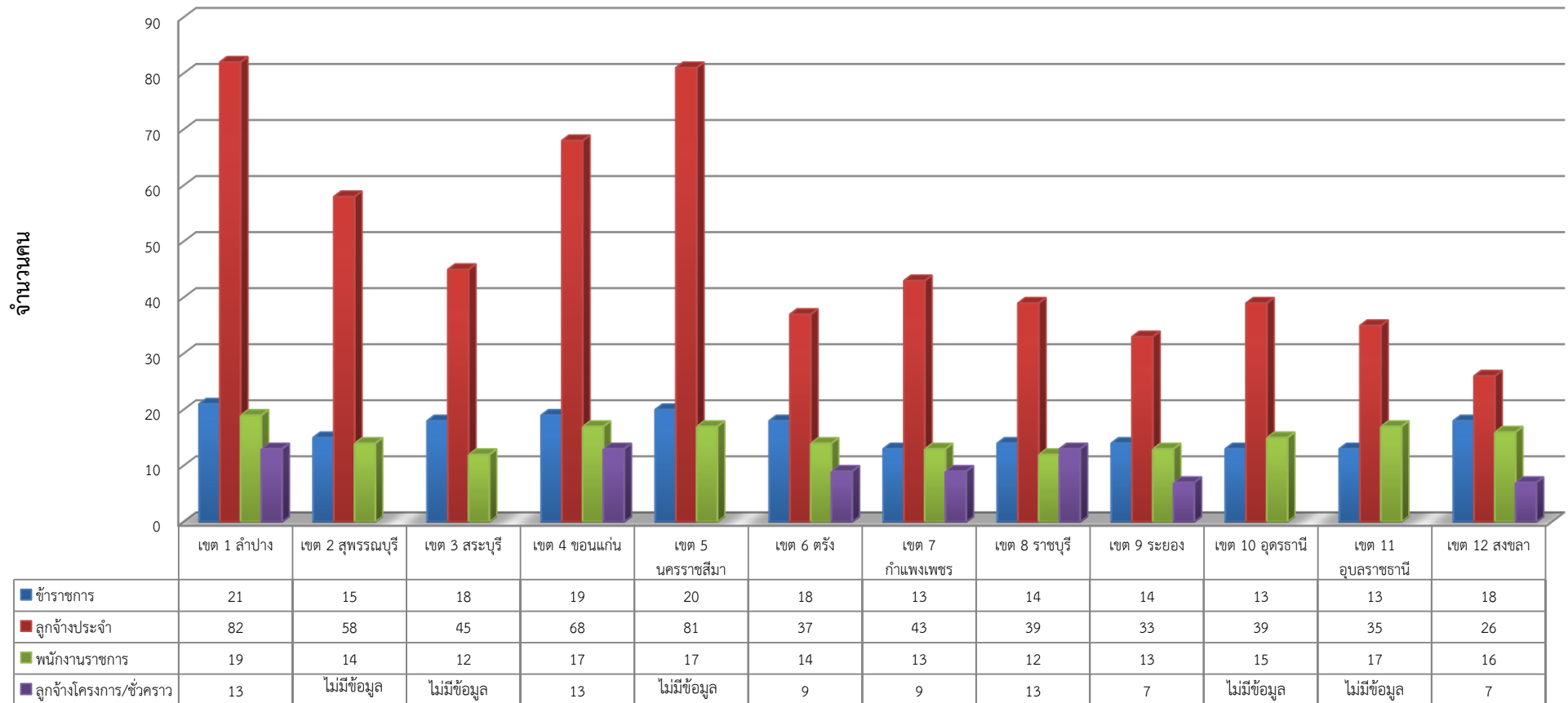
สทบ. ส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ที่ปรึกษามีข้อสังเกตว่าภารกิจที่สำคัญ ด้านการประชาสัมพันธ์และการบริการด้านวิชาการของ สทบ. ยังไม่มีโครงสร้างรองรับ และเป็นภารกิจที่เป็นจุดอ่อนที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ สทบ. ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะว่า สทบ. ควรดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น ตลอดจนไม่มีโครงสร้างของฝ่ายแผนงานที่จะทำหน้าที่เฉพาะบริหารจัดการด้านแผนงาน นโยบาย ตลอดจนการเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บางภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานส่วนกลางก็ควรมีโครงสร้างรองรับการดำเนินงานดังกล่าว เช่น ภารกิจด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู การวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล เป็นต้น

ปัจจุบัน สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล มีบุคลากรเป็นข้าราชการรวม 196 คน ลูกจ้างประจำ 586 คน พนักงานราชการ 179 คน และลูกจ้างชั่วคราว 71 คน (รวมเฉพาะ 7 เขต) แต่ละ สทบ. ดังนี้

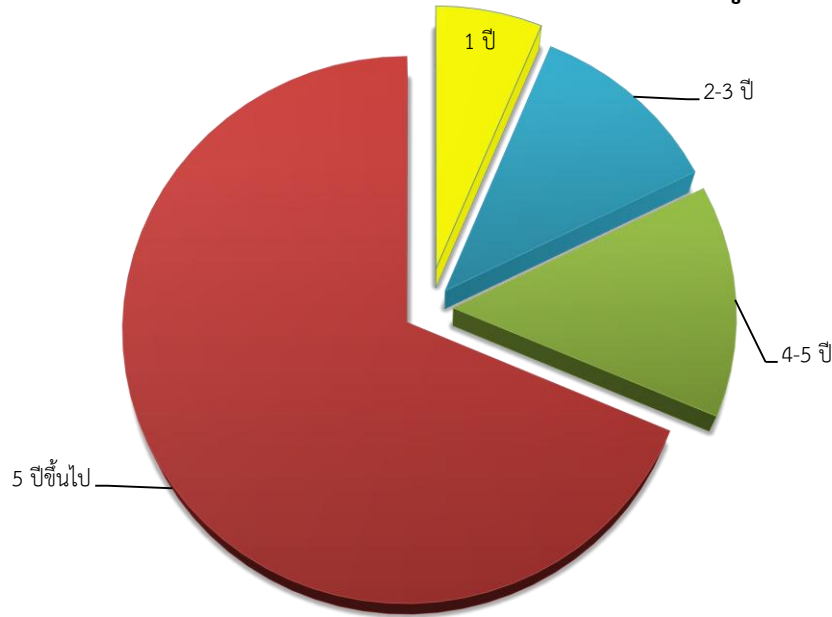
แผนภาพที่ 56 จำนวนบุคลากรแต่ละสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

จำนวนบุคลากรของ สทบ.เขต 1 - 12
ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

โดยจากข้อมูลบุคลากร พบว่าบุคลากรของ สทบ. มีแนวโน้มการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงระยะเวลาการเกษียณของข้าราชการและลูกจ้างประจำ

หมายเหตุ : ไม่รวมข้อมูล สทบ.เขต 1 สทบ.เขต 2 สทบ.เขต 8 และสทบ.เขต 12

โดยจากข้อมูล 8 สทบ. พบว่ามีค่าเฉลี่ยการเกษียณอายุของข้าราชการหรือลูกจ้างประจำภายใน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.43 ซึ่ง สทบ. ที่มีอัตราการเกษียณอายุสูงกว่าค่าเฉลี่ยได้แก่ สทบ.เขต 7 กำแพงเพชร มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 35.71 และ สทบ.เขต 9 ระยอง มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 40.43 ซึ่งนับว่าเป็นวิกฤติด้านอัตรากำลัง ที่ส่วนกลางต้องทบทวนและวางแผนรองรับ

จากข้อมูลจำนวนบุคลากรและอัตราการเกษียณอายุ พบว่าบุคลากรของ สทบ. ที่มีแนวโน้มการเกษียณอายุมากที่สุดจะอยู่ในศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่เป็นช่างเจาะน้ำบาดาล ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อัตราการทดแทนน้อยกว่าอัตราการเกษียณอายุมาก ในขณะที่ช่างเจาะน้ำบาดาลเป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น สทบ. ทุกเขตควรมีการจัดบุคลากรในช่วงอายุที่เหมาะสมของแต่ละชุด เตรียมบุคลากรเพื่อวางแผนสืบทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Planning

▶ ข้อเสนอแนะทางการเตรียมความพร้อมรองรับการเกษียณอายุของช่างเจาะ

การจัดทำ Succession Planning หรือ Replacement Planning เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถและคุณสมบัติเพียงพอต่อความต้องการขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทดแทนบุคลากรที่มีความรู้ทักษะความชำนาญการเจาะและพัฒนาช่างเจาะน้ำบาดาลที่จะเกษียณอายุ หรือโยกย้าย ตลอดจนเป็นการป้องกันการขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน จากการที่บุคลากรเกษียณอายุ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ควรมีการพัฒนาบุคลากรมาทดแทน ได้แก่ กลุ่มช่างเจาะน้ำบาดาลในตำแหน่งหรือบุคคลที่มีความเสี่ยงในการหาบุคลากรมาทดแทน เช่น เป็นบุคคลที่มีความรู้หรือทักษะเฉพาะที่อาจต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้นาน มีองค์ความรู้ที่ยังไม่ได้รับการถ่ายทอด หรือมีทักษะที่น้อยคนในองค์กรที่จะมี

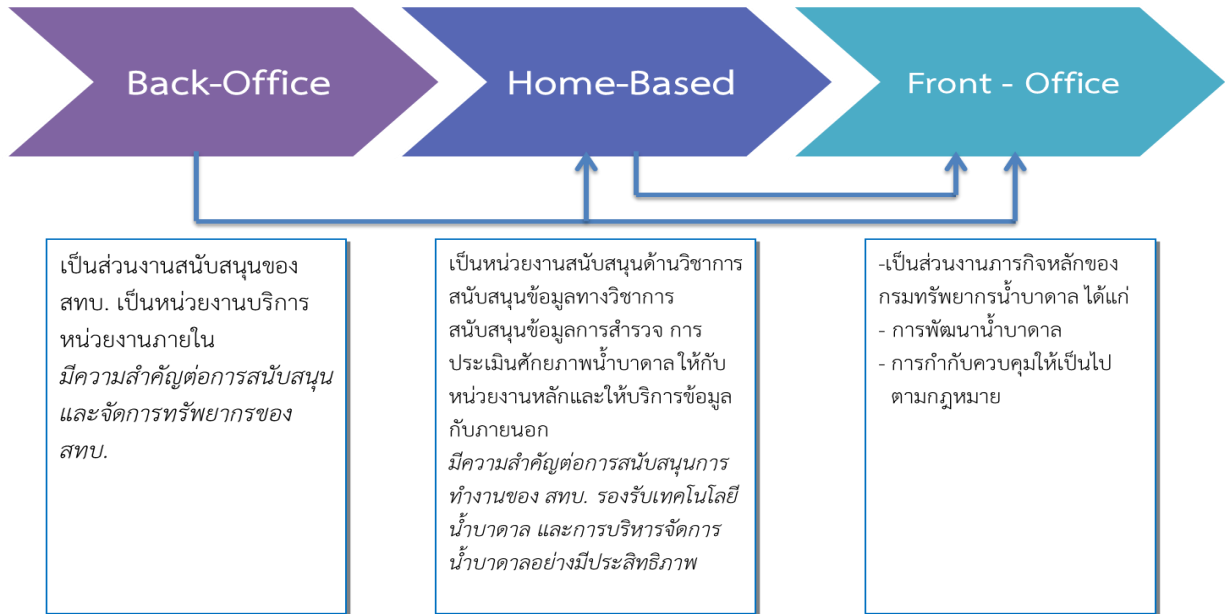
แผนภาพที่ 57 กระบวนการวางแผนสืบทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ
Replacement Planning ช่างเจาะน้ำบาดาล

สทบ. จะต้องสำรวจคุณสมบัติต่างๆ ทั้งการศึกษา ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นของตำแหน่งงานหรือบุคคลที่มีความเสี่ยง และวิเคราะห์ว่าคุณสมบัติที่มีความจำเป็น (Critical) หรือ Key position เช่น ทักษะความรู้เฉพาะด้าน หรือต้องใช้เวลาสะสมเรียนรู้เป็นเวลานาน หลังจากนั้นมีการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่เทียบกับคุณสมบัติตามข้อ 1 เพื่อให้ทราบแนวโน้มที่จะได้รับการพัฒนาหรือทดแทน และช่องว่างที่จะได้รับการพัฒนา (Gap) โดยบุคคลที่มีคุณสมบัติหรือความสามารถที่จะมาทดแทนอัตราที่จะเกษียณอายุมากกว่า 1 คนต่อตำแหน่งก็ได้ เช่น นาย ก อยู่ในทีมเจาะชุด A นาย ก จบการศึกษา ปวส. มีอายุ 58 ปี จะเกษียณอายุในปี 2560 เป็นช่างเจาะน้ำบาดาลมา 30 ปี มีทักษะความสามารถพิเศษในการเจาะชั้นหินหนา หินเนื้อแน่น รู้จักวิธีการเลือกชั้นน้ำบาดาลที่ให้ได้น้ำและปริมาณมากคุณภาพดีที่สุด สิ้นเปลืองท่อกรงท่อน้อย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญที่หาก นาย ก เกษียณอายุไปนับว่าสูญเสียองค์ความรู้ที่มีค่ายิ่งนัก กว่าที่บุคลากรที่มีจะมีองค์ความรู้ระดับนี้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้อันยาวนานยิ่ง และหลังจากการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่ว่ามีใครมีคุณสมบัติและทักษะดังที่นาย ก มีบ้าง และคัดเลือกบุคคลที่มีช่องว่าง (Gap) น้อยที่สุดซึ่งอาจมีมากกว่า 1 คนมาพัฒนา ทั้งนี้บุคลากรที่จะมาพัฒนาทดแทนดังกล่าวควรเลือกอายุการเกษียณไม่น้อยกว่า 5 ปี เนื่องจากต้องใช้เวลาในการพัฒนาและดำเนินการ ตลอดจนถ่ายทอดไปสู่รุ่นต่อไป หลังจากได้บุคลากรที่จะมาทดแทนแล้ว และจัดทําแผนหรือแนวทางการพัฒนารายบุคคลเพื่อพัฒนา ดึงองค์ความรู้จากนาย ก ถ่ายทอดมายังผู้รับต่อให้ได้มากที่สุด โดย สทบ. ต้องมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ หากรูปแบบแนวทางการพัฒนาไม่เหมาะสม

หรือหากบุคลากรที่คัดเลือกมา ไม่เหมาะสมอาจต้องปรับปรุงเพื่อปรับวิธีการหรือคัดเลือกบุคลากรอื่นที่มีความรู้ความสามารถทดแทนต่อไป

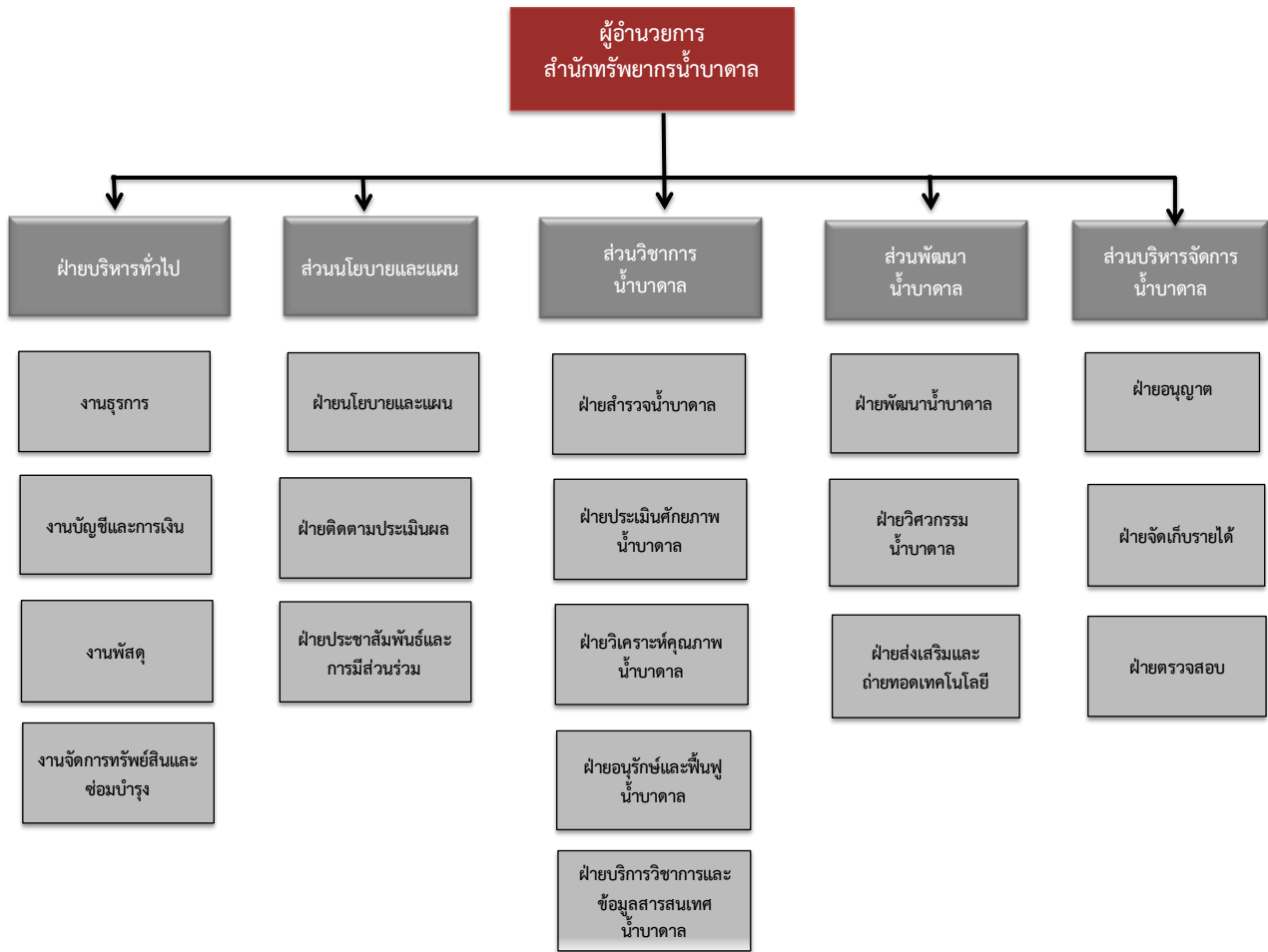
จากการศึกษาภารกิจการดำเนินงานของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางมาใน 5 ภารกิจหลัก โครงสร้างของ สทบ. ควรรองรับภารกิจซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
แผนภาพที่ 58 กลุ่มโครงสร้างหลักของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของ สทบ. มีประสิทธิภาพมากขึ้น โครงสร้างจึงควรมีภารกิจและฝ่ายงาน ดังนี้

แผนภาพที่ 59 โครงสร้างสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต สทบ. ในอนาคต (To Be)

โครงสร้างการดำเนินงานของ สทบ. แต่ละฝ่ายงานมีโครงสร้างภายในและภารกิจการดำเนินงาน
ดังนี้

► **ฝ่ายบริหารทั่วไป** : มีภารกิจในการบริหารจัดการงานสนับสนุน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน
ได้แก่

- **งานธุรการ** มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบให้คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข
ข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงานธุรการ งานสารบรรณ งานจัดทำเอกสารของราชการ การรับ-
การส่งหนังสือของหน่วยงาน โต้ตอบหนังสือราชการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน
โครงการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายคำสั่งมอบหมายงาน และคำสั่งไปราชการ ให้เป็นไป
ตามระเบียบของราชการ, จัดเก็บและค้นหาหนังสือราชการจัดทำรายงานการปฏิบัติ
ราชการประจำเดือน และตามปีงบประมาณ, งานข้อมูลบุคลากรและสวัสดิการของ
ข้าราชการ ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ ตรวจสอบกลิ่นกรองงาน ประสาน
หน่วยงานส่วนกลาง ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลตลอดจนประสานระหว่างหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง กับภารกิจของกรมทรัพยากร
น้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ
ที่ได้รับมอบหมาย

- **งานบัญชีและการเงิน** มีหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมงบประมาณตามการอนุมัติเงินประจำงวดของสำนักงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ/การจัดทำงบเดือน/การเบิกจ่ายตามระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)/รายงานสำนักงาคลังจังหวัด สำนักตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ตลอดทั้งการรับเงิน/จ่ายเงิน เก็บรักษาเงินนำส่งเงิน การลงบัญชีและทะเบียนต่างๆ/ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และให้คำแนะนำอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการเบิกจ่ายต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ข้อบังคับ คำสั่งมติคณะรัฐมนตรีตลอดจนกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชี และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
 - **งานพัสดุ** มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดหา/ซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยนและการเช่า ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือ (ใบสั่งซื้อ-สั่งจ้าง) ทำสัญญาซื้อขาย สัญญาจ้าง สัญญาเช่า ควบคุมดูแลพัสดุ การจัดทำข้อมูลผูกพัน การบริหารจัดการให้เป็นไปตามสัญญา และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
 - **งานจัดการทรัพย์สินและซ่อมบำรุง** มีหน้าที่ในการรวบรวมความต้องการการจัดซื้อและการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ รถเจาะ เครื่องจักร จากฝ่ายงานปฏิบัติต่างๆ ตรวจสอบการใช้ให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานของฝ่ายงานต่างๆ สถานะการคงอยู่ ครบถ้วนของเครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ หลังจากปฏิบัติงานเสร็จ ตรวจสอบการเก็บรักษา การเบิกจ่าย การจัดทำบัญชี และทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ การรายงานการตรวจสอบและการจำหน่าย รวมทั้งควบคุมพัสดุและกำหนดลักษณะของวัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการ รับผิดชอบการรักษาความปลอดภัย การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของราชการการควบคุมดูแล จัดทำประวัติเครื่องจักรกล ยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ และอื่นๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานภาคสนาม ให้เป็นตามระเบียบ ข้อบังคับและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบซ่อมแซมและบำรุงรักษาเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- ▶ **ส่วนนโยบายและแผน** มีภารกิจในการสนับสนุนการดำเนินงานของ สทบ. แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่
- **ฝ่ายนโยบายและแผน** มีหน้าที่ในการประสานด้านนโยบาย แผน และมาตรการทรัพยากรน้ำบาดาลจากส่วนกลาง เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารและปฏิบัติสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับภูมิภาค จังหวัดและท้องถิ่น ระดับพื้นที่ รวบรวมจัดทำข้อเสนอแนะ แผน มาตรการ และงบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล

ในส่วนที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของกรม กลุ่มจังหวัด จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้คำปรึกษาช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผน งานประสาน และประสานข้อมูลหรือดำเนินการจัดทำตาม แผนร่วมกับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ส่วนราชการอื่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

- **ฝ่ายติดตามประเมินผล** มีหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ และผลการดำเนินการตามนโยบายและแผน จัดทำและพัฒนาระบบและกลไกการ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนในภาพรวมและรายการกิจ รวบรวม ข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ประสานงานกับกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเพื่อ รายงานผลการดำเนินงาน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- **ฝ่ายประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม** มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ภารกิจและ โครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ. การให้ความรู้ ความเข้าใจ การส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการน้ำบาดาล ประสานความร่วมมือกับส่วนงานต่างๆ ในการร่วมดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ บริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำบาดาล และปฏิบัติงาน ร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

▶ **ส่วนวิชาการน้ำบาดาล** มีภารกิจในการสนับสนุนด้านวิชาการ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่

- **ฝ่ายสำรวจน้ำบาดาล** มีหน้าที่ในการสำรวจธรณีฟิสิกส์ เจาะสำรวจทางวิชาการ เก็บตัวอย่างแปลชั้นดิน หยั่งธรณีหลุมเจาะ สุ่มทดสอบ สำรวจธรณีวิทยาภาคสนาม วิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่ สนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจ ศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ส่วนราชการในพื้นที่ ท้องถิ่น ศึกษา และปฏิบัติงานร่วมกันหรือ สนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- **ฝ่ายประเมินศักยภาพน้ำบาดาล** มีหน้าที่ในการประเมินศักยภาพและอนุรักษ์ฟื้นฟู แหล่งน้ำบาดาลทั้งด้านวิชาการปฏิบัติการวางแผนกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากร น้ำบาดาลให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งน้ำบาดาลระดับพื้นที่ ติดตามตรวจวัดระดับ ปริมาณ และคุณภาพน้ำบาดาล วิเคราะห์ความเสี่ยง การเปลี่ยนแปลงของแหล่งน้ำ บาดาล เฝ้าระวังการปนเปื้อนและภัยธรรมชาติรวมทั้งหาแนวทาง แก้ไขป้องกัน ตาม หลักวิชาการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้ได้ตามมาตรฐานและเป็นปัจจุบัน และ ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับ มอบหมาย

- ฝ่ายวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (เบื้องต้น) รวบรวมตัวอย่างน้ำ ส่งตัวอย่างน้ำไปยังส่วนกลาง หรือ สทบ. เขตที่มีนักวิทยาศาสตร์ ติดตามเฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์การปนเปื้อนของมวลสารสู่แหล่งน้ำบาดาล ตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนงานวิชาการด้านบาดาลของ สทบ. รวมทั้งเพื่อการอุปโภค บริโภคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ศึกษาคุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารพิษสู่แหล่งน้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
 - ฝ่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังระดับน้ำและคุณภาพน้ำบาดาล นำข้อมูลบ่งชี้เหตุการณ์พื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการ รายงานผล และเผยแพร่สถานการณ์ ศึกษาระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และการใช้งาน ศึกษาด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาลในพื้นที่ ติดตามผลกระทบจากการดำเนินโครงการและปริมาณการใช้น้ำบาดาล การติดตามประเมินความเสี่ยงจากการปนเปื้อน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
 - ฝ่ายบริการวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการบริการวิชาการ ทั้งการอบรมให้ความรู้ การให้ข้อมูลหรือให้คำแนะนำด้านน้ำบาดาล และการบริหารจัดการด้านน้ำบาดาลกับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนรวบรวมข้อมูล สื่อสารสนเทศน้ำบาดาล งานวิจัยหรืองานวิชาการด้านน้ำบาดาล วิเคราะห์ และจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามภารกิจต่างๆ ของ สทบ. เผยแพร่ข้อมูลด้านศักยภาพน้ำบาดาลและแผนที่ จัดทำคลินิกน้ำบาดาล และบริการทางวิชาการ เพื่อบริการเชิงรุก และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- ▶ ส่วนพัฒนาน้ำบาดาล เป็นส่วนงานภารกิจหลัก มี 3 กลุ่มงาน ได้แก่
- ฝ่ายพัฒนาน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการก่อสร้างบ่อบาดาลและการฟื้นฟูประสิทธิภาพบ่อ การอุดกลบบ่อที่เลิกใช้ ก่อสร้างระบบประปาบาดาล ระบบกระจายน้ำ ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ พัฒนาการใช้น้ำบาดาลเพื่อประโยชน์ด้านต่างๆ พัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาล การจัดสรรน้ำบาดาลเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามหลักวิชาการ และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
 - ฝ่ายวิศวกรรมน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการศึกษา ออกแบบระบบพัฒนาน้ำบาดาลเฉพาะที่เหมาะสมกับลักษณะอุทกธรณีวิทยาของพื้นที่เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาลให้เหมาะสมกับพื้นที่ ศึกษาเพื่อกำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบ่อน้ำบาดาลและประปาบาดาล ออกแบบการก่อสร้างงานวิศวกรรม กำหนด/ปรับปรุงมาตรฐาน หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดต่างๆ ได้แก่ การก่อสร้างบ่อบาดาลและการฟื้นฟู

ประสิทธิภาพบ่อ การอุทกกลบบ่อที่เลิกใช้ ระบบประปาบาดาล ระบบกระจายน้ำ ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ เครื่องจักรและอุปกรณ์การพัฒนาน้ำบาดาล เครื่องสูบน้ำ เครื่องมือ และวัสดุก่อสร้างบ่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ จัดทำรูปแบบและราคากลางของงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาลตามสภาพอุทกธรณีวิทยาของพื้นที่และส่งเสริมการใช้มาตรฐานคู่มือ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ กำกับการพัฒนาบ่อบาดาลเป็นไปตามมาตรฐาน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

- **ฝ่ายส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี** มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคและเทคโนโลยีน้ำบาดาลเพื่อให้ความรู้และเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรด้านน้ำบาดาลภายนอกองค์กร เสริมสร้างเครือข่ายด้านความรู้ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ประกอบการเจาะน้ำบาดาล สนับสนุนข้อมูลและเทคโนโลยีด้านน้ำบาดาลกับภาคส่วนต่างๆ การพัฒนารูปแบบวิธีการใช้ ผลผลิตจัดทำสื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

▶ **ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล** เป็นส่วนงานภารกิจหลัก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่

- **ฝ่ายอนุญาต** มีหน้าที่ในการรับคำขออนุญาต ตรวจสอบเอกสาร และความถูกต้องของการขออนุญาต รวบรวมข้อมูลเพื่อส่งต่อหรือนำเสนอผู้มีอำนาจอนุญาต ออกใบอนุญาต เสนอผู้มีอำนาจลงนาม ประสานผู้ยื่นคำขออนุญาต ติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ควบคุม กำกับ ดูแล และให้คำปรึกษาการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ปฏิบัติงานเลขานุการกรมฯ เขตเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- **ฝ่ายจัดเก็บรายได้** มีหน้าที่ในการติดตามรายงานการใช้น้ำบาดาล คำนวณและจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติ น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และค่าธรรมเนียมการขออนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล การจัดเก็บค่าวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- **ฝ่ายตรวจสอบ** มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ดูแลควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พุทธศักราช 2520 ให้คำแนะนำผู้ประกอบการน้ำบาดาลในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย รับข้อร้องเรียนการลักลอบ หรือดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามกฎหมาย

สำหรับ สทบ.เขต 1 ลำปาง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น และ สทบ.เขต 5 นครราชสีมา ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การถ่ายโอนภารกิจให้กับ อปท. ดังนั้น ภารกิจของส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล จะต้องมีการเพิ่มเติมภารกิจประสานงานกับ อปท. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประสานงานและสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องในการถ่ายโอนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามแผนกระจายอำนาจให้แก่ อปท. (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) ด้วย

สำหรับ สทบ.เขต 1 ลำปาง เป็นพื้นที่ที่มีการถ่ายโอนงานภารกิจไปยัง อปท. ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดตั้งฝ่ายบริหารจัดการน้ำบาดาลเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ จึงยังเห็นควรคงรูปแบบเดิมไว้

สำหรับการกำหนดอัตรากำลังบุคลากร เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง สทบ. สามารถพิจารณาวางอัตรากำลังแต่ละส่วนงานที่ปรับใหม่ได้ตามความเหมาะสมภายใต้อัตรากำลังและจำนวนบุคลากรเท่าเดิม

จากข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบงานทั้ง 6 ข้อ นำไปสู่แผนปฏิบัติการทั้งในระดับส่วนกลางและระดับ สทบ. ดังนี้

บทที่ 4

แผนปฏิบัติการ

- ❖ แผนปฏิบัติการในการพัฒนาระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล
 - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น (นาร่อง)

ตารางที่ 11 แผนปฏิบัติการ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
❖ การพัฒนาระบบงานการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่														
1. การพัฒนาระบบงานการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ (ข้อเสนอแนะหน้า 23)	←→											ส่วนนโยบายและแผน ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล ส่วนงานที่รับผิดชอบ โครงการ บุคลากร สทบ. รับผิดชอบ เฉพาะแต่ละจังหวัด		จำนวนคำขอ/พื้นที่ที่สามารถให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้ในรูปแบบอื่นๆ
❖ การพัฒนาสมรรถนะและยกระดับการปฏิบัติงานรองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง														
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ (ข้อเสนอแนะหน้า 26-29)	←→											ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล ส่วนนโยบายและแผน ส่วนบริหารจัดการ น้ำบาดาล		บุคลากรมีข้อมูลข้อสังเกตการณ์ไปใช้ในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในพื้นที่ได้

แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
3. การจัดทำโครงการเพื่อศึกษา น้ำบาดาลตามสภาพปัญหาของ พื้นที่ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ เป็นแนวทางในการบริหาร จัดการให้มีประสิทธิภาพ (ข้อเสนอแนะหน้า 31)	←→										ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล		ผลการศึกษาที่ นำไปใช้ประโยชน์ ในการบริหาร จัดการน้ำบาดาล ในพื้นที่
4. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance) (ข้อเสนอแนะหน้า 32)	←→										ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล		บ่อบาดาลที่ได้รับ การพัฒนามี คุณภาพมาตรฐาน
❖ การปรับปรุงกระบวนงานด้านการขออนุญาต													
5. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการขออนุญาตให้กับ อปท. ในจังหวัดขอนแก่น (กระบวนการ เอกสาร ข้อกำหนด) (ข้อเสนอแนะหน้า 48)	←→										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ในพื้นที่ ขอนแก่น ที่มี ความรู้ความเข้าใจ สามารถ ดำเนินการขอ อนุญาตเจาะและ อนุญาตใช้ได้อย่าง ถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ
6. ปรับกระบวนการส่งต่อคำขอ ของ อปท. โดยสแกนเอกสาร ส่งผ่านอีเมล เพื่อดำเนินการใน ส่วนที่เกี่ยวข้องไปก่อน (ข้อเสนอแนะหน้า 48)	←→										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ที่ส่งต่อคำขอให้ อย่างรวดเร็ว ครบถ้วนสมบูรณ์
7. ขอความร่วมมือการลงพื้นที่ ตรวจสอบของ อปท. ก่อนส่ง เรื่องต่อมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น โดย อปท. ต้องส่ง บันทึกตรวจสอบ (หลักฐานการ ลงตรวจสอบพื้นที่) มายัง สทบ. เขต 4 ขอนแก่นพร้อมกับการส่ง คำขอและเอกสารทั้งหมดอย่าง ครบถ้วน (ข้อเสนอแนะหน้า 48-49)	←→										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ที่ลงพื้นที่ ตรวจสอบและส่ง บันทึกตรวจสอบ ครบถ้วน

แผนพัฒนาระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
8. ทาร่วมกับ คณะอนุกรรมการฯ เขต เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการ ดำเนินการ กรณีการขออนุญาต มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน (ข้อเสนอแนะหน้า 49)		↔									ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) คณะอนุ กรรมการฯ เขต		ร้อยละที่ลดลง ของระยะเวลาการ พิจารณาอนุญาต (กรณีการขอ อนุญาตมีเหตุ จำเป็นเร่งด่วน)
❖ งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล													
9. เตรียมความพร้อมให้กับ กลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพ น้ำบาดาลเพื่อให้สามารถ ดำเนินการตามกระบวนการและ ระยะเวลาเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กรณีนักวิทยาศาสตร์บรรจุยัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ภายใน พ.ศ. 59) (ข้อเสนอแนะหน้า 66-67)		↔									กลุ่มงาน วิเคราะห์ คุณภาพ น้ำบาดาล และกอง วิเคราะห์ น้ำบาดาล (ส่วนกลาง)		ระยะเวลาที่ลดลง ของการตรวจ วิเคราะห์คุณภาพ น้ำบาดาล
❖ งานจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล													
10. การพัฒนาระบบการ รายงานการใช้น้ำบาดาลบน โทรศัพท์มือถือ (Application) (ข้อเสนอแนะหน้า 72-73)		↔									ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		ระดับความ พึงพอใจของ ผู้ใช้งานระบบการ รายงานการใช้น้ำ บาดาลบน โทรศัพท์มือถือ (Application)
11. การพัฒนาระบบการแจ้ง ตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้า 76-77)	↔										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		ระดับความ พึงพอใจของ ผู้รายงานการใช้น้ำ บาดาล
❖ งานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล													
12. การจัดทำแผนบริการทาง วิชาการและข้อมูลสารสนเทศ น้ำบาดาล และการดำเนินการ ตามแผนฯ (ข้อเสนอแนะหน้า 78-80)	↔										กลุ่มงาน ประชา สัมพันธ์และ การมีส่วนร่วม กลุ่มงาน บริการ วิชาการและ ข้อมูล สารสนเทศ		- ร้อยละ ความสำเร็จของ การดำเนินการ ตามแผน - ระดับการรับรู้ ภารกิจ/การ บริการของ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น - ร้อยละของ

แผนพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
											น้ำบาดาล กลุ่มงาน ส่งเสริมและ ถ่ายทอด เทคโนโลยี		ความรู้ความเข้าใจ ต่อการใช้ ประโยชน์และการ บริหารจัดการน้ำ บาดาล
13. พัฒนาระบบศูนย์บริการ เบ็ดเสร็จ (One Stop Service) (ข้อเสนอแนะหน้า 80-85)	←→										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล ร่วมกับ ส่วนนโยบาย และแผน ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล		ระดับความ พึงพอใจของ ผู้รับบริการ
❖ การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น													
14. คัดเลือกกิจกรรมการบริการ หรือการดำเนินงานต้นแบบ (Best Practice) เพื่อให้ อปท. ได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง (ข้อเสนอแนะหน้า 86-88)	←→										สำนักพัฒนา น้ำบาดาล ร่วมกับ ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		- จำนวนกิจกรรม การบริการหรือ การดำเนินงานที่ ได้รับการพัฒนา เป็นต้นแบบ (Best Practice) - ร้อยละของ อปท. ที่ได้มีการนำ ความรู้จาก การศึกษาไป พัฒนาปรับปรุง การดำเนินงาน
❖ โครงสร้างและอัตรากำลัง													
15. กระบวนการวางแผนสืบ ทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Plan ช่างเจาะ น้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้า 92-94)		←→									สำนักพัฒนา น้ำบาดาล		ระดับความสำเร็จ ของการพัฒนา Successor
16. การปรับโครงสร้างและ อัตรากำลังรองรับภารกิจงาน ใหม่ให้เหมาะสม (ข้อเสนอแนะหน้า 95-100)	←→										ทุกส่วนงาน		ระดับความ พึงพอใจของ บุคลากร สทบ. ต่อ ประสิทธิภาพการ ดำเนินงาน

■ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขตอื่นๆ

ตารางที่ 12 แผนปฏิบัติการของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขตอื่นๆ

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
❖ การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่														
1. การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ (ข้อเสนอแนะหน้า 23)												ส่วนนโยบายและแผนส่วนพัฒนา น้ำบาดาล ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล ส่วนงานที่รับผิดชอบโครงการ		จำนวนคำขอ/พื้นที่ที่สามารถให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้ในรูปแบบอื่นๆ
❖ การพัฒนาสมรรถนะและยกระดับการปฏิบัติงานรองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง														
2. จัดเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางและหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการพัฒนาบ่อบาดาลในพื้นที่ที่เดินทางยากลำบาก หรือมีความยากในการดำเนินการและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะต่อกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้า 25) เฉพาะ สทบ.เขต 1 ลำปาง												ส่วนนโยบายและแผนส่วนพัฒนา น้ำบาดาล		ความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณของพื้นที่
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ (ข้อเสนอแนะหน้า 26-29)												ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล ส่วนนโยบายและแผนส่วนบริหารจัดการ น้ำบาดาล		บุคลากรมีข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ไปใช้ในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในพื้นที่ได้
4. การติดตามผลการขุดเจาะเพื่อทราบถึงความแม่นยำในการสำรวจธรณีฟิสิกส์ (ข้อเสนอแนะหน้า 30)												ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล และส่วนวิชาการ น้ำบาดาล		ร้อยละของระดับความแม่นยำในการสำรวจธรณีฟิสิกส์

แผนพัฒนากระบวนการงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance) (ข้อเสนอแนะ 32)			←————→									ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล		บ่อบาดาลที่ได้รับการพัฒนามีคุณภาพมาตรฐาน
6. การจัดทำแนวปฏิบัติในการดำเนินงานและเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของ สทบ. ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย (ข้อเสนอแนะหน้า 33) เฉพาะ สทบ.เขต 5 นครราชสีมา			←————→									ส่วน กฎหมาย และส่วน บริหาร จัดการ น้ำบาดาล		บุคลากรของ สทบ.สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
❖ การปรับปรุงกระบวนการงานด้านการขออนุญาต														
7. การสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการขออนุญาตให้กับ อปท. (กระบวนการ เอกสาร ข้อกำหนด) (ข้อเสนอแนะหน้า 48) เฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ และ นครราชสีมา			←————→									ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ในพื้นที่ จ.เชียงใหม่ ที่มี ความรู้ความเข้าใจ สามารถ ดำเนินงานการขอ อนุญาตเจาะและ อนุญาตใช้ได้ อย่าง ถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ
8. ปรับกระบวนการส่งต่อคำขอของ อปท. โดยสแกนเอกสารส่งผ่านอีเมล เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องไปก่อน (ข้อเสนอแนะหน้า 48) เฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ และ นครราชสีมา			←————→									ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ที่ส่งต่อคำขอให้ อย่างรวดเร็ว ครบถ้วนสมบูรณ์
9. ขอความร่วมมือการลงพื้นที่ตรวจสอบของ อปท. ก่อนส่งเรื่องต่อมายัง สทบ. (โดย อปท. ต้องส่งบันทึกตรวจสอบ (หลักฐานการลงตรวจสอบพื้นที่) มายัง สทบ. พร้อมกับการส่งคำขอและเอกสารทั้งหมดอย่าง ครบถ้วน (ข้อเสนอแนะหน้า 48-49) เฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ และ นครราชสีมา			←————→									ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ที่ลงพื้นที่ ตรวจสอบและส่ง บันทึกตรวจสอบ ครบถ้วน

แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
10. ทารือร่วมกับ คณะอนุกรรมการฯ เขต เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการ ดำเนินการ กรณีการขออนุญาต มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือมี ปริมาณคำขอเข้ามามาก (ข้อเสนอแนะหน้า 49)			↔								ส่วนบริหาร จัดการน้ำ บาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) คณะอนุ กรรมการฯ เขต		ร้อยละที่ลดลง ของระยะเวลาการ พิจารณาอนุญาต (กรณีการขอ อนุญาตมีเหตุ จำเป็นเร่งด่วน)
❖ งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล													
11. เตรียมความพร้อมให้กับ กลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพ น้ำบาดาลเพื่อให้สามารถ ดำเนินการตามกระบวนการและ ระยะเวลาเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กรณีนี้ที่วิทยาศาสตร์บรรจุยัง สทบ.เขต ภายใน ก.ย. 59) (ข้อเสนอแนะหน้า 62-63)			↔								กลุ่มงาน วิเคราะห์ คุณภาพ น้ำบาดาล และกอง วิเคราะห์ น้ำบาดาล (ส่วนกลาง)		ระยะเวลาที่ลดลง ของการตรวจ วิเคราะห์คุณภาพ น้ำบาดาล
❖ งานจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล													
12. การพัฒนาระบบการแจ้ง ตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 67-68)			↔								ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		ระดับความ พึงพอใจของ ผู้รายงานการใช้น้ำ บาดาล
❖ งานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล													
13. การจัดทำแผนบริการทาง วิชาการและข้อมูลสารสนเทศ น้ำบาดาล และการดำเนินการ ตามแผนฯ (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 78-79)			↔								กลุ่มงาน ประชา สัมพันธ์และ กามีส่วนร่วม กลุ่มงาน บริการ วิชาการและ ข้อมูล สารสนเทศ น้ำบาดาล กลุ่มงาน ส่งเสริมและ ถ่ายทอด เทคโนโลยี		- ร้อยละ ความสำเร็จของ การดำเนินการ ตามแผน - ระดับการรับรู้ ภารกิจ/การ บริการของ สทบ. - ร้อยละของ ความรู้ความเข้าใจ ต่อการใช้ ประโยชน์และการ บริหารจัดการ น้ำบาดาล

แผนพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
14. พัฒนาสถานที่และ บรรยากาศการให้บริการ (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 80-85)			←→									ส่วนบริหาร จัดการน้ำ บาดาล ร่วมกับ ส่วนนโยบาย และแผน ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล		ระดับความ พึงพอใจของ ผู้รับบริการ
❖ การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น														
15. คัดเลือกกิจกรรมการบริการ หรือการดำเนินงานต้นแบบ (Best Practice) เพื่อให้ อปท. ได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 86-88) เฉพาะ สทบ.เขต 1 ลำปาง และ สทบ.เขต 5 นครราชสีมา			←→									สำนักพัฒนา น้ำบาดาล ร่วมกับ ส่วนบริหาร จัดการน้ำ บาดาล		- จำนวนกิจกรรม การบริการหรือ การดำเนินงานที่ ได้รับการพัฒนา เป็นต้นแบบ (Best Practice) - ร้อยละของ อปท. ที่ได้มีการนำ ความรู้จาก การศึกษาไป พัฒนาปรับปรุง การดำเนินงาน
❖ โครงสร้างและอัตรากำลัง														
16. กระบวนการวางแผนสืบ ทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Planning ช่างเจาะน้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 92-94)			←→									สำนักพัฒนา น้ำบาดาล		ระดับความสำเร็จ ของการพัฒนา Successor
17. การปรับโครงสร้างและ อัตรากำลังรองรับภารกิจงานใหม่ ให้เหมาะสม (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 95-100)			←→									ทุกส่วนงาน		ระดับความ พึงพอใจของ บุคลากร สทบ. ต่อ ประสิทธิภาพการ ดำเนินงาน

❖ แผนปฏิบัติการในการพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ส่วนกลาง)

ตารางที่ 13 แผนปฏิบัติการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ส่วนกลาง)

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
❖ การพัฒนาสมรรถนะและยกระดับการปฏิบัติงานรองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง														
1) การเผยแพร่ข้อมูลบ่อ สังเกตการณ์ เตรียมความ พร้อมบุคลากรและองค์ความรู้ เพื่อให้ สทบ. จัดเก็บข้อมูลบ่อ สังเกตการณ์ (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 26-29)												สำนัก อนุรักษ์และ ฟื้นฟู ทรัพยากร น้ำบาดาล		ร้อยละบุคลากร ของ สทบ. มี ความรู้ความเข้าใจ ต่อการจัดเก็บ ข้อมูลบ่อ สังเกตการณ์ และ มีความเข้าใจต่อ การนำข้อมูลไปใช้ ในการบริหาร จัดการน้ำบาดาล ในพื้นที่ได้
2) การสนับสนุนข้อมูล งบประมาณและองค์ความรู้ ให้กับ สทบ.เขต 9 ระวังง การติดตามและเฝ้าระวังการ ปนเปื้อนลงสู่ชั้นน้ำบาดาลใน ระดับพื้นที่ (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 29)												สำนัก อนุรักษ์และ ฟื้นฟู ทรัพยากร น้ำบาดาล		สทบ.เขต 9 ระยองมีศักยภาพ และความพร้อม ในการติดตามและ เฝ้าระวังการ ปนเปื้อนลงสู่ชั้น น้ำบาดาลในระดับ พื้นที่
3) การสนับสนุนงบประมาณและ องค์ความรู้ให้กับ สทบ.เขต 4 ขอนแก่นในการจัดทำและ ดำเนินโครงการเพื่อศึกษา น้ำบาดาลตามสภาพปัญหา ของพื้นที่ เพื่อนำผลการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการ บริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพ (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 30)												สำนัก อนุรักษ์และ ฟื้นฟู ทรัพยากร น้ำบาดาล สำนักสำรวจ และประเมิน ศักยภาพ น้ำบาดาล		สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มี ศักยภาพและ ความพร้อม ในการศึกษา น้ำบาดาลตาม สภาพปัญหาของ พื้นที่ เพื่อนำผล การศึกษามาใช้ เป็นแนวทางใน การบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพ
4) การพัฒนาสมรรถนะการ บริหารจัดการให้เป็นไปตาม กฎหมายน้ำบาดาล โดยการ จัดตั้งและเตรียมความพร้อม ผู้รับผิดชอบเฉพาะในแต่ละ พื้นที่ สทบ. (Helpdesk)												กลุ่มนิติการ		ความพึงพอใจ ของ สทบ. ต่อ การสนับสนุนให้ คำแนะนำต่อการ ปฏิบัติงานที่ เกี่ยวข้องกับข้อ

แผนพัฒนาระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
(ข้อเสนอแนะ 33)														กฎหมาย - สทบ.เขต 1 และ - สทบ.เขต 12 สามารถ ดำเนินการจัดการ การค้างชำระค่า ใช้น้ำบาดาลได้ อย่างเรียบร้อย
❖ การปรับปรุงกระบวนการด้านการขออนุญาต														
5) การพัฒนาระบบสารสนเทศ มาใช้ในการส่งต่อข้อมูลคำขอ อนุญาตและผลการอนุญาต ระหว่างหน่วยงาน - อปท. ส่งต่อ สทบ. - สทบ. ส่งต่อกรมทรัพยากร น้ำบาดาล (สคบ.) - ทสจ. ส่งต่อกรมทรัพยากร น้ำบาดาล (สคบ.) (ข้อเสนอแนะหน้า 53-60)													ระดับความสำเร็จ ของการพัฒนา ระบบ ระดับความพึง พอใจต่อการใช้ งานของ เจ้าหน้าที่ ระดับความพึง พอใจต่อการทำงาน ของผู้ใช้งาน (ผู้ ยื่นคำขออนุญาต) กรณีผู้ยื่นคำขอ สามารถยื่นผ่าน ระบบได้เอง	
6) พัฒนาระบบการติดตาม สถานะการพิจารณาการ อนุญาต (ข้อเสนอแนะหน้า 60)													ระดับความสำเร็จ ของการพัฒนา ระบบ ระดับความพึง พอใจต่อการทำงาน ของผู้ใช้งาน (ผู้ยื่นคำขอ อนุญาต)	
7) พัฒนาระบบการเรียกดูข้อมูล และสถานะการพิจารณา อนุญาต (ข้อเสนอแนะหน้า 61)													ระดับความสำเร็จ ของการพัฒนา ระบบ ระดับความพึง พอใจต่อการทำงาน ของผู้ใช้งาน (สคบ. และ สทบ.)	

แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
❖ งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล													
8) การปรับโครงสร้างการทำงานของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลของหน่วยงานส่วนกลาง เป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการกลาง (Central Laboratory) และ ห้องปฏิบัติการของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลต้องเป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ (Clinical Laboratory) (ข้อเสนอแนะหน้า 64)			←————→								กลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลและกองวิเคราะห์น้ำบาดาล (ส่วนกลาง)		ระยะเวลาที่ลดลงของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล
9) กำหนดแนวทางปฏิบัติงานการส่งตัวอย่างน้ำบาดาลเพื่อตรวจวิเคราะห์ของ สทบ.ในเขตพื้นที่ที่ไม่สามารถตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเองได้ ไปยัง สทบ.ที่ใกล้ที่สุด ที่มีห้องปฏิบัติการ มีนักวิทยาศาสตร์ และสามารถตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำได้อย่างสมบูรณ์ (ข้อเสนอแนะหน้า 62-64)			←————→							กลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลและกองวิเคราะห์น้ำบาดาล (ส่วนกลาง)		ระยะเวลาที่ลดลงของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล	
10) การศึกษาโครงสร้างต้นทุนค่าตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลและปรับปรุงแนวทางการจัดเก็บให้เหมาะสม (ข้อเสนอแนะหน้า 67-68)			←————→								กลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลและกองวิเคราะห์น้ำบาดาล (ส่วนกลาง)		- ผลการศึกษา - ร้อยละของการดำเนินการตามข้อเสนอแนะทางการปรับปรุง
❖ งานจัดเก็บรายได้น้ำใช้ น้ำบาดาล													
11) การพัฒนาระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาลและเพิ่มช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้า 76-77)			←————→								ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล		ระดับความพึงพอใจของผู้รายงานการใช้น้ำบาดาล

แผนพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภาพรวม

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
❖ งานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล													
12) การสนับสนุนการปรับปรุงงานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 78-80)			← →								สำนักบริหารกลาง		ร้อยละของบุคลากรของสทบ. มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
❖ โครงสร้างและอัตรากำลัง													
13) การเตรียมการวางแผนรองรับการจัดการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำ (รวบรวมองค์ความรู้เป็นระบบการสนับสนุนบุคลากรของสทบ.) (ข้อเสนอแนะหน้าที่ 89-92)			← →								สำนักบริหารกลาง		มีระบบการพัฒนาบุคลากรรองรับการเกษียณอายุ